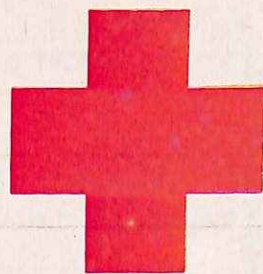
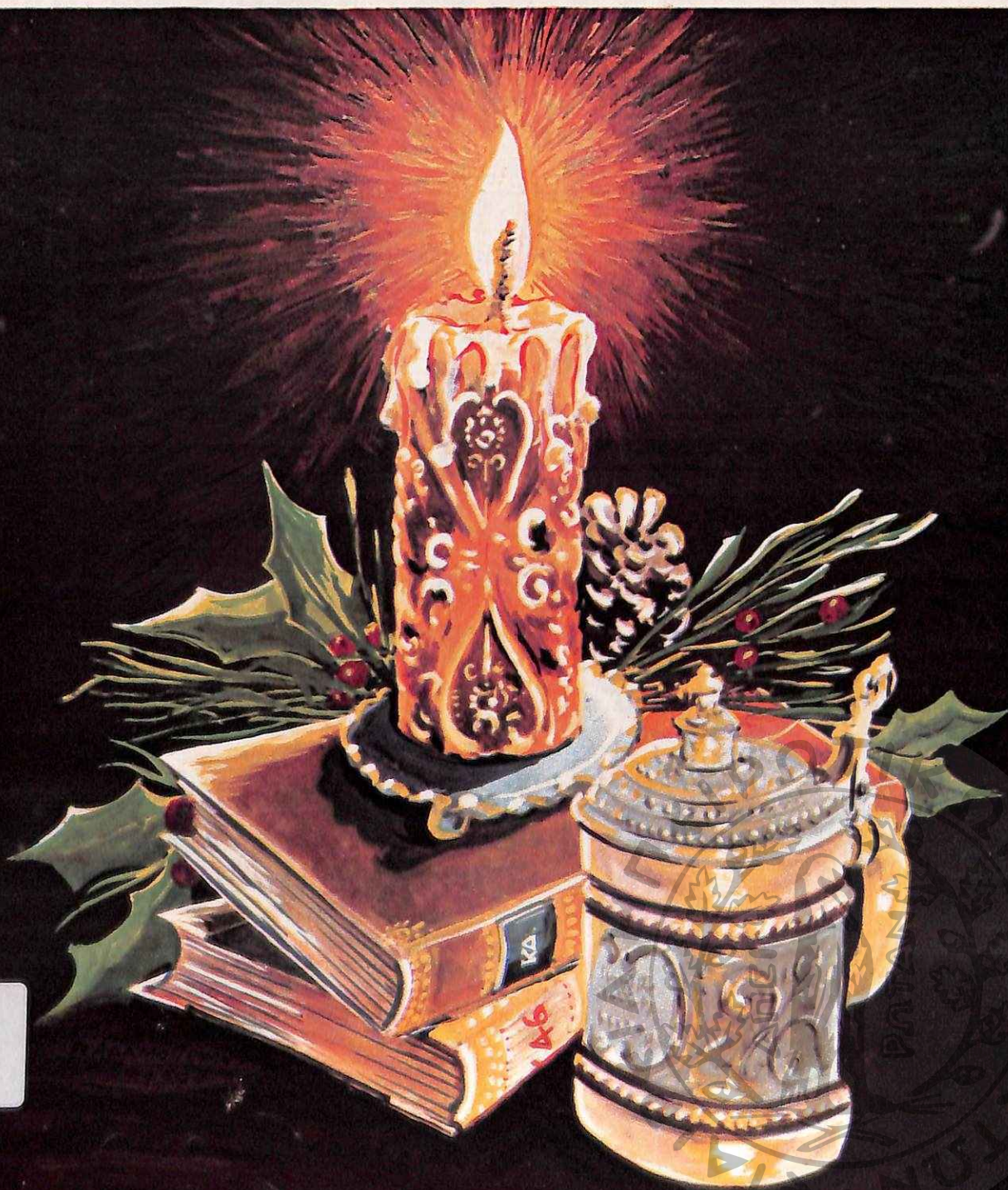

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1977

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ

Στίχοι: ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Μουσική: ΑΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Δέν εἶν' ἐ - δῶ ἡ Πα - τρι - δα μας μὰ φθά - νει πέ - ρα ὡς πέ -

ρα, πού ζοῦν οἱ σκλά - δοι ἀ - δελ - φοί στο σκλα - βω - μέ - νο ἄ - γέ -

ρα Δέν εἶν' ἐ - δῶ ἡ Πα - τρι - δα μας, εἶ - ναι μα - κριὰ καὶ γύ -

ρα, ὡς τὴ με - γά - λη ἑκ - κλη - σιὰ — μέ τὴν κλει - σμέ - νη

θύ - ρα. — Δέν εἶν' ἐ - δῶ — ἡ Πα -

τρι - δα μας — μὰ φθά - νει πέ - — μὰ φθά - νει

πέ - ρα ὡς πέ - ρα — πού τὸ σπα - δί —

μας κιὸ Σταυ - ρός — θὰ λάμ - ψου - νε μιά μέ - ρα. —

I

Δέν εἶναι ἐδῶ ἡ Πατρίδα μας
μὰ φθάνει πέρα ὡς πέρα,
πού ζοῦν οἱ σκλάβοι ἀδελφοί
στο σκλαβωμένο ἀγέρα.

II

Δέν εἶν' ἐδῶ ἡ Πατρίδα μας,
εἶναι μακριὰ καὶ γύρα,
ὡς τὴ μεγάλη Ἑκκλησιά,
μέ τὴν κλεισμένη θύρα.

III

Δέν εἶν' ἐδῶ ἡ Πατρίδα μας
μὰ φθάνει πέρα ὡς πέρα,
πού τὸ σπαθί μας κι ὁ Σταυρός
θὰ λάμψουνε μιά μέρα.

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΡΑΛΛΗ

Τὸ 1977 συμπληρώνονται 100 χρόνια ἀπὸ τὴν ἱδρυση τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ καὶ 53 χρόνια ἀπὸ τὴν ἐκδοση τοῦ περιοδικοῦ του ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ.

Ἀναμφίσβητη καὶ πλούσια εἶναι ἡ προσφορά σπουδαίων κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ἰδρύματος στὸ διάστημα αὐτό, καὶ ἀξιόλογη εἶναι ἡ συμβολὴ τοῦ περιοδικοῦ του στὴ διάδοση τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε.Ε.Σ.

Σὲ μιὰ ἐποχὴ, πού τὸ ἐνεργὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ θερμὴ ἀγάπη γιὰ τὸν συνάνθρωπον δέν φαίνεται νὰ ἀπασχολῇ σοβαρὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁ Ἑρυθρὸς Σταυρὸς ἀποτελεῖ ἀποτελεσματικὴ ἐπαλξη τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐμπρακτὴ ἐκδήλωση τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἰδεωδῶν καὶ παρήγορη ἐλπίδα γιὰ τὴν διατήρησή τους στὸν κόσμον.

Ἐκτιμώντας τὸ ὑψηλὸ ἔργο τοῦ Ε.Ε.Σ., ἀπευθύνω ἐγκάρδιο χαιρετισμὸ στὸ περιοδικό του μέ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ συνεχίσῃ τὴν πολύτιμη καὶ ἐπιτυχὴ προσπάθειά του γιὰ τὴν προβολὴ τῆς ἀλτρουϊστικῆς ἰδέας καὶ πράξεως, πού ἀποτελοῦν τὴν ἐπιδιώξει τοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΡΑΛΛΗΣ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧ.
ΔΩΡΕΑ 1. Τζαγιά
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36199

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΜΑΘΗΤΑΣ

Στην αρχή κάθε νέου έτους, αφού αρχίζει μία νέα περίοδος της ζωής, όλοι κοιτάζουμε τί έχουμε μπροστά μας, ποιοι οί σκοποί μας και τί πρέπει να επιτύχωμεν. Και όπως κάθε άνθρωπος, έτσι και ό κάθε μαθητής, και μάλιστα έρυθροσταυρίτης, πρέπει να νοιάζεται ποίους σκοπούς πρέπει να επιτύχη.

Ήμείς οί Έλληνες έχουμε την πιο μακρά και πιο δοξασμένη ιστορία σ' όλο τον κόσμο. Άς διαλέξωμεν λοιπόν ένα μαθητήν των παρελθόντων χρόνων να ιδούμε ποίους σκοπούς έβαζε εκείνος εις την ζωήν του και πώς έσκέπτετο. Και αφού θέλομε να τον χρησιμοποιήσωμεν ως υπόδειγμα, άς αναζητήσωμεν τον πιο καλόν μαθητήν από το γένος των Έλλήνων, τον άριστον. Κανείς μας δεν θα άμφισβητήσει ότι ό πιο διακεκριμένος Έλλην μαθητής υπήρξεν ό Άλέξανδρος, ό υιός του Φιλίππου του Μακεδόνας, ό όποιος άπεκλήθη Μέγας.

Όταν ό Άλέξανδρος ήτο εις την ηλικίαν του μαθητού της Έκτης Δημοτικού και είχε τελειώσει το Άναγνωστικόν του, που ήτο ή Ίλιάς, ό Φίλιππος διέταξε τον διδάσκαλον του Άλέξανδρου, τον Άριστοτέλη, να τον παρουσιάση ενώπιόν του. Ό βασιλεύς διέταξε: Λέγε Άλέξανδρε, τί έμαθες από το Άναγνωστικόν σου; — Έμαθα δια τον μέγαν άρχιστράτηγον Άγαμέμνονα, δια τον γενναίον και ήρωϊκόν Άχιλλέα, δια τον γνωστικόν και πολυμήχανον Όδυσσεά, δια τον σοφόν και γλυκομίλητον Νέστορα... — Πές μου τώρα, με ποιον θέλεις να όμοιάσης; — Με κανένα, θα γίνω από όλους καλύτερος, θα τους περάσω όλους.

Τό είπε και τό έκαμε. Έδημιούργησε μιá ελληνική αυτοκρατορία, που διήρκεσε 1800 χρόνια και όλος ό κόσμος μιλούσε Έλληνικά, ως γλώσσαν παγκόσμιον επί χίλια έτη.

Και ό μόν Άλέξανδρος, βασιλόπουλο ήταν και είχε σκοπούς δι' ένα μέλλοντα βασιλέα, διότι αυτό ήταν τό μέλλον του. Κάθε όμως μαθητής κοιτάζει τί του ταιριάζει να κάμη στη ζωή του και σ' αυτό τό κάτι πρέπει να φροντίση να γίνη ό καλύτερος, να διακριθή. Έάν εις κάθε επάγγελμα ό καθένας φροντίζει να κάμη κάτι καλύτερο από τό συνηθισμένο και να μη ύστερήση εις την ποιότητα του έργου του από τους άλλους, τότε ή Κοινωνία θα σημειώση πρόοδον.

Ό κάθε μαθητής στη σημερινή του ηλικία όφείλει να μη ύστερήση από τους συμμαθητάς του, να έντεινι τās δυνάμεις του, να γίνη καλύτερος, ό καλύτερος.

Και ή έρυθροσταυρική όμάς της τάξεως να έντεινι τās προσπάθειάς της ώστε να άριστεύση. Ό καλύτερος Έλλην μαθητής όλων των αιώνων, ό Άλέξανδρος, δείχνει στους νεωτέρους Έλληνες πώς πρέπει να σκέπτονται δια να επιτύχουν τον άριστον σκοπόν και δια τον εαυτόν των και δια την Έλληνικήν κοινωνίαν.

Π. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ
Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ.

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΑΥΤΟΣ Ο ΑΦΑΝΗΣ ΟΔΗΓΟΣ

Τό μικρό αγοράκι ή τό κορίτσι, που θα άρχισή να μαθαίνει γράμματα στο σχολείο, δεν θα μάθη μόνο την άνάγνωσι και τη γραφή από το δάσκαλό του ή την δασκάλα του. Στο πρόσωπό τους θα διακρίνη ένα νέο πρόσωπο, τό όποιον εις την φαντασία του μικρού είναι σοφό. Γνωρίζει πράγματα που δεν τα γνωρίζει ό πατέρας και ή μητέρα.

Ό δάσκαλος ή ή δασκάλα εις τό πνεύμα των μικρών βλαστών, των μαθητών τους, είναι ένα ιδεώδες πρόσωπο που τα γνωρίζει όλα. Έχει μία άκτινοβολία γοήτρου. Και αν κατορθώση να κερδίση την έμπιστοσύνη των μικρών τότε αποβαίνει ένας πόλος που τραβά την εκτίμησι, τον σεβασμό και την άγάπη τους. Έτσι οί νέοι εύρίσκουν ένα πρότυπο δια να το θαυμάσουν και να το μιμηθούν. Ό δάσκαλος γίνεται ό ζωντανός οδηγός των εις τον τρόπον της εκφράσεως και εις τον τρόπον της σκέψεως.

«Όχι, παππού», άπαντούσε στον μεγάλο γλωσσολόγο Χατζιδάκη κάποιο έγγονάκι του, «δεν ξέρεις εσύ, δεν γράφεται με γιώτα. Ό δάσκαλος μάς είπε γράφεται με ήτα». Τό γεγονός τό διηγείτο γελών ό ίδιος ό Χατζιδάκης εις τον διδάσκαλον Α. Χριστοφιλόπουλον.

Εις την ψυχολογική αυτή σχέση δασκάλου και μαθητού έχει την βάση της ή τεραστία μορφωτική και εκπαιδευτική δύναμις του διδασκάλου εις την κοινότητα εις την όποιαν υπηρετεί. Όπου υπηρέτησαν διδάσκαλοι έμπνευσμένοι και φιλοπρόοδοι, αί κοινότητες υπέστησαν την επίδρασιν των άνεπαισθήτως, επί-

δρασιν ευεργετική με καταφανή τα δείγματα της αλλαγής και της προόδου. Είναι άπειράριθμα τα παραδείγματα χωριών που έσημείωσαν πρόοδον χάρις εις την σιωπηράν και άφανή επίδρασιν ενός καλού διδασκάλου που υπηρέτησεν επί σειράν ετών εις τό μέρος. Διεπιστώθη δε ή αλήθεια του πράγματος από συγκρίσιν προς άλλα χωριά γειτονικά που δεν είχαν την τύχη να έχουν και εκείνα μονίμως επί σειράν ετών ένα καλόν διδάσκαλον.

Η επίδρασις ή άγαθή του διδασκάλου δια την όποιαν όμιλούμεν δεν είναι ή άμεσος, όπου αυτός λ.χ. πείθει τους κατοίκους να κάμουν μιαν αναδάσωση ή ένα έργον. Έννοούμεν την έμμεσον επίδρασιν. Όταν οί μαθηταί άκούουν τον διδάσκαλόν των να τους λέγη δια διάφορα θέματα που άφορούν τον βίον, με τοιούτον τρόπον, ώστε οί μικροί να πείθονται μόνοι των ότι τό πράγμα όρθώς εκτίθεται από τον διδάσκαλον. Αυτή ή πεποίθησις του μικρού, στηριζομένη εις τα επιχειρήματα που άκουσε από τό στόμα του διδασκάλου, θα διαβιβασθή στο σπίτι είτε στην ώρα του τραπέζιου είτε εις άλλην ευκαιρίαν, όποτε οί γονεΐς έχουν να άκούσουν με προσοχήν, να ζυγίσουν τα λεγόμενα και να τα δεχθούν. Αυτή είναι ή έμμεσος, ή άφανής, ή σιωπηρά επίδρασις του διδασκάλου εις τους μαθητάς του και δι' αυτών εις τους γονεΐς των και τό αποτέλεσμα είναι ότι βαθμυδόν έπέρχεται διαφώτισις, αλλαγή, εκπαιδευτική πρόοδος εις τό περιβάλλον όπου δρά ό άφανής ήρωας, ό διδάσκαλος.

ΑΓΙΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΤΗΣ ΑΣΣΙΖΗΣ

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Κύριε, βοήθησε να γίνω όργανο της Ειρήνης Σου. Όπου υπάρχει μίσος, βοήθα με να δείχνω εγώ την Άγάπη όπου υπάρχει άδικία, τη συγγνώμη όπου άμφιβολία, την πίστη. Όπου άπελπίσια, την έλπίδα όπου σκοτάδι, τό φώς όπου θλίψη, τη χαρά. Ω Ουράνιε Πατέρα, άς με βοηθήσει ή χάρη Σου να μη ζητώ εγώ παρηγοριά, μα άλλους να παρηγορώ. Να με καταλαβαίνουν οί άλλοι, όπως τους καταλαβαίνω κ' εγώ. Να μ' άγαπούν, όπως τους άγαπώ. Γιατί μόνον δίνοντας παίρνουμε, γιατί συγχωρώντας συγχωρούμεθα και ξαναγεννιάμαστε για την Αιώνια Ζωή.

Τό έργον αυτό που κάμνει ό διδάσκαλος είναι ύποπροϊόν της καθαυτό διδασκαλίας των γραμμάτων. Δεν είναι κάτι που τό κάμνει επιτηδες, αλλά αυτό προέρχεται άφ' εαυτού από όλην την διδασκαλίαν και την προσωπικήν άκτινοβολίαν του διδασκάλου - παιδαγωγού, δηλαδή οδηγητού του πνεύματος και του χαρακτήρος του παιδιού. Και ενώ τό έργον αυτό είναι κυρίως δεύτερον προϊόν της καθαυτού διδασκαλίας είναι έν τούτοις πρώτον εις σημασίαν, αφού αυτό είναι τό έργον που καλούμεν άγωγήν του πολίτου, τελικόν σκοπόν της μορφώσεως.

Ένας καλός διδάσκαλος, που θα προσφέρη μεθοδικώς και συστηματικώς κατά διάφορα διαστήματα οδηγίας δια την προφύλαξιν της υγείας εις τους μαθητάς του ή θα τους άσκήση εις θέματα πρώτων βοηθειών, θα καθοδηγήση άφανώς και έμμέσως την κοινότητά του με τόσην αποτελεσματικότητα, όσην δεν θα ήμπορούσαν να επιτύχουν δέκα ιατροί. Και αυτό είναι ένα μόνον παράδειγμα της προσφοράς που ήμπορεί να κάμη ένας διδάσκαλος προς την κοινότητά του. Δια τον λόγον αυτόν είναι πράγματι ό άφανής οδηγός της Κοινότητός του και ό πλάστης των καλών πολιτών της άγριον.

Π.Γ.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΓΕΝ. ΕΚΠ/ΣΕΩΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΦΑΡΜ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ

ΤΑΧ. Δ/ΝΣΙΣ : Έρμου 15

ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΑΙ : ΜΑΛΑΒΑΚΗ

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ : 33.39.928

ΘΕΜΑ : Μαθήματα παροχής Πρώτων Βοηθειών

ΣΧΕΤ. : Τό υπ' αριθ. 14465/4874 Ν/8 - 10 - 1976 έγγρ. του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού.

Έν Αθήναις τῇ 3 - 12 - 1976

Αριθμ. Πρωτ. 142831

Κατόπιν του ως άνω σχετικού περι του έν θέματι αντικειμένου γνωρίζομεν εἰς ὑμᾶς τὰ ακόλουθα :

1) Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός Νεότητος, εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἀναπτύξεως τῶν Έρυθροσταυρικών ιδεωδῶν, ὀργανώνει ἀπὸ ἐτῶν, διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν, εὐρύτεραν διάδοσιν τῶν γνώσεων παροχῆς Πρώτων Βοηθειῶν καὶ οἱκοι Νοσηλείας εἰς τὸν λαόν, σειρὰν μαθημάτων ὑπὸ εἰδικευμένων ἀδελφῶν τοῦ Ε.Ε.Σ.

2) Τὰ μαθήματα αὐτὰ εἶναι (6) ἐξ δῶρα καὶ παραδίδονται εἴτε εἰς τὰ Ἰδρύματα Ε.Ε.Σ. εἴτε εἰς τὰ Σχολικὰ κτίρια, ὅταν ταῦτα διαθέτουν κατάλληλον αἴθουσαν καὶ εἰς ὥρας καὶ ἡμέρας ὀριζομένης κατόπιν συνεννόσεως μετὰ τῆς Διευθύνσεως ἐκάστου Σχολείου ἢ Σχολῆς.

3) Τοιαύτη διαφώτισις τοῦ λαοῦ ἐπὶ θεμάτων Ὑγιεινῆς προφυλάξεως καὶ Πρώτων Βοηθειῶν γίνεται εἰς εὐρυτάτην κλίμακα ὑπὸ τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ ὅλων τῶν Χωρῶν, ἔχει δὲ ἀναγνωριστὴ ὁ σπουδαῖος διαφωτιστικὸς ρόλος τῶν μαθητῶν ὡς φορέων φωτισμοῦ εἰς τὴν οἰκογένειαν.

4) Ἐπειδὴ ὁ Έλληνικός λαός, κατὰ τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος, ἰδίᾳ εἰς τὴν ὑπαιθρον δὲν ἔχει σχετικὰς γνώσεις καὶ εἰς περιπτώσεις τραυματισμῶν, ἡλεκτροπληξιῶν καὶ ἄλλων καθημερινῶν ἀτυχημάτων εὐρίσκεται εἰς ἀμηχανίαν τί νὰ πράξῃ, ἐπιβάλλεται ἡ μετάδοσις εἰς αὐτὸν τῶν ἀπαραιτῶν στοιχειωδῶν γνώσεων διὰ τῶν μαθητῶν καὶ σπουδαστῶν.

Κατόπιν τούτων παρακαλοῦμεν, ὅπως δι' ἐγκυκλίων πρὸς τοὺς κ.κ. Δ)ντὰς τῶν ὑφ' ὑμᾶς Σχολείων καὶ δι' ὀμιλιῶν πρὸς τοὺς Σπουδαστὰς συστήσητε εἰς αὐτοὺς νὰ ἐπωφεληθοῦν τῆς παρεχομένης εὐκαιρίας ὑπὸ τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ νὰ ἔλθουν εἰς συνεννόησιν (οἱ κ.κ. Διευθυνταὶ) μετὰ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ε.Ε.Σ. διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ χρόνου προσφορᾶς γνώσεων Πρώτων Βοηθειῶν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ Σπουδαστὰς.

Ο Ὑπουργὸς
Β. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀκριβὲς Ἀντίγραφον
Ο Τμηματάρχης

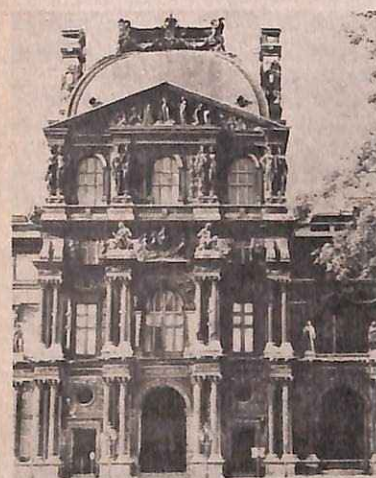
ΑΝΑΣΤ. Γ. ΒΑΡΒΑΡΡΗΓΟΥ

Φιλολόγου - Ἀρχαιολόγου

Η ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ

ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΛΟΥΒΡΟΥ

Ἄν ὑπάρχει ἓνα μουσεῖο στὸν κόσμο ποὺ μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ

Τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου.

ἰδιαίτερα ἀξιο τοῦ προορισμοῦ του, αὐτὸ εἶναι τὸ Λούβρο.

Τὸ Μουσεῖο τοῦ Λούβρου εἶναι καρπὸς τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Γαλλίας, σταυροδρόμι ὅπου συναντήθηκαν οἱ πῖο διαφορετικὲς φυλὲς ἀπὸ τὴν Μεσόγειο, ἀπὸ τὸν Βορρᾶ καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολή. Πρόκειται γιὰ ἓνα τεράστιο κτιριακὸ συγκρότημα ποὺ οἱ αἶθουσές του κλείνουν μέσα ἓνα θησαυρὸς πολλῶν αἰώνων καὶ πολ-

λῶν ἐποχῶν. Μέσα στὶς εὐρύχωρες αἶθουσες τοῦ Λούβρου φιλοξενοῦνται μέχρι σήμερα οἱ ξηνητεμένοι ἀρχαιολογικοὶ μας θησαυροί, συγκεντρωμένοι ὅλοι μαζί σχεδὸν στὸν χώρὸ τῆς Ἑλληνικῆς Συλλογῆς, ἐκπέμποντας στοὺς ἐπισκέπτες τοῦ Λούβρου τὴν ἀκτινοβολία τῆς τελειότητος τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος.

Ἐνα ἀπὸ τὰ πῖο ἐκπληκτικὰ ἀγάλματα τῆς κλασσικῆς μας ἀρχαιότητος μέσα στὸ Λούβρο εἶναι τὸ ἀγαλμα τῆς Νίκης τῆς Σαμοθράκης. Τὸ ἀγαλμα τῆς Νίκης στέκεται σήμερα ὀλομόναχο σ' ἓνα πλατύσκαλο τοῦ Λούβρου στὸ Παρίσι. Εἶναι καθὼς φαίνεται ἔργο κάποιου Ροδίου γλύπτη.

Μεγαλόπρεπα πράγματι σωματῶναι ἡ Νίκη τῆς Σαμοθράκης αὐτὴ τὴν τρανή, ἀλλὰ σύγχρονα ἀνάλαφρη κίνησι τῆς ἑλληνιστικῆς μορφῆς. Ἴσως νὰ ἔγινε τὸν 2ο π.Χ. αἶωνα, γύρω στὸ 190 ὡς ἀναμνηστικὸ ἀνάθημα γιὰ μιὰ θαλάσσια νίκη τῶν Ροδίων ἐναντίον τοῦ Ἀντιόχου τοῦ ΙΙΙ τῆς Συρίας.

Νικηφόρα πετὰ ἡ φτερωτὴ θεὰ καὶ κάθεται στὴν πρῶρα τῆς ναυαρχίδας τῶν Ροδίων. Ἡ ὀρμή τῆς ἐκφράζεται στὸ τρανὸ ἀνέμισμα τοῦ πέπλου τῆς. Ὁ ἀέρας κολλᾷ τὸν λεπτὸ χιτῶνα στὸ σῶμα τῆς καὶ τεντώνει τὶς ὀξείες πτυχές του πάνω στὰ στρογγυλὰ τῆς στήθη.

Ἦλὰ ζωσμένος ὁ χιτῶνας, ὑπογραμμίζει τὰ σχήματα τοῦ Ροδίου κορμιοῦ τῆς μετὰ τὴν θαυμάσια ἐκλεπτυσμένη στροφή. Τὸ θριαμβευτικὸ κορύφωμα τῆς κινήσεως τοῦ ἀγάλματος θὰ ἐκφραζόταν στὸ κεφάλι, ποὺ ὁ χαμὸς του μᾶς θλίβει, γιὰτὶ καὶ ἡ πῖο τολμηρὴ φαντασία δὲν φθάνει γιὰ ν' ἀναπαραστήσει τὴν ἐκφρασί του.

Ἡ ἀλληλοδιείσδυση σώματος καὶ φορέματος τῆς Νίκης ἀναπτύσσει μιὰν ἐξοχὴ διαλεκτικὴ ἀφορημένων καὶ ὀργανικῶν μορφῶν.

Στὸ βιβλίο του «Μεσογειακὴ Τέχνη», ὁ Cydo Kaschnitz von Weingerg, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰν ἀξιόλογη μελέτη, μᾶς ἀναφέρει ὅτι ὁ γλύπτης στὸ ἀγαλμα τῆς Νίκης τῆς Σαμοθράκης ρευστοποιεῖ τοὺς ρυθμικοὺς τόνους Πολυκλείειας ἰσορροπίας, ἀλλὰ ἐξωτερικὰ μόνον στὸ χυτὸ χῶνεμα τῶν ὀγκων, ἐνῶ ἐσωτερικὰ τοὺς δυναμώνει μετὰ τοὺς ἀξονες, ποὺ τρυποῦν βίαια τὸ διάστημα. Ἡ ἀφηρημένη ὕλη τῶν πτυχῶν τοῦ γλυπτοῦ δυναμώνει περισσότερο τοὺς πλαστικοὺς τόνους τοῦ γυναικείου γυμνοῦ.

Σήμερα κοιτάζοντας κ' ἐμεῖς ἀχόρταγα καὶ με σφιγμένη τὴν καρδιά τὸ ἀγαλμα τῆς φτερωτῆς μας Νίκης, ἐύχομεθα ὀλόψυχα σὺν τῷ ναὶ νὰ κτυπήσει τὶς ἀνοικτὲς φτεροῦγες τῆς νὰ πετᾷ, καὶ πίσω στὴν Πατρίδα μας νὰ ἐπιστρέφει.

Ἡ Νίκη τῆς Σαμοθράκης.

Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΗ ΦΩΤΕΙΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ

Υπό Δ. Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Διευθυντού του Εργαστηρίου Πλανηταρίου

Στα προηγούμενα σημειώματά μας πήραμε μιὰ γενική εικόνα του νυχτερινού ούρανο. Και καθώς θα κοιτάξατε τὰ ἀστρα στον οὐρανὸ των προηγούμενων μηνῶν, θὰ ἀντιληφθήκατε ἀμέσως ὅτι δὲν εἶναι ὅλα τὰ ἀστρα τὸ ἴδιο λαμπρὰ. Ἄν προσπαθήσατε μάλιστα νὰ μετρήσετε τὰ ἀστρα κάποια ἀπὸ τὶς νύχτες τῶν παρατηρήσεων σας, θὰ καταλάβετε ἀμέσως ὅτι ἀκόμη καὶ κάτω ἀπὸ τὶς καλύτερες συνθήκες δὲν θὰ μποροῦσατε νὰ διακρίνετε περισσότερα ἀπὸ 3.000 ἀστρα. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἀσφαλῶς θὰ ἦταν πολὺ μικρότερος γιὰ ὅσους κοιτάζουν τὸν οὐρανὸ ἀπὸ μιὰ μεγάλη πόλη.

Τὰ φῶτα τῆς πόλης καὶ οἱ κάπνες πὸν ὑπάρχουν στὴν ἀτμόσφαιρα ἐμποδίζουν ἕναν παρατηρητὴ νὰ διακρίνει ὅσα ἀστρα θὰ μπορούσε νὰ παρατηρήσει ἀπὸ ἕνα μικρὸ χωριὸ ἢ ἀπὸ τὴν ἐξοχή. Τὸ ὑπέρτοιο θέαμα τοῦ ἐνῆστον οὐρανοῦ ἀρχίζει νὰ χάνεται καθώς οἱ πόλεις μεγαλώνουν, καὶ οἱ ἄνθρωποι μαζεύονται σ' αὐτές. Ἐτσι ὁ πραγματικὸς ἀριθμὸς τῶν ἀστρων πὸν μπορεί νὰ διακρίνει κανεὶς στὸν οὐρανὸ μιὰ οποιαδήποτε νύχτα ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἀρκετοὺς παράγοντες, ὅπως ἡ λαμπρότητα τῶν ἀστρων, ἡ κατάσταση πὸν ἐπικρατεῖ στὴν ἀτμόσφαιρα καὶ ἡ ποιότητα τῶν ματιῶν τοῦ παρατηρητῆ.

Ὅπως ξέρετε τὰ ἀστρα βρίσκονται σὲ διαφορετικὲς ἀποστάσεις ἀπὸ τὴ Γῆ μας. Ἀλλὰ εἶναι πλησιέστερα σὲ μᾶς καὶ ἄλλα μακρότερα ἀπὸ μᾶς. Ἐπὶ πλέον τὰ ἀστρα δὲν ἀκτινοβολοῦν τὴν ἴδια φωτεινότητα, ἡ ὁποία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ πόσο μεγάλο εἶναι τὸ ἀστρα καὶ πόσο θερμὸ. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, δηλαδὴ τὴν

ἀπόστασή τους ἀπὸ τὴν Γῆ, τὸ πόσο μεγάλα καὶ τὸ πόσο θερμὰ εἶναι, τὰ ἀστρα φαίνονται νὰ ἔχουν διαφορετικὴ μεταξὺ τους λαμπρότητα.

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου ὅμως νὰ ἀναγνωρίσει τὰ ἀστρα μὲ κάποια δόση σιγουριάς, ἀπαιτοῦσε τὴν δημιουργία μιᾶς κάποιας τεχνικῆς ἢ ὁποῖα θὰ τὸν βοηθοῦσε νὰ τὰ προσδιορίσει εὐκόλα. Ἐτσι δημιουργήθηκε ἕνα σύστημα πὸν ταξινομοῦσε τὰ ἀστρα δίνοντάς τους ἕναν ἀριθμὸ ἀνάλογα μὲ τὴν σχετικὴ λαμπρότητα πὸν ἔχουν μεταξὺ τους, καὶ πὸν ὀνομάσθηκε σύστημα ἀστροικῶν μεγεθῶν.

Ὁ πρῶτος πὸν ταξινομήσε τὰ ἀστρα ἀνάλογα μὲ τὴν σχετικὴ, φαινομενικὴ μεταξὺ τους λαμπρότητα, ἦταν ὁ ἀρχαῖος Ἕλληνας ἀστρονόμος Ἰππαρχος τὸν 2ον αἰῶνα π.Χ. Τὰ λαμπρότερα ἀστρα τὰ ὀνόμασε «ἀστρα πρῶτον μεγέθους» καὶ τὰ πὺ ἀμυνδρὰ ἀστρα πὸν μπορούσε νὰ διακρίνει τὸ ἀνθρώπινο μάτι τὰ ὀνόμασε «ἀστρα ἕκτον μεγέθους». Τὰ ὑπόλοιπα ἀστρα τὰ ταξινομήσε σὲ τέσσερες ἀκόμη κατηγορίες, πὸν τοποθέτησε ἀνάμεσα στὶς δύο ἀκραῖες περιπτώσεις. Στὶς ἐνδιάμεσες αὐτές κατηγορίες, ἀνάλογα μὲ τὴν λαμπρότητά τους, ἔχουμε ἀστρα δευτέρου, τρίτου, τετάρτου καὶ πέμπτου μεγέθους.

Συνολικὰ δηλαδὴ ὁ Ἰππαρχος ταξινομήσε τὰ ἀστρα σὲ ἑξὶ κατηγορίες, καὶ ἀνάλογα μὲ τὴν λαμπρότητά τους ὀνόμασε 1000 περίπου ἀστρα μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἀβοήθητης παρατήρησής του. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ καὶ γιὰ μερικὲς ἄλλες ἀστρονομικὲς τὸν ἀνακαλύψαι, ὁ Ἰππαρχος θεωρεῖται ἀπ' ὅλους τοὺς λαοὺς σὺν πατέρας τῆς Ἀστρονομίας.

Αὐτὸ τὸ ἀρχικὸ σύστημα τῶν ἀστροικῶν μεγεθῶν ὅμως, δὲν ἦταν τόσο τέλειο μιὰ καὶ τὰ διάφορα ἀστρα ἐνὸς δεδομένου μεγέθους δὲν ἔχουν ἀκριβῶς τὴν ἴδια λαμπρότητα. Μερικὰ εἶναι λαμπρότερα καὶ ἄλλα ἀμυνδρότερα, παρ' ὅλο πὸν σὲ γενικὲς γραμμὲς μπορεί νὰ ἀνήκουν στὸ ἴδιο μέγεθος. Σήμερα, βλέπετε, δὲν ἔχουμε μόνο τὰ ἀβοήθητα μάτια μας ὅπως ὁ Ἰππαρχος. Οἱ σημερινοὶ ἀστρονόμοι διαθέτουμε εἰδικὰ ὄργανα, ὥστε νὰ μπορούμε νὰ διαχωρίζουμε τὶς ἑξὶ κύριες κατηγορίες τῶν ἀστροικῶν μεγεθῶν σὲ ὑποδιαίρεσεις. Ἐπὶ πλέον μετὰ τὴν ἀνακάλυψη τοῦ τηλεσκοπίου, τὸν 17ον αἰῶνα, ἦταν εὐκόλο νὰ διακρίνουμε καὶ ἄλλα ἀστρα πὺ ἀμυνδρὰ ἀπὸ τὰ ἀστρα τοῦ 6ου μεγέθους.

Ἐτσι τὸν 18ον καὶ 19ον αἰῶνα διάφοροι ἀστρονόμοι καὶ παρατηρητὲς προσπάθησαν νὰ ἐδραιώσουν κάποια σχέση στὸ παλαιὸ σύστημα τῶν ἀστροικῶν μεγεθῶν. Ὁ Οὐίλιαμ Χέρσελ ἀνακάλυψε ὅτι ἕνα ἀστρα πρῶτον μεγέθους φαίνεται 100 φορές λαμπρότερο ἀπὸ ἕνα ἀστρα ἕκτον μεγέθους. Δηλαδή ἀπὸ ἕνα ἀστρα πρῶτον μεγέθους τὸ μάτι μας συγκεντρώνει 100 φορές περισσότερο φῶς ἀπ' ὅτι ἀπὸ ἕνα ἀστρα ἕκτον μεγέθους.

Μιὰ λοιπὸν καὶ ἡ διαφορὰ πέντε μεγεθῶν εἶναι 100 πρὸς 1, ἡ διαφορὰ καθενὸς μεγέθους ἀποδείχθηκε μαθηματικὰ ὅτι εἶναι περίπου 2,5 φορές. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἕνα ἀστρα 1ου μεγέθους εἶναι 2,5 φορές λαμπρότερο ἀπὸ ἕνα ἀστρα δευτέρου μεγέθους, ἐνῶ ἕνα ἀστρα δευτέρου μεγέθους εἶναι 2,5 φορές λαμπρότερο ἀπὸ ἕνα ἀστρα τρίτου μεγέθους κλπ. Ἐπὶ πλέον ἕνα ἀστρα πρῶτον μεγέθους εἶναι 6 φορές περισσότερο πὺ λαμπρὸ ἀπὸ ἕνα ἀστρα τρίτου μεγέθους, 16 φορές λαμπρότερο ἀπὸ ἕνα ἀστρα τετάρτου μεγέθους, 40 φορές λαμπρότερο ἀπὸ ἕνα ἀστρα πέμπτου μεγέθους, 250 φορές λαμπρότερο ἀπὸ ἕνα ἀστρα 7ου μεγέθους, 1.600 φορές πὺ λαμπρὸ ἀπὸ τὰ ἀστρα 8ου μεγέθους 4.000 φορές λαμπρότερο ἀπὸ τὰ 9ον μεγέθους κλπ.

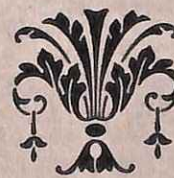
Γιὰ νὰ βροῦμε δηλαδὴ πόσες φορές λαμπρότερο εἶναι ἕνα ἀστρα ἐνὸς μεγέθους ἀπὸ ἕνα ἀστρα ἄλλον μεγέθους πολλαπλασιάζουμε τὸ 2,5 ἐπὶ τὸν ἐάντων τὸν τόσες φορές, ὅσες εἶναι ἡ διαφορὰ τῶν μεγεθῶν τῶν δύο ἀστρων. Σὰν παράδειγμα

(Συνέχεια στὴ σελίδα 23)

ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ
ΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ

Ο ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ

Ο ΔΑΡΕΙΟΣ

Οἱ Πέρσαι ἀνήκουν εἰς τοὺς Ἰνδοευρωπαϊκούς λαοὺς, συγγενεῖς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἔχον διάθεσιν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς καλὰς τέχνας. Ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Δαρεῖος, ὁ πατὴρ τοῦ Ξέρξου, ἠθέλησε νὰ φέρῃ ὡς διδάσκαλον σοφίας εἰς τὴν ἀλλήν τον τὸν περίφημον φιλόσοφον Ἡράκλειτον τὸν Ἐφέσιον (περὶ τὰ 520 π.Χ.) καὶ τοῦ ἔστειλε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν :

«Βασιλεὺς Δαρεῖος πατρὸς Ὑστάσπεω Ἡράκλειτον Ἐφέσιον σοφὸν ἄνδρα προσαγορεύει χαίρειν»

Συνέγραψες ἕνα ἔργον «Περὶ φύσεως», τὸ ὁποῖον εἶναι δυσνόητον καὶ δυσεξήγητον. Εἰς μερικὰ κεφάλαια, ἂν τὸ ἐρμηνεύσῃ κανεὶς λέξιν πρὸς λέξιν, ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι περιέχει μίαν δύναμιν θεωρήσεως τοῦ σύμπαντος καὶ τῶν γινομένων εἰς αὐτό, διότι τὰ παρορυσάσεις ὅλα νὰ εἶναι κανονισμένα εἰς μίαν κίνησιν ἀπὸ θεϊκῆς ἐνέργειας. Εἰς τὰ πλεῖστα ὅμως ἀπὸ ὅσα γράφεις, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι πὸν ἔχουν μεγάλην ἐξοικείωσιν μὲ τὰ συγγράμματα εὐρίσκονται εἰς μεγάλην δυσκολίαν νὰ ἐννοήσῃν τί ἀκριβῶς ἐννοεῖ.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὁ Δαρεῖος ὁ υἱὸς τοῦ Ὑστάσπεω ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ ἀκούσῃ προσωπικῶς καὶ νὰ διδῇ ἑλληνικὴν σοφίαν. Ἐρχου λοιπὸν σύντομα εἰς ἐμὲ ἐδῶ εἰς τὰ ἀνάκτορά μου. Οἱ Ἕλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν θέλουν νὰ ἀναγνωρίσῃν τοὺς σοφοὺς ἄνδρας καὶ δὲν φροντίζουν νὰ μάθουν καὶ νὰ φωτισθοῦν ἀπὸ τὰ διδάγματά των. Ἀλλὰ εἰς τὴν ἰδικήν μου αὐλήν θὰ ἔχῃς

ἐξησφαλισμένην θέσιν προνομιούχον, θὰ ὑπάρχῃ δὲ καθημερινῶς συζήτησις καλὴ καὶ σπουδαία καὶ ζωὴ πὸν θὰ ρυθμισθῇ σύμφωνα πρὸς τὰς ἰδικὰς σου συμβουλὰς».

Εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτὴν ἐστάλη ἡ ἀκόλουθος ἀπάντησις : «Ἡράκλειτος Ἐφέσιος βασιλεῖ Δαρεῖω πατρὸς Ὑστάσπεω χαίρειν Ὅλοι ὅσοι ζοῦν ἐπὶ τῆς γῆς κρατοῦν τὸν ἑαυτὸν τους μακρὰν καὶ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην, ἐνῶ ἀπὸ ἑλλειψιν ὁρθῆς σκέψεως ἔχουν στρέψει τὴν φροντίδα τους εἰς τὴν φιλαργυρίαν καὶ εἰς τὴν φιλοδοξίαν. Ἐγὼ ἐπειδὴ ἀποφύγω καθε πονηρίαν καὶ κάθε ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια ἱκανοποίησιν, ἡ ὁποία γεννᾷ τὸν φθόνον, καὶ ἐπειδὴ φροντίζω νὰ μὴ περιπέσω εἰς ὑπερηφάνειαν, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἔλθω εἰς τὴν Περσίαν, περιορίζον τὰς ἀξιώσεις μου εἰς τὰ ὀλίγα πὸν ἔχω, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα εἶναι σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην μου».

Ἀς σημειωθῇ ὅτι ὁ Ἡράκλειτος πὸν ἐθεωρεῖτο εἰς τὴν ἀρχαιότητα πολὺ μεγάλος φιλόσοφος ἦτο ἀπὸ ὅλους δυσνόητος καὶ ἐκαλεῖτο σκοτεινός. Περὶ τοῦ Ἡράκλειτος ἡρώτησαν κάποτε τὸν Σωκράτη. Καὶ αὐτὸς ἀπήντησε : «Ὅσα ἐκατάλαβα ἀπὸ τὸν Ἡράκλειτον εἶναι γενναῖα. Ἀλλὰ καὶ ὅσα δὲν κατάλαβα εἶναι πάλιν γενναῖα. «Ἀγλίον γὰρ δεῖται κολυμβητοῦ». (Δηλαδή αὐτὸς πὸν θέλει νὰ ἐννοήσῃ τὰς σκέψεις του πρὸς τὴν εἶναι φοβερός κολυμβητὴς εἰς τὴν θάλασσαν τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν στοχασμῶν).

ΤΑ ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΑΚΙΑ

Παιδάκια μου,

«Αν θέλετε να ζωγραφίσετε ένα «καρκατζέλι» πάρτε μολύβι και χαρτί. Κάντε ένα ανθρώπακι ψηλόλιγνο με μακριά άχτένιστα μαλλιά ως την πλάτη. Βάλτε του μπόλικες τρίχες και ζωγραφίστε του δυο κόκκινα μάτια ή και ένα, δεν βλάφτει. Κάντε του νύχια γαμπά σαν του αετού και βάλτε του δυο στραβά πόδια. Θα έχετε μπροστά σας ένα καλικάντζαρο. Άλλωθι μου φαίνεται δύσκολο να συναντήσετε κανέναν. Στην Αθήνα μάλιστα που δεν υπάρχουν καμινάδες και κήποι, από που να μπουν τα καμμένα στα σπίτια σας; Να ρωτήσουν το θυρωρό της πολυκατοικίας σε ποιόν όροφο μένετε και να άνεβουν με το άσανσέρ; Να χτυπήσουν το κουδούνι σας και να πουν: «Χαίρετε! Είμαστε τα καρκατζέλια κ' ήρθαμε να λερώσουμε τις χύτρες και τους τεντζερέδες σας;»

Τα παιδιά όμως της έσοχης, του χωριού και του κάμπου έχουν πολλές πιθανότητες να τα συναντήσουν νύχτα σε κάποιο παλιό μύλο, ή κάτω από μια γέφυρα. Είναι τα διαβολάκια που άνεβαίνουν στη γη με τη γέννηση του Χριστού και ξαναφεύγουν τη μέρα που αγιάζουν τα νερά.

Πώ πώ, τί τραβούν οι νοικοκυρές τότε! Χώνονται στο αλεύρι της αποθήκης, σκορπίζουν τα καλαμπόκια και το στάρι, τρομάζουν τα σκυλιά, τους ανθρώπους, μπήζουν κάτι στριγγιές φωνές και χώνονται απ' όποια τρύπα βρουν μπροστά τους μέσα στα σπίτια.

Δεν υπάρχει λοιπόν γιατριά; Πώς δεν υπάρχει! Παίρνετε ένα κλωνάρι βασιλικό ή ρήγανη, το χώνετε σε αγιασμένο νερό και ραντίζετε όλο το σπίτι. «Αν μάλιστα ή πόρτα σας δεν στερεώνει καλά, πάρτε ένα κόσκινο και βάλτε το από πίσω: Ο καλικάντζαρος, που είναι και λιγάκι κουτός, κάθεται και μετρά τις τρύπες, όποτε κράζει ο μαύρος πετεινός και όπου φύγει-φύγει. Τη μέρα μάλιστα που ρίχνει ο παπάς το σταυρό στα νερά, δηλαδή τα Φώτα, οι Καλικάντζαροι φεύγουν τρέχοντας με τα πόδια στον ώμο και λέγοντας το καλικατζαρίτικο έμβατήριο:

«Φύγετε να φύγουμε, γιατί έφτασε ο παπάς με την αγιαστούρα του και με τη βρεχτούρα του κ' ή παπαδιά με το θερμό και με τον αγιασμό...»

Και δεν ξανάρχονται παρά τα άλλα Χριστούγεννα και πάλι για λίγο. Μόνο για δώδεκα μέρες.

Α.Β.

Ο ΣΤΑΥΡΑΪΤΟΣ

Σταυραΐτης που ταΐζει το μικρό του.

«Ο σταυραΐτης είναι τ' ωραιότερο και το ουναιότερο πουλί. Ζει στα ψηλά βουνά της Ευρώπης, της Αμερικής και της Ασίας, φτάνει όμως κι ως την Αφρική.

Στόν Όλυμπο, στόν Κίσαβο, στην Πίνδο και σ' άλλα ελληνικά μέρη υπάρχουν σταυραΐτοι και χτίζουν τις φωλιές τους σε κακοτράχαλες κορφές βουνών, μακριά από τα μάτια των ανθρώπων, που φοβούνται μήπως βλάψουν τα παιδιά τους όταν ξεμακραίνουν απ' αυτές για να βρουν τροφή.

Και ή δημοτική και ή έντεχνη ελληνική Μούσα τραγουδίσανε την όμορφη και τη δύναμη του σταυραΐτου με στίχους εξαίρετους. «Ένα από τα καλύτερα ποιήματα του Κώστα Κρυστάλλη (1868 - 1894), που έγραψε τη φημισμένη συλλογή «Ο τραγουδιστής του βουνού και της στάνης», είναι εμπνευσμένο από το σταυραΐτο, κι αρχίζει με τούτο το οκτάστιχο:

«Από μικρό κι απ' άφαντο πουλάκι, σταυραΐτέ μου, παίρνεις κορμί με τόν καιρό και δύναμη κι άγέρα κι άπλώνεις πήχες τα φτερά και πιθαμές τα νύχια και μέσ στα σύγνεφα πετάς, μέσ στα βουνά άνεμίσεις, φωλιάζεις μέσ στα κράκουρα, συχνομιλάς με τ' άστρα, με τη βροχή παιζογελάς κι άπιδορμάς και παίζεις με τ' άγρια άστροπέλεκα και βασιλιά σε κρίζουν του κάμπου τα πετούμενα και του βουνού οι πετρίτες».

ΠΑΝ

Νεοελληνικά ποιήματα

ΑΠ' ΑΝΘΟ Σ' ΑΝΘΟ

1
Χαρά 'στον π' άρχισε πολύ
νωρίς να μελετά,
κι αλλοίμονό του όταν κανείς
δεν θέλει να μαθαίνει
γιατί πολύ γοργά ο καιρός
μας φεύγει και πετά,
κ' ή μέρα που δε δούλειψες
για σένα είναι χαμένη.

2
Και στις στιγμές σου κάνε οικονομία
κάθε στιγμή είναι κ' ένας θησαυρός σου.
Κ' είναι μονάχα μία φιλαργυρία
καλή: ή φιλαργυρία στον καιρό σου.

3
Ποτέ, σαν είναι βόλσαμο να χύσεις
σε μία πληγή, για τ' αύριο μήν τ' αφήσεις.
Και δίνε στο φτωχό που σου ζητάει
και μη μετράς: «Ο Θεός σου τ' αμετράει.

4
Ποτέ μην κρίνεις κι αυστηρός
ποτέ σου μη φανείς.
Τό ελάττωμά του έχει καθείς
κ' έσύ έχεις το δικό σου.
Κοίτα τα ξένα σφάλματα
πάντα να συγχωρείς
και κοίτα νάσαι άμείλικτος
κριτής στον έαυτό σου.

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΟΡΦΑΝΗ ΦΩΛΙΑ

Κρυώνει ή φωλιά μας, έβράδιασ' ή μέρα
δεν ήρθες ακόμα μητέρα, μητέρα!

Να μη μάς αφήσεις τη νύχτα δώ πέρα.
Τί κρύο, τί φόβος, μητέρα, μητέρα!
— Γλυκά ζεσταθείτε σ' α νάστε κοντά μου
το ένα με τ' άλλο, παιδιά μου, παιδιά μου!

Στο δίχτυ πιασμένη χτυπώ τα φτερά μου
στο Θεό σ' αφήνω, παιδιά μου, παιδιά μου!

ΖΑΧ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΝΑΝΑΡΙΣΜΑ

Φύσ' άγεράκι δροσερό
μέσ στών δεντρών τα φύλλα.
Πάρ' απ' τα ρόδα τόν άνθό,
απ' τη μηλιά τα μήλα
και φέρτα στο παιδάκι μου.
Είναι καλό, και κάνει
ήσυχ' α νάνι - νάνι

(Απόσπασμα)

ΑΡΙΣΤ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Η ΚΟΥΚΛΑ ΤΗΣ ΝΤΙΝΑΣ

Τί όραία που ήταν ή κουκλίτσα που είχαν κάνει
δωρο στη μικρούλα Ντίνα! «Άσπρη και ξανθή με
κόκκινα μάγουλα! Ποτέ καμιά παχυνή και χαμο-
γελαστή κουκλα δεν φαινόταν πως θα μπορούσε να
περάσει μια πιο εύτυχισμένη ζωή από την κουκλα
της Ντίνας, μακριά από κάθε λύπη κι από κάθε κακό!
Μά νά, που ή Ντίνα είχε δυο μεγαλύτερα άδέρφια που
χωρίς να είναι κακά παιδιά, διασκεδάζαν κάνοντας
κάθε λογής κατεργαριές και της έφτιαναν πολλά
άσχημα παιχνίδια της καμμένης της άδερφούλας τους.
Έτσι λοιπόν τους ήρθε ή άσχημη ιδέα να πάρουν τη
δυστυχισμένη την κουκλίτσα και να την κρεμάσουν από
το πιο ψηλό κλαρί ενός δέντρου, κ' ύστερα να φύγουν.

Η καμμένη ή Ντίνα ήταν άδύνατο να φτάσει το
ψηλό εκείνο κλαρί που κρατούσε αιχμάλωτη την άγα-
πημένη της την κουκλίτσα. Τί να κάνει; Την έβλεπε
κ' έκλαιγε. Της φαινόταν μάλιστα πως κ' ή κουκλα
έκλαιγε κ' εκείνη. «Ω, το δίχως άλλο έδειχνε τόσο λυ-
πημένη, καθώς άπλωνε κατά την Ντίνα τα χεράκια
της. «Η καμμένη ή Ντίνα! Η καμμένη ή κουκλίτσα!
Πόσο δυστυχισμένες ήτανε κ' οι δυο τους! Και είχε
αρχίσει να νυχτώνει. Έτσι λοιπόν θα την άφηνε την
κόρη της όλη τη νύχτα σ' εκείνη τη φοβερή θέση,
μέσα στο σκοτάδι και τη σιγαλιά της έσοχης, να την
αγγίζουν με τα φτερούγια τους οι κουκουβάγιες κ'
οι νυχτερίδες; Θα μείνω κοντά σου να σου κρατήσω
συντροφιά! της έλεγε. Δεν θα σ' αφήσω μονάχη.

Τό σπύρι βρισκόταν στην άλλη άκρη του δρόμου,
και ή Ντίνα ήξερε ότι αν πήγαινε και ζητούσε βοήθεια
δεν θα την άφηναν να ξαναγυρίσει πίσω στο δέντρο
εκείνο το βράδυ. Η μαμά βέβαια δεν θα μπορούσε να
έρθει ή ίδια, κι όσο για τ' άδέρφια της εκείνα τα κακό-
παιδα δεν θα θελήσουν με κανέναν τρόπο ν' άνέβουν
στο δέντρο πριν από αύριο το πρωί.

«Ως τότε πόσα κακά δε μπορεί να πάθει το παι-
δάκι μου», συλλογίζόταν ή Ντίνα. «Η όροσύα θα ξεβά-
ψει τα όραία της χρώματα, τα ποτιμία θα της φάνε
το ψάθυνο καπελάκι της, άσε πια την τρομάρα που θα
περάσει μένοντας μοναχή της όλη τη νύχτα σ' εκείνο
το κλαρί!» Και ή Ντίνα στεκόταν κ' έκλαιγε.

— Άλλοιμονο! φώναξε σε μια στιγμή. Η μαμά μου
λέει πάντα ότι κανένας δεν παθαίνει κακό αν δεν το
άξίζει. Έμένα μου έτυχε ένα μεγάλο κακό, κι όμως
δεν βλέπω σε τί έχω φταίξει!

Έξαφνα χτύπησε τα χέρια της κ' έπαψε να κλαίει.
— Τώρα το θυμήθηκα, έκανε. Περιγέλασα την
καμμένη την κοτούλα την άσπρη, που είχε πονεμένο
το ένα της πόδι και κουτσάινε. Τί άστεία που ήταν,
καθώς έτρεχε και την κνηροόσαν οι άλλες για να
την τοιμήσουν! Έγέλασα πολύ, μα είναι άσχημο
πράγμα να γελάει κανείς με τη δυστυχία του άλλου.
«Αν τώρα με κοροΐδανε κανείς έμένα;»

Και μέσ από την καρδιά της ή Ντίνα ζήτησε από
την κοτούλα να την συγχωρήσει. Τό ίδιο σχεδόν
λεπτό φώσηξε ένα έλαφρό άεράκι, που έκανε τα δέντρα
να κοινίσουν πέρα - δώθε τα κλαριά τους, και που
μαλακά - μαλακά ξεκόλλησε την κουκλα από το κλα-
ρί της κ' έλαφρά, σ' α να την κρατούσε στα χέρια της,
την έκανε από κλαρί σε κλαρί να κατέβει ως το γρά-
σιδι και να πέσει χωρίς να πάθει τίποτα. Η Ντίνα
την πήρε στην άγκαλιά της και τη γέμισε φιλία.

(Από τόν ΑΝΤΕΡΣΕΝ)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

1976

Τὸ 1976 ἔριξε ἄλλη μιὰ ματιά στὴ βαλίτσα του. Δὲν ἦταν πολὺ μεγάλη. Ἰσα πού χωροῦσε ἓνα βιβλίο μὲ 365 πυκνογραμμένες σελίδες. Αὐτὸ τὸ βιβλίο ἦταν ὅλες του οἱ ἀποσκευές, ὅλη του ἡ ζωὴ. Δὲν εἶχε τίποτ' ἄλλο νὰ πάρει μαζί του.

— Ἦρθα μὲ ἄδεια χέρια σ' αὐτὸν τὸν κόσμο καὶ μὲ ἄδεια χέρια φεύγω, εἶπε.

Οἱ Ὁρές πού τὸν παράστεκαν τὸν παρηγόρησαν.

— Δὲν ἦρθες μὲ ἄδεια χέρια. Μᾶς ἔφερες ἐλπίδες.

— Καὶ τώρα σὰς τίς παίρνω. Ξέρω, σὰς ἔχω ἀπογοητέψει.

— Ὁχι, ὄχι, εἶπαν οἱ Ὁρές γλυκά, ἄλλες τίς ἐκπλήρωσες, ἄλλες ὄχι. Ἀλλωστε τὸ νεογέννητο 1977 μᾶς φέρνει ἄλλες, καινούριες ἐλπίδες.

— Τὸ νεογέννητο! εἶπε στοχαστικά τὸ 1976. Θὰ καταφέρει νὰ σηκώσει τὸ βάρος ἑνὸς χρόνου;

— Ἐσὺ πῶς τὰ καταφέρεις; Ἐτσι θὰ τὰ καταφέρει καὶ αὐτό.

Οἱ Ὁρές ἤξεραν καλὰ τὴ δουλειά τους. Στὶς δώδεκα ἀκριβῶς θὰ τοῦ ἐβγαζαν τὴν κορόνα, θὰ τοῦ ἀφαιροῦσαν τὴν πορφύρα ἀπὸ τὴ ράχη καὶ θὰ τὸν διαγράφανε ἀπὸ τὸ ΠΑΡΟΝ. Ἐνας ψηλὸς ἄντρας πού τὸν φώναζαν Δεκέμβριο ἔδινε τίς τελευταῖες ὁδηγίες μὲ βαρεῖα φωνή. Εἶχε τὸ γενικὸ πρόσταγμα. Ἦταν κουλωμένος μὲ κάπα καὶ τὰ μαλλιά του ἦταν ἄσπρα σὰν τὸ χιόνι.

— Καὶ ποῦ θὰ πάω, ὅταν φύγω ἀπὸ δῶ; Στὸ ἄγνωστο; ρώτησε μὲ ἀγωνία ὁ παλιὸς χρόνος.

— Θὰ πᾶς στὸ παρελθόν, Γέρο - Χρόνε, τοῦ ἀπάντησε ἡ Δωδέκατη Ὁρά. Ἐκεῖ πού πηγαίνουν οἱ ἀναμνήσεις.

Τοῦ ῥχόταν νὰ κλάψει. Ἦταν ἀδικία νὰ τὸν λένε Γέρο καὶ νὰ τὸν ξαποστέλλουν, ὅταν δὲν ἦταν παρὰ μόνο 365 ἡμερῶν. Ἀφῆσε νὰ τοῦ φύγει ἓνας λυγμός. Σκέφτηκε :

— Παράξενα πράγματα πού συμβαίνουν στὴ ζωὴ! Εἶμαι νέος καὶ ὅμως μὲ λένε Γέρο σὰ νὰ ᾤκησα ἑκατὸ χρόνια. Παραβλέπουν τὴν πεῖρα μου, τὴν ὀριμότητά μου καὶ μὲ διώχνουν ἀπὸ βασιλιά, γιὰ νὰ βάλουν στὴ θέση μου ἓνα μωρό. Τί μπορεῖ νὰ ξέρεῖ ἓνα μωρό ἀπὸ τὰ βάσανα τοῦ κόσμου;... Ἐμείνει λίγο διστακτικός.

— Ἐνα μωρὸ δὲν ξέρεῖ τίποτα, ἴσως γι' αὐτὸ νὰ μπορεῖ νὰ τ' ἀντέξει. Ὅμως, ὅπως καὶ νὰ τὸ κάνεις εἶναι τρομέρο. Ὅταν μ' ἔφεραν οἱ Μοῖρες τὴν Πρωτοχρονιά, μὲ κάθισαν στὸ ὄθρονα καὶ μοῦ εἶπαν : «Θά 'σαι βασιλιάς γιὰ 365 μέρες. Τόσες θὰ ζήσεις, τόσες θὰ βασιλεύεις. Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ κόσμος θὰ εἶναι δικός σου. Μετὰ θὰ φύγεις, θὰ ἐξοριστεῖς, θὰ πεθάνεις.

Κανένας ἄνθρωπος, κανένα ζῶο, οὔτε καὶ οἱ πεταλοῦδες ἀκόμα πού ζοῦν μιὰ μέρα δὲν ξέρουν πότε ἀκριβῶς θὰ φύγουν ἀπ' αὐτὸν τὸν κόσμο. Μόνον ἐσὺ θὰ ξέρεις πότε θὰ γίνῃ αὐτό. Ἀκριβῶς τὴ δωδέκατη ὥρα, στὸν δωδέκατο χτύπο τοῦ ρολοιοῦ, στὶς 31 τοῦ Δεκέμβρη.

Ὁ Δεκέμβρης τὸν κοίταξε μὲ θλίψη.

— Δὲν εἶναι θάνατος ὁ δικός σου! εἶπε μὲ τὴ βαρεῖά του φωνή. Εἶναι πέρασμα στὴν Ἱστορία...

Ὅμως ὁ ξεπεσμένος βασιλιάς δὲν παρηγορήθηκε καθόλου.

— Κανένας δὲν θὰ μὲ θυμᾶται, εἶπε θλιβερά.

Καὶ τότε οἱ Ὁρές ἄρχισαν νὰ τραγουδᾶνε :

— Θὰ σὲ θυμοῦνται ὅσα κορίτσια παντρεύτηκαν...

— Θὰ σὲ θυμοῦνται ὅσες μανάδες γέννησαν... — Θὰ σὲ θυμοῦνται ὅσοι πέτυχαν κάτι...

Τὸ 1976 περίμενε τὰ δευτερόλεπτα γενναῖα. Εἶχε ἀξιοπρέπεια, δὲν ἔπρεπε νὰ δείξει τὴν πίκρα πού ἔνοιθε μέσα του. Καὶ τὰ δευτερόλεπτα χτυποῦσαν ἀργά, πονετικά...

Στὴν ἀρχὴ τοῦ ἐβγαλαν τὴν πορφύρα. Μετὰ τὸ στέμμα. Ὅσοι πῆραν τὸ χρυσοῦ σπαθί, τὸν ξέντυσαν καὶ τὸν ἐσπρωξαν ἀπαλὰ στὸ Χάος! Ἦταν μιὰ νύχτα καθαρή, τ' ἀστέρια φεγγαβολοῦσαν. Μέσα στ' ἀσήμια τῶν ἀστρῶν εἶδε νὰ ἐρχεται μιὰ ἄλλη πομπή. Μπροστὰ πῆγαιναν οἱ ἐποχές. Ἡ Ἀνοιξη μὲ πράσινα πέπλα, πῶς δὲν κρύωνε; Τὸ καλοκαίρι γεμάτο χυμούς καὶ φῶς. Τὸ Φθινόπωρο στριφογυρίζε σὰν ὠχρὸ φύλλο καὶ τραγουδοῦσε μελαγχολικά. Καὶ τέλος ὁ Χειμώνας μὲ μιὰ λευκότητα ἀπαλὴ σὰν μπαμπάκι.

Ἀκολουθοῦσαν οἱ μῆνες. Πρῶτος ὁ Γενάρης, ἔδινε τὸ μαντήλι στὸν Φλεβάρη καὶ τὸν ἄφηνε νὰ σῦρει τὸ χορδὸ κ' ὕστερα ὁ Φλεβάρης ἔδινε τὴν πρωτιά στὸν Μάρτη κ' ἔτσι τραβοῦσε ἡ συνοδεία.

Ὅσοι, νὰ σου καὶ οἱ μέρες. Ἡ μιὰ βροχερή, ἡ ἄλλη τυλιγμένη σὲ σκοτάδι καὶ σὲ συννεφιά, ἡ ἄλλη λαμπερή, φωτολουσμένη, ἡ ἄλλη μὲ γκριζὰ πέπλα ὁμίχλης, ἡ ἄλλη ἔτσι, ἡ ἄλλη ἄλλιως.

Καὶ ἀκολουθοῦσαν οἱ Ὁρές... Πόσες ὥρες, Θεέ μου! Καὶ πῶς περνοῦσαν ἡλισταρώντας, χωρὶς κανεὶς νὰ τίς καταλαβαίνει. Τὶς ἐβλεπες νὰ φύγουν κ' ἔλεγες: μὰ τώρα δὲν ἦταν ἐδῶ;

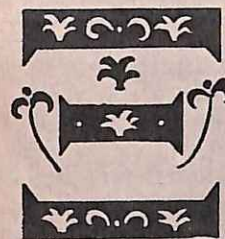
Καὶ ἀπὸ πίσω σὰν διαολάκια ἐπαιζαν τὰ λεπτά καὶ τὰ δευτερόλεπτα. Αὐτὰ ἦταν τὰ μικρὰ παιδάκια τῆς συνοδείας. Ἐπαιζαν, γελοῦσαν, χωρὶς νὰ καταλαβαίνουν ὅτι σημάδευαν τίς Ὁρές, τοὺς μῆνες, τίς ἐποχές.

Τελευταῖες πορεύονταν οἱ μοῖρες κρατώντας μιὰ κούνια κεντημένη μὲ σύννεφα καὶ ἀστέρια. Στὴν κούνια ἐκλαίγε τὸ ἔτος 1977, τὸ μωρὸ τοῦ ἑνὸς λεπτοῦ. 12 καὶ ἓνα λεπτὸ σήμαινε τὸ μεγάλο ρολοὶ τοῦ χρόνου.

Ὁ παλιὸς χρόνος εἶδε μὲ χαμόγελο τὴν πομπὴ καὶ λυπήθηκε τὸ μικρὸ ἀγοράκι πού δὲν εἶχε τίποτα νὰ χαρίσει καινούργιο στοὺς ἀνθρώπους ἔξω ἀπὸ ἐλπίδες. Ἐλπίδες ὅμως εἶχε ἀφθονες καὶ τίς ἔριχνε σὰν τριαντάφυλλα μέσα ἀπὸ τὴν κούνια του.

Ἐτσι εἶναι ὁ κόσμος! Ὁ παλιὸς χρόνος δὲν ἔπρεπε νὰ παραπονιέται. Γιατί τάχα ἐκεῖνος ἔπρεπε νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὴν τάξη πού κυριαρχοῦσε στὸν κόσμο; Κ' ἐκεῖνον μὲ ἀνοιχτὴ ἀγκαλιά τὸν εἶχαν ὑποδεχτεῖ. Τοὺς εἶχε πετάξει ἐλπίδες καὶ τὸν ἀγάπησαν. Πίστεψαν σ' αὐτόν. Τώρα ἦταν ἡ ὥρα νὰ πιστέψουν καὶ σὲ κάποιον ἄλλον...

(Συνέχεια στὴ σελ. 21)

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ
ΠΑΡΑΜΥΘΙ

ἑνὸς τοῦ κόσμου καὶ τῆς σαρκὸς κατῆλθε τὴν παραμονὴν ἀπὸ τὰ ὕψη, συστέλλας τὰς πτέρυγας, ὅπως τὰς κρύπτει θεὸς ἄγγελος. Ἐφερε δῶρα ἀπὸ τὰ ἄνω βασίλεια, διὰ νὰ φιλέυση τοὺς κατοίκους τῆς πρωτευούσης. Ἦταν ὁ καλὸς ἄγγελος τῆς πόλεως.

Ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἓν κένιστρον καὶ ἐπὶ τοῦ στέρνου τοῦ ἐπαλλε ζωὴ καὶ δύναμις καὶ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἐξήρχετο πνοὴ θείας γαλήνης. Τὰ τρία ταῦτα δῶρα ἤθελε νὰ μεταδώσῃ εἰς ὅλους ὅσοι προθύμως τὰ δέχονταν.

Εἰσῆλθεν ἓν πρώτοις εἰς ἓν ἀρχοντικὸν μέγαρον. Εἶδεν ἐκεῖ τὸ ψεῦδος καὶ τὴν σεμνοτυφίαν, τὴν ἀνίαν καὶ τὸ ἀνωφελὲς τῆς ζωῆς, ζωγραφισμένα εἰς τὰ πρόσωπα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναίκος καὶ ἤκουσε τὰ δύο τέκνα νὰ φελλίζωσι λέξεις εἰς ἄγνωστον γλῶσσαν. Ὁ Ἄγγελος ἐπῆρε τὰ τρία οὐράνια δῶρά του καὶ ἔφυγε τρέχων ἐκεῖθεν.

Ἐπῆγεν εἰς τὴν καλύβαν πτωχοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀνὴρ ἔλειπεν ὅλην τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν ταβέρναν. Ἡ γυνὴ ἐπροσπάθει ν' ἀποκοιμήσῃ μὲ ὀλίγον ξηρὸν ἄρτον τὰ πέντε τέκνα, βλασφημοῦσα ἅμα τὴν ὥραν πού εἶχεν ὑπανδρευθῇ. Τὰ μεσάνυχτα ἐπέστρεψεν ὁ σύζυγός τῆς· αὐτὴ τὸν ὕβρισε νευρική, μὲ φωνὴν ὀξεῖαν, ἐκεῖνος τὴν ἔδειρε μὲ τὴν ράβδον τὴν ὀζώδη καὶ μετ' ὀλίγον οἱ δύο ἐπλάγιασαν, χωρὶς νὰ κάμουν τὴν προσευχὴν των καὶ ἤρχισαν νὰ ροχαλίζουν μὲ βαρεῖς τόνους. Ἐφυγεν ἐκεῖθεν ὁ Ἄγγελος.

Ἀνέβη εἰς μέγα κτήριον, πλουσίως φωτισμένον. Ἦσαν ἐκεῖ πολλὰ δωμάτια μὲ τραπέζας, καὶ ἐπάνω των ἔκυπτον ἄνθρωποι, μετροῦντες ἀδιακόπτως χρήματα, παίζοντες μὲ χαρτιά. Ὁχοροὶ καὶ δυστυχεῖς, ὅλη ἡ ψυχὴ των ἦτο συγκεντρωμένη εἰς τὴν ἀσχολίαν ταύτην. Ὁ Ἄγγελος ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον μὲ τὰς πτέρυγας του, διὰ νὰ μὴ βλέπῃ, κ' ἔφυγε δρομαίος.

Εἰς τὸν δρόμον συνήντησε πολλοὺς ἀνθρώπους, ἄλλους ἐξερχομένους ἀπὸ τὰ καπηλεῖα, οἰνοβαρεῖς, καὶ ἄλλους κατερχομένους ἀπὸ τὰ χαρτοπαίγνια, μεθύνοντας χειροτέραν μέθην. Τινὰς εἶδε ν' ἀσχημονοῦν καὶ τινὰς ἤκουσε νὰ βλασφημοῦν τὸν Αἰ-Βασίλην ὡς πταίστην. Ὁ Ἄγγελος ἐκάλυψε μὲ τὰς πτέρυγας του τὰ ὦτα, διὰ νὰ μὴ ἀκούῃ, καὶ ἀντιπαρῆλθεν.

«Παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς
τοῦ βαπτισθῆναι»

«Φωνὴ Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων: φόβου Θεοῦ λάβετε πάντες πνεῦμα. Ὅπισω ἐστράφη» τὸ Ἰορδάνιο ρεῦμα, ἐν μέσῳ ὡς εἶδε Ἀγγελικῶν ταγμάτων

μορφήν νὰ παίρνει τῶν φθαρτῶν σωματῶν «τῆς Θεότητος τὸ πῦρ», καὶ ἀκάνθης δέμα στὴν ὄχθη του νὰ κοιτάται γιὰ στέμματα, ἢ γῆ ὅλη ὡς ἐταράσσετο ἐξ ἐγκλάτων.

«Ἐπέρανε Χριστὸς ὁ ἡγλαϊσμένος», «λαὸν εὐαγγελίζεται» καὶ ἐλέγχει ἄνομα Ἡρώδη μοιχαλίδα ὅτι ἔχει.

Κι ὁ μυσαρὸς, αἰώνια ἀφωρισμένος, τὴ φυλακὴ ἐτοιμάζει μανιασμένος, τὸ σύννεφο ἁγιασμὸ ὅπως ψυλοβρέχει.

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ὑπέφωσκεν ἤδη ἡ πρωία τῆς πρωτοχρονιάς καὶ ὁ Ἄγγελος, διὰ νὰ παρηγορηθῇ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀμέσως πλησίον εἰς τὰς θύρας εἶδεν ἀνθρώπους νὰ μετροῦν νομίσματα, μόνον πῶς δὲν εἶχον παιγνιόχαρτα εἰς τὰς χεῖρας.

Ὁ Ἄγγελος δὲν εὔρε παρηγορίαν. Ἐπῆρε τὰ πτερόεντα δῶρά του — τὸ ἄστρον, τὸ προωρισμένον νὰ λάμπῃ εἰς τὰς συνειδήσεις, τὴν αὔραν, τὴν ἱκανὴν νὰ δροσίξῃ τὰς ψυχὰς, καὶ τὴν ζωὴν, τὴν πλασμένην διὰ νὰ πάλλῃ εἰς τὰς καρδίας, ἐτάνυσε τὰς πτέρυγας καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς οὐρανίας ἀψίδας.

ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

(Διήγημα)

Ήταν δέν ήταν περασμένες δέκα ημέρες, πού ο κύριος Άνδρέας, ή κυρία Εὐρυδίκη και τὰ παιδιὰ βρίσκονταν στο χωριό και όμως είχαν προφτάσει, κυρίως τὰ παιδιὰ, νὰ γνωρίσουν τὸν τόπο, τὶς ἐξοχές, νὰ «πεταχτοῦν» και σὲ μερικὰ γειτονικά χωριά, νὰ ἐπισκεφθοῦν και τὰ ὄρυγεῖα τῆς σμύριδος, τοῦ σκληροτέρου αὐτοῦ μετα τὸ διαμάντι ὀρυκτοῦ και τὸν ἐναέριο σιδηροδρομικό τῆς μεταφορᾶς τῆς. Προνοητικός, ὅπως ἦταν πάντα ὁ κύριος Άνδρέας, ὑπελόγιζε, πὼς μετὸ τέλος τοῦ Αὐγούστου τὸ χωριὸ μπαίνει οὐσιαστικά στο φθινόπωρο. Ἔτσι λοιπὸν βιαζόταν νὰ προφθάσει νὰ δείξει στὰ παιδιὰ ὅσα μπορούσε περισσότερα ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα. Θυμόταν ἄλλωστε ἀπὸ τὴν παιδική του ἡλικία τὶς σφῆς παροιμίες τῶν γερόντων: «Ἀπὸ Μαρτιοῦ καλοκαιριοῦ κι ἀπ' Αὐγούστου χειμῶνας». Θυμόταν ἀκόμη τὶς πρώτες μελαγχολικές ἡμέρες τοῦ φθινοπώρου και κυρίως θυμόταν τὰ πρωτοβρόχια. Πὼς περίμεναν τότε οἱ γεωργοὶ και μάλιστα ἐκεῖνοι πού εἶχαν ἐλαοπερίβολα κάτω στοὺς παραθαλάσσιους κάμπους ἢ στὶς χαμηλότερες βουνοπλαγιές!

Ὅταν σιγά-σιγά τὶς πρώτες ἡμέρες τοῦ Σεπτεμβρίου, σχεδὸν ξαφνικά ὁ ἥλιος χανόταν πίσω ἀπὸ βαριά σύννεφα, κι ὁ οὐρανὸς βούρκανε, κι ὁ ἀέρας και τὸ χῶμα μύριζαν βροχή, και τὰ δέντρα σὰν νὰ αἰσθάνονταν τὸν ἐρχομὸ τῆς ζωῆρουαν, ἦταν σὰν νὰ ἀλλάζαν τὸ χρῶμα τῶν φύλλων τους και τὰ «ζωντανά», τὰ μουλάρια, τὰ γαϊδουράκια, οἱ ἀγελάδες ἔψαχναν μετὰ ἀγαθὰ τους μάτια ἀνήσυχτα τὸν οὐρανὸ, τὰ παιδιὰ ἄλλοτε μελαγχολοῦσαν, ἄλλοτε ὅμως ὅταν ἦταν μεγάλες συντροφίες, ἐτοιμάζονταν νὰ... βραχοῦν, γύριζαν τοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ, τραγουδώντας:

«Βρέξε, Θεέ μου, βρέξε...

Τὸ ἑλεός σου πέψε...

Κ' ἦταν σὰν ἀσυναίσθητη ἱκεσία πρὸς τὸν Ὑψιστον αὐτὴ ἡ ἐπικληση, πού ἐκρυβε μέσα τῆς τὴν πανάρ-

χαι λαχτάρα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸ νερό. Τὸ νερό, πού γονιμοποιεῖ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, πού δροσίζει τὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων και τῶν ζῶων. Ἀλήθεια! Πόσες φορές οἱ χωρικοὶ σὲ σκληρὲς ἡμέρες ἀνομβρίας δὲν ἀνέμεπαν ἐπίσημα ἐκκλησιαστικὲς δεήσεις πρὸς τὸν Ὑψιστο, γιὰ νὰ εὐδοκήσει νὰ τοὺς «πέμψει» τὴν εὐλογία τῆς βροχῆς!

*

Ἔτσι, ἐνημερωμένα τὰ παιδιὰ και ἀπὸ τὴν θείαν Ἀριστέα, εὐχονταν νὰ «ἀπολαύσουν» και αὐτὸ τὸ θέαμα: Τὰ πρωτοβρόχια! Καὶ τὸ ἀπῆλυσαν! Ἐνα πρωῒν - ἦταν πιά οἱ πρώτες-πρώτες ἡμέρες τοῦ Σεπτεμβρίου - ὅταν ξύπνησαν, ἀρκετὰ ἐνωρίς ὅπως πάντα, τοὺς φάνηκε πὼς τὸ ὑπνοδομάτιο ἦταν κάπως σκοτεινὸ! Καὶ πὼς ἀπὸ τὸ μισοἀνοιχτο παράθυρο ἐρχόταν ἓνα ἀεράκι διαφορετικὸ: Πολὺ πιὸ δροσερό, σχεδὸν κρυερό. Δὲν πρόφθασαν νὰ συνειδητοποιήσουν τὰ ἴδια τὴν καιρικὴ ἀλλαγὴ, ὅταν ἡ κυρία Ἀριστέα φώναξε ἀπὸ τὸ ἰσόγειο:

— Παιδιά! Φαίνεται πὼς σήμερα ἔχουμε βροχή. Πρωτοβρόχια, πρωτοβρόχια!

Καὶ ὁ κύριος Άνδρέας, πού κι αὐτὸς περίμενε μετὰ πολλὴν ἐπιθυμία τὴν βροχή, ἐπισκοπώντας ἀπὸ τὸ λιακωτὸ τὸν οὐρανὸ συνεπλήρωσε:

— Καὶ βροχὴ δυνατὴ! Ὅπου και νὰ εἶναι ἀρχίζει τὸ ἀστραποβρόντι...

Ἔτσι κ' ἐγινε. Ὅταν ὁ οὐρανὸς σκεπάστηκε ὁλότελα ἀπὸ τὰ σύννεφα και ὁ ἀέρας σιγά-σιγά δυνάμωσε, ἀκούστηκαν τὴν ἀρχὴ μακρινὰ τὰ μπουμπουνιὰ και οἱ πρώτες ἀστραπὲς ἔγραψαν στο στερέωμα, «ἀστραπαῖα» κατὰ κυριολεξίαν, τὶς ραβδωτὲς φωτεινὲς χαρκιές τους. Καὶ ἡ βροχὴ, σιγανὴ τὴν ἀρχή, ἀπαλὴ, λίγο-λίγο δυνάμωσε και οἱ πρώτες τῶν νερῶν κατεβασιὲς ἀπὸ τὶς ὑδρορροές ἀρχισαν νὰ σχηματίζουν ρυάκια στοὺς κατηφορικούς πέτρινους δρόμους.

Τὰ παιδιὰ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὰ παράθυρα τὸ θέαμα. Καὶ ἐκπληκτα, εἶδαν μέσα τὴν νεροποντὴ νὰ τρέχουν μερικὰ χωριατόπουλα ἀτρόμητα και νὰ τραγουδοῦν χαρούμενα:

«Βρέξε, Θεέ μου, βρέξε!...

Τὸ ἑλεός σου πέψε!...

*

Ὁ κύριος Άνδρέας, παρακολουθώντας και ἐκεῖνος μετὰ νοσταλγικὴ πάντα ἀναπόληση τῶν παιδικῶν του χρόνων, θυμήθηκε κοντὰ σὲ πολλὰ ἄλλα, τὴν παρατήρηση κάποιου ξέ-

νου, κάποιου βόρειου, πού βλέποντας ἀνθρώπους στὴν πόλη νὰ τρέχουν, πανικόβλητοι, νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν βροχή, εἶχε πεῖ:

— Μοῦ κάμνει ἰδιαίτερη ἐντύπωση ὁ τρόμος τῶν Ἑλλήνων στὴ βροχή!...

Ὅμως ὁ ξένος ἐγενέκευ δὲν εἶχε δίκιο. Ἐπρεπε νὰ δεῖ και τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑπαίθρου, νὰ δέχονται συνήθως ἀφοβα τὴν βροχὴ, νὰ τὴν ὑπομένουν στωικά πηγαίνοντας στο κτῆμα ἢ γυρίζοντας και νὰ τὴν ἀντιμετωπίζουν τελικά, ὅταν βέβαια δὲν ἦταν θεομηνία, ἀνάβοντας λίγη πρόχειρη φωτιὰ στὰ πετροκάλυβα ἢ στὴν ἐστία στοῦ σπιτιοῦ των. Καὶ πάντα νὰ τὴν θεωροῦν εὐλογία, ὅταν ἐρχονταν τὴν ὥρα πού τὴν χρειάζονταν οἱ καλλιέργειες:

«Σὰν κάμει ὁ Μάρτης δυὸ νερά
Κι ὁ Ἀπρίλης ἄλλο ἓνα,
χαρὰ στοὺς νοικοκύρηδες
ὅπόχουνε σπαρμένα».

*

Ἔτσι πού ἀρχίζει ὁ Σεπτέμβριος, θὰ ἀνάψουμε τὸ βράδυ τὴν ἐστία και θὰ μᾶς πεῖ κανένα παραμῦθι, Ἀριστέα, εἶπεν ὁ κύριος Άνδρέας, ὅταν ὅλοι συναγμένοι στο μεγάλο τραπέζι, ἔπαιρναν τὸ πρωῒν.

— Θὰ ἀνάψουμε τὴν ἐστία;.. ἐρώτησε μετὰ κάποια ἀπορία ὁ Λεωνίδας.

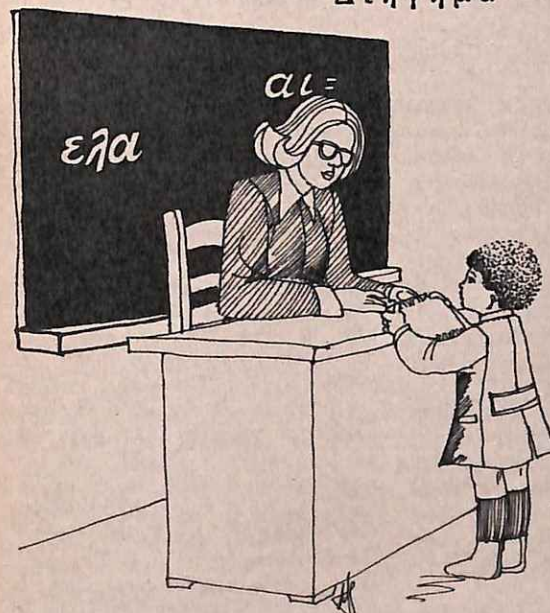
— Τὴν ἐστία, Λεωνίδα, ἀπάντησε ὁ κύριος Άνδρέας στρέφοντας τὰ μάτια πρὸς τὴν μεγάλη ἐστία, χαμηλὰ στὴ γωνία τοῦ δωματίου. Τὸ τῶμα εἶναι, νομίζω, ξένη λέξη. Καὶ βέβαια δὲν εἶμαι δὲ τὸσον σχολαστικός, ὥστε νὰ ἀπορρίπτω ὅλες τὶς ξένες λέξεις, ὅταν ἔχουν ριζώσει πιά στὴν ὁμιλία μας, ἀλλὰ ὅσο μπορούμε, ἄς χρησιμοποιοῦμε παρὰ ἄλλα και τὶς δικές μας...

— Καὶ νά! δυὸ ἄλλες ὀνομασίες τοῦ τῶμα, Λεωνίδα, συνεπλήρωσε ἡ κυρία Ἀριστέα. Ἐδῶ στο χωριὸ μας τὸ τῶμα τὸ λένε «καμινάδα» ἢ «παρὰστία». Καὶ οἱ λέξεις εἶναι βέβαια, ὡραίες, ἐκφράζουν παραστατικὰ τὸ πρᾶγμα. Ἡ «καμινάδα» θέλω νὰ πιστεύω ὅτι προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα «καίω», ἀπὸ τὶς λέξεις «καῦσις» «καίμα» «καμίνι» και φυσικά ἢ «παρὰστία» ἀπὸ τὴν πανάρχαια «ἐστία»...

— Καμινάδα! Καμινάδα! Παραστία! Παραστία! Πράγματι ὡραίες λέξεις. Τὸ βράδυ, λοιπόν, θεία Ἀριστέα, παραμῦθι στὴν καμινάδα ἢ στὴν παραστία... φώναξαν ὅλα τὰ παιδιὰ...

ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ

Διήγημα

Βασιλικὴ λεγόταν ἡ δασκάλα τῆς ἐσχάτης Ἰσῶς και πέντε-ἕξι μῆνες μεγαλύτερης - Ρίτσα. Ἦταν μιὰ κυρία πού πολὺ ἀγαποῦσε και τὴ δουλειὰ τῆς και τὰ παιδιὰ. Ὅλα τὰ μαθητοῦδια τῆς Β' τοῦ Δημοτικοῦ ἔτρεφαν γι' αὐτὴν αἰσθήματα λατρείας και σεβασμοῦ.

Ὅλα; Ἀ, ὅχι, ὅχι. Ἦταν κα' δύο κορίτσια πού τὴν ἐχθρεύονταν, και τοῦτο γιὰ τὴν τὰ μάλωνε και τὰ τιμωροῦσε, κάθε μέρα σχεδόν, ἐπειδὴ ὅχι μόνον ἀδιάβαστα πηγαῖνανε στο σχολεῖο, ἀλλὰ κ' ἔκαναν ἀταξίες, χτυποῦσανε τ' ἄλλα παιδιὰ - ἰδίως ἐκεῖνα πού παίρνανε καλοὺς βαθμούς -, λερώνανε τὸ πάτωμα, σπάζανε κλώνους ἀπὸ τὰ δέντρα τοῦ κήπου.

Μόνον τὴ Ρίτσα δὲν τολμοῦσαν νὰ πειράξουν. Ἦταν καλὴ κ' εὐγενική, πρώτη στὰ μαθήματα και πάντα πειθαρχική, ἀλλὰ δὲ χάριζε κάστανα. Ἄν και μικροκαμωμένη, κάπως κοντὴ, εἶχε δύναμη, μεγαλῦτερη ἀπὸ πολλὰ παιδιὰ τῆς ἡλικίας τῆς, ἀκόμα κι ἀπ' τῆς ἀδερφῆς τῆς Μαρίας, πού πῆγαινε στὴν πέμπτη τάξη. Κι ὅχι μόνον δύναμη, ἀλλὰ και παλικάριά, και θέληση και πείσμα.

Κάποτε ἓνα ἀπὸ τὰ δύο κακὰ παιδιὰ τόλμησε νὰ τῆς ἀρπάξει τὸ κουλούρι τῆς και νὰ τὴν σπρώ-

ξει. Χωρὶς στιγμή νὰ διστάσει ἡ Ρίτσα, τὸ βούτηξε ἀπὸ τὸ γιάκ τῆς ποδιᾶς του, τὸ μπάτισε και πῆρε τὸ κουλούρι. Τὸ χτύπημα ἦταν τόσο δυνατό, πού τοῦ μάτωσε τὴ μύτη. Ἐβόλε ἀμέσως τὶς φωνές, ἀλλὰ καμιά συμμαθήτριά δὲ βρέθηκε νὰ τὴ συμπονέσει. Μόνον ἡ δασκάλα ἔτρεξε μόλις ἀκούσε τὴ φασαρία τὴν πῆγε στὴ βρύση, τὴν ἐπλυνε, κ' ὕστερα φρόντισε νὰ σταματήσει τὴν αἱμορραγία με ὀξυζενέ.

Ὅταν τέλειωσε τὸ διάλειμμα και μπῆκαν ὅλοι στὴν τάξη, ἡ δασκάλα ἔκανε ἀνακρίσεις. Ἡ Ρίτσα εἶπε μετὰ λίγα λόγια τ' εἶχε γίνε, χωρὶς ταραχὴ, χωρὶς φόβο. Ρωτήθηκαν πέντε - ἕξι ἄλλα κορίτσια πού ἔτυχε νὰ εἶναι μπροστὰ στο ἐπίσθιο, κι ὅλα τους ἔδωσαν δίκιο στὴ Ρίτσα.

Ὅσο ὅμως κι ἂν τὸ ἀναγνώριζε, ὅσο κι ἂν ἀγαποῦσε τὸ παιδί ἡ δασκάλα, κὶ ὅσο κι ἂν ἦταν εὐχαριστημένη πού ἐκεῖνο τὸ χαμῖνι πῆρε ἓνα καλὸ μάθημα γιὰ τὶς κακές του πράξεις, αἰσθανότανε τὴν ἀνάγκη νὰ τιμωρήσει τὴ Ρίτσα. Πὼς νὰ συγχωρήσει μιὰ τέτοια πράξη πού ἔγινε μπροστὰ στὰ μάτια τῆς; Ἐπρεπε νὰ ζητηθεῖ ἡ ἐπέμβασή τῆς. Αὐτὸ ἀπαιτοῦσε ἡ πειθαρχία. Τὴν ὑποχρέωσε λοιπὸν νὰ γεμίσει μιὰ κόλλα χαρτί μετὰ τὶς λέξεις: «Παραδέχομαι ὅτι ἔφταιξα και ὑπόσχομαι νὰ μὴν τὸ ξανακάνω».

Εἶπαμε στὴν ἀρχὴ πὼς τὴ δασκάλα τὴν ἔλεγαν Βασιλική. Ὡστε σὲ λίγες μέρες θὰ γιόρταζε. Μερικὰ παιδιὰ τῆς Δευτέρας σκεφθήκανε νὰ τῆς κάνουνε δῶρο. Ὅταν ἔμειναν σύμφωνα, ζήτησαν ἀπὸ τὴ Ρίτσα νὰ εἰπεῖ τὴ γνώμη τῆς γιὰ τὸ τί θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι αὐτὸ, και νὰ βάλει τὸ μερτικό τῆς. Ἀρνήθηκε. Εἶπε πὼς δὲν ἀνακατεῦεται και παρακάλεσε νὰ τὴν ἀφήσουν ἡσυχῇ.

— Κάρβουνο τῆς ἔγινε ἡ τιμωρία δὲ θέλει νὰ κάνει τὸ παραμικρὸ γιὰ τὴν Κυρία, σκεφθήκανε τὰ παιδιὰ.

Τὴν παραμονὴ τῶν διακοπῶν τοῦ Δωδεκαήμερου, ὅσα ἀπ' αὐτὰ εἶχανε συμφωνήσει πῆγαινε στὴ δασκάλα ἓνα μεγάλο βιβλίο μετὰ χρωματιστὲς εἰκόνες ἐλληνικῶν τοπίων. Σὲ μιὰ κόρτα εἶχανε γράψει εὐχές και κάτω ἀπ' αὐτὲς τὰ ὀνόματά τους. Ἐκεῖνη τὰ εὐχαρίστησε, εἶπε ὅμως ὅτι δὲ θὰ ἔπρεπε νὰ τῆς προσφέρουν ἓνα τόσο ἀκριβὸ δῶρο.

Ξαφνικά σηκώθηκε ἡ Ρίτσα, πῆγε θαρρετὰ κοντὰ στὴν ἐδρά, ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα τῆς ἓνα καλοδιπλωμένο πακέτο και τῆς τὸ ἔδωσε ψιθυρίζοντας δυὸ μόνον λέξεις: «Χρόνια πολλά».

Κατὰπληκτη ἔμεινε ἡ δασκάλα ὅταν ἀνοίξε τὸ δέμα και εἶδε τὸ περιεχόμενο. Ἦταν ἓνα ὠραιότατο κέντημα, μιὰ γάτα μετὰ λαμπρὰ μάτια, μετὰ ζωηρὴ κίνηση, μετὰ χρώματα ἁρμονικά.

— Ἡ μαμά σου τὸ ἔφτιαξε; ρώτησε.

— Ὁχι, ἐγώ.

— Μόνη σου; Μ' αὐτὸ εἶναι θαυμάσιο, καλλιτε-

χνημα σωστό. Πὼς τὰ κατὰφερες;

— Ἐβόλε τὰ δυνατά μου. Εἶπα μέσα μου πὼς ἔπρεπε νὰ σᾶς χαρίσω κάτι τόσο καλὸ, ὅσο καλὴ εἴσαστε και σεῖς!

Συγκινημένη ἡ δασκάλα ἀπὸ τὴν ἀπάντηση, πῆρε τὴ μικρὴ στὴν ἀγκαλιά τῆς και τὴ γέμισε φιλία, ἐνῶ τὰ περισσότερα παιδιὰ ἔσπασαν σὲ χειροκροτήματα και «ζήτη».

Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΤΟΥΣ

Όπως είναι γνωστό, όλα τα ζώα φροντίζουν για τα παιδιά τους από τη στιγμή που θα τα γεννήσουν, ως την εποχή που θα γίνουν ικανά να ζήσουν πια μόνα τους. Σε πολλά μάλιστα ζωικά είδη τα παιδιά εξακολουθούν να ζουν μαζί με τους γονείς των και μετά την εποχή αυτή. Έτσι και μεγαλύτερη ασφάλεια έχουν απέναντι των διαφόρων κινδύνων, που μπορεί να τα απειλήσουν και η πείρα τους για την αντιμετώπιση των δυσκολιών της ζωής μεγαλώνει.

Αυτό όμως δεν συμβαίνει σε όλα τα είδη. Υπάρχουν δηλαδή ζώα, που αφού γεννήσουν τα παιδιά τους — ιδίως όσα γεννούν αυγά — ούτε φροντίζουν πια γι' αυτά. Τέτοια είναι, π.χ., η περίπτωση πολλών θαλασσιών ζώων, όπως είναι οι ανεμώνες της θάλασσας, οι αχινοί κ.ά. Τα ζώα αυτά απλώς γεννούν τα αυγά τους μέσα στο νερό και τα αφήνουν στην τύχη τους.

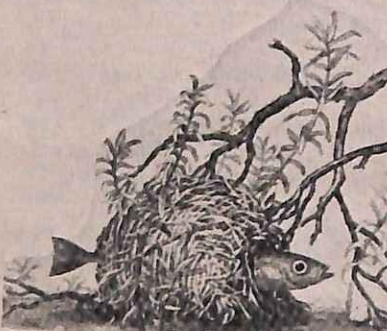
Τα μικρά που εκκολάπτονται κολλυμπούν και προσπαθούν να τα βγάλουν πέρα μόνα τους. Είναι φανερό, ότι χιλιάδες από τα ζωύφια αυτά καταστρέφονται. Δεν υπάρχει όμως κανένας κίνδυνος να εξαφανισθούν τα είδη αυτά, γιατί τα αυγά που γεννούν είναι πολλές χιλιάδες ώστε όσα και να καταστραφούν, πάλι μένουν αρκετά για να διακινείται το είδος.

Τό ίδιο γίνεται και με τα ψάρια, αν και τα ψάρια είναι τελειότεροι οργανισμοί απ' αυτά. Κ' εκείνα γεννούν αυγά και τα αφήνουν μέσα στο νερό να εκκολαφθούν μόνα τους. Έτσι και στην περίπτωση αυτή χιλιάδες αυγά και μικρά χάνονται.

Όμως υπάρχουν και εξαιρέσεις. Υπάρχουν δηλαδή ψάρια, που φροντίζουν τα παιδιά τους και όταν είναι αυγά και όταν εκκολαφθούν τα ψαράκια. Τέτοια είναι, π.χ., οι κοκοβιοί και οι σαλιάρες, κάτι μικρά ψαράκια 8 - 10 πόντους στο μέγεθος, που ζουν στα ρηχά νερά της ακρογιαλιάς. Τα ψαράκια αυτά γεννούν

τα αυγά τους μέσα σε τρύπες βράχων ή άδεια οστρακά κ.ά., όπου η προστασία τους είναι μεγαλύτερη. Για το λόγο αυτό τα αυγά που γεννούν δεν είναι τόσο πολλά, αλλά και εκείνα που χάνονται είναι το ίδιο λίγα.

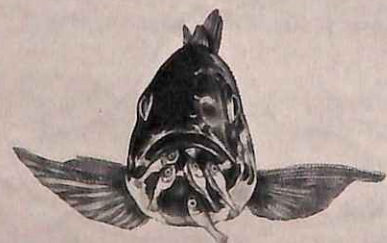
Θα πρέπει να πούμε ακόμη και κάτι που ίσως φανεί άπιστευτο: Υπάρχουν ψάρια, που κατασκευάζουν φωλιές από φύκια και θαλάσσια χόρτα. Τέτοιο είναι ο γαστερό-

Θηλυκός γαστερόστιος μέσα στη φωλιά του.

στιος, ένα μικρό ψαράκι 7 - 8 πόντους. Μέσα στη φωλιά το θηλυκό γεννάει τα αυγά του, άρσενικό δέ και θηλυκό τα παρακολουθούν και τα προστατεύουν με αγάπη. Κι αν πλησιάζει κάποιος έχθρος, δεν διστάζουν να το έπιτεθούν.

Ένα άλλο είδος, η τιλάπια, αφού γεννήσει τ' αυγά της τα κρατεί

Τα μικρά της τιλάπιας, μόλις νιώσουν κίνδυνο, καταφεύγουν στο στόμα της μάνας των.

μέσα στο στόμα ώσπου να εκκολαφθούν. Κι όταν βγούν τα ψαράκια, δεν απομακρύνονται από τη μητέρα τους. Και όταν νιώσουν κάποιον κίνδυνο, άμέσως βρίσκουν καταφύγιο μέσα στο στόμα της μάνας των.

Αν από τα ψάρια περάσουμε στα έντομα, θα διαπιστώσουμε το ίδιο φαινόμενο. Το θηλυκό φροντίζει να βρει το φυτό που θα αποτελέσει τροφή για τις κάμπιες, που θα εκκολαφθούν από τα αυγά του κ' επάνω σ' αυτό τα γεννάει. Έστερα δεν ενδιαφέρεται πια γι' αυτά. Έξαιρέση αποτελούν μερικά είδη αράχων — αν και οι αράχνες δεν είναι έντομα κι ως μοιάζουν πολύ με αυτά —, οι οποίες κουβαλούν τα μικρά τους στην πλάτη αρκετόν καιρό αφού θα βγούν από τα αυγά.

Όσο όμως προχωρούμε προς τα τελειότερα ζώα, τόσο βλέπουμε ότι η φροντίδα για τα παιδιά γίνεται μεγαλύτερη και πιο μακρόχρονη. Ας αρχίσουμε από τα πουλιά: Η φροντίδα για τους απογόνους αρχίζει με τη κατασκευή της φωλιάς, προτού ακόμη γεννηθούν τα αυγά. Όταν γεννηθούν τ' αυγά τοποθετούνται στη ζεστή φωλιά και επωάζονται με τη σειρά πότε από τη μητέρα και πότε από τον πατέρα, ώσπου να εκκολαφθούν οι νεοσσοί. Και μετά την εκκόλαψη καθώς τα μικρά πουλάκια είναι γυμνά και τυφλά, οι γονείς κοιτάζουν να τους φέρουν τροφή και να τα φροντίζουν, ώσπου να γίνουν ικανά να πετάξουν και να ζήσουν πια μόνα τους. Αλλά και τότε πολλά είδη ζουν κοντά στους γονείς, για να είναι πιο προστατευμένα. Υπάρχουν βέβαια και είδη πουλιών, των οποίων τα μικρά είναι ικανά, σχεδόν μόλις βγούν από το αυγό, να βρουν μόνα τη τροφή τους, όπως είναι π.χ. τα περδικόπουλα. Σ' αυτές τις περιπτώσεις όμως έχει προνοήσει η φύση και τα μικρά είναι άμέσως ικανά να περπατήσουν και να πετάξουν, γιατί οι φωλιές των βρίσκονται στο έδαφος και οι κίνδυνοι που τ' απειλούν είναι μεγάλοι.

Και τα πουλιά που τοποθετούν τα αυγά τους σε ξένες φωλιές, όπως, π.χ. ο κούκκος; Κι αυτά φροντίζουν για τους απογόνους των. Η μητέρα μπορεί να μην κατασκευάζει φωλιά, φροντίζει όμως να βρει την κατάλληλη ξένη φωλιά, όπου θα τοποθετήσει το αυγό της. Και φρον-

(Συνέχεια στη σελίδα 29)

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ //

ΦΟΡΤΗΓΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΝ ΣΙΤΗΡΩΝ

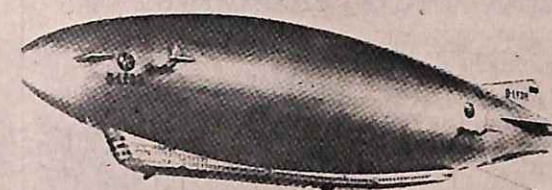
Η εταιρία «Daimler-Benz» κατασκεύασε διά το Ιράν 430 μεγάλα φορτηγά αυτοκίνητα με άμαξωμα-σιλό διά την μεταφοράν σιτηρών. Τα αυτοκίνητα αυτά, συνολικής αξίας 65.000.000 μάρκων, χρησιμοποιούνται εις το Ιράν διά την καθημερινήν μεταφοράν σιτηρών από τον λιμένα Μπαντάρ Σαχούρ εις την πρωτεύουσαν Τεχεράνην.

ΣΤΕΓΑΙ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Τα παλαιά ελαστικά αυτοκινήτων εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα παρά την καταβαλλομένην προσπάθειαν «αναγεννήσεως» και εκ νέου αποδοτικής χρησιμοποίησής των. Ο Δυτικογερμανός αρχιτεχνίτης επιστεγάσεων κ. Κέρκχοφ μετατρέπει τα παλαιά ελαστικά αυτοκινήτων εις «κεραμίδια» επικαλύψας δι' αιθούσας εργοστασίων, αποθήκας και σταύλους. Προς τοῦτο, κόπτεται τα ελαστικά ἐγκαρσίως, ἀπορρίπτει τὰ πλάγια τμήματά των, τὰς δὲ ὑπολοίπους λωρίδας τοποθετεῖ πρὸς ἐπικάλυψιν ὁροφῶν, κατὰ τὸν εἰκονιζόμενον τρόπον.

ΔΕΞΑΜΕΝΟΑΕΡΟΠΛΟΙΑ ΔΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

Μία εταιρεία που ιδρύθη εις τὸ Ἀμβούργον ἔχει σκοπὸν τὴν μελέτην κατασκευῆς δεξαμενο-αεροπλοίων «Ζέπελιν», μήκους 428 μέτρων, διαμέτρου 90 μέτρων (ὡς τὸ εἰκονιζόμενον), τὰ ὅποια εἰς ὕψος 1.600 μέτρων, θὰ δύνανται νὰ ἀναπτύσσουν ταχύτητα 250 χιλιομέτρων ὥριαίως. Οἱ ἐμπειρογνώμονες τῆς εταιρείας εἶναι πεπεισμένοι ὅτι ἡ διὰ τῶν αεροπλοίων μεταφορὰ θὰ εἴναι οἰκονομικωτέρα, διότι π.χ. ἀντὶ 1.000 φορτηγῶν αὐτοκινήτων μὲ 2.000 ὁδηγούς, πού χρησιμοποιοῦνται τῶρα πρὸς μεταφορὰν 40.000 τόννων πετρελαίου μηνιαίως ἀπὸ τὸ Ἰράν εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, θὰ ἀπαιτοῦνται μόνον τρία ἀερόπλοια «Ζέπελιν» μὲ πλήρωμα 27 ἀνδρῶν.

ΚΙΝΗΤΟΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΟΣ ΕΚΣΚΑΦΕΥΣ

Ὁ εἰκονιζόμενος ὑδραυλικὸς ἐκσκαφεύς, κατασκευῆς τοῦ οἴκου «Demag», βάρους 20 τόννων, δύνανται νὰ μετακινήται μὲ ταχύτητα ἕως 19 χιλιομέτρων ὥριαίως, ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἐκσκάψῃ τάφρον μέχρι βάθους 6,5 μέτρων καὶ νὰ ἐκφορτώσῃ τὸ ἐκσκαπτόμενον ὕλικόν εἰς ὕψος 8,20 μέτρων. Ἡ μεγαλύτερα ἀπόστασις ἐκσκαφῆς ὑπερβαίνει τὰ 10 μέτρα. Ὁ σύγχρονος αὐτὸς ὑδραυλικὸς ἐκσκαφεύς, λόγῳ τῶν ἰδιοτήτων του, δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ ὑπὸ τὰς πλέον δυσμενεῖς συνθήκας.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΕΙΣ ΣΧΟΛΕΙΑ

Οἱ ἠλεκτρονικοὶ ὑπολογιστὰι «τσέπης» ἔχουν εἰσαχθῇ εἰς τὰ γερμανικὰ σχολεῖα καὶ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τριετίας. Οἱ ὑπολογιστὰι οὗτοι, μετὰ ἀπὸ τὰ μαθήματα Φυσικῆς καὶ Μαθηματικῶν, φορτίζονται, τοποθετοῦμενοι εἰς θήκας ἐδικῆς διαφανοῦς βαλίτσας, εἰς τὴν ὅποιαν καὶ διαφυλάσσονται διὰ νὰ χρησιμοποιηθῶν εἰς τὸ ἐπόμενον μάθημα. Ὁ φόβος, μήπως διὰ τῆς χρησιμοποίησός των ὑπολογιστῶν τὰ παιδιὰ θὰ παύσουν νὰ σκέπτονται, ἀπεδείχθη ἀβάσιμος.

(Ἀπὸ τὴν «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ»)

Υπό Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗ

24

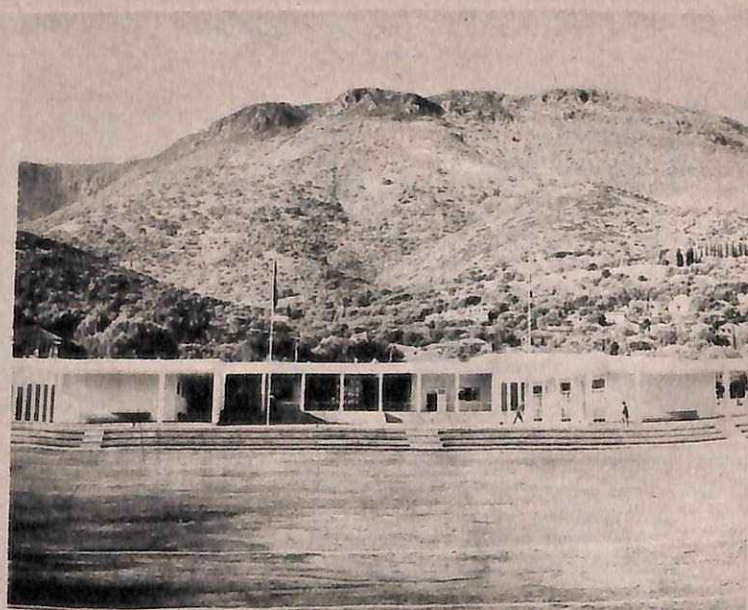

Οικοτροφείο Ζακύνθου (Δωρεά Δανικού Έρυθρου Σταυρού).

Σεισμοί έγιναν και άλλοι στα ακόλουθα χρόνια σε διάφορες περιοχές της χώρας (Θεσσαλία, Θήρα, Σποράδες κ.λπ.), αλλά κανένας δέν έφθασε σε έκταση και σε καταστροφικές συνέπειες εκείνες των Ιονίων νήσων στα 1953. Έννεα Υγειονομικά Συνεργεία του Ε.Ε.Σ. ανέλαβαν τὸ ἔργο τῆς περιθάλψεως τῶν σεισμοπαθῶν μέσα σὲ λίγες ὥρες. Καὶ τὶς ἐπόμενες ἡμέρες ἡ Ὑγειονομική του Ἀποστολή ἀνεπτύχθη σὲ 13 Κινητὰ Συνεργεία καὶ Μόνιμα Ἰατρεία, 3 Νοσοκομεία καὶ 4 Νοσηλευτήρια, με συνολικὴ δύναμη 330 κρεβάτια.

Μόνιμοι καρποὶ τῶν φροντίδων τοῦ Ε.Ε.Σ. γιὰ τὰ σεισμόπληκτα νησιὰ τοῦ Ἰονίου ὑπῆρξαν τότε :

— Τὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Ἀργοστολίου.

Ἀποψὲς τοῦ Ναυτικοῦ Γυμνασίου Ἰθάκης. Δωρεὰ Ἑλβετικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Σεισμοὶ Αὐγούστου 1953. Ἀργοστόλι.

Ζάκυνθος, ὅλοι πλήρωσαν τὴ μανία τοῦ Ἑγγέλλαντος.

— τὸ Νοσοκομεῖο Παίδων τοῦ Ἀργοστολίου.

— τὸ Γενικὸ Νοσοκομεῖο Ζακύνθου.

— Νοσηλευτήρια στὸ Ληξούρι, στὸ Βαθὺ καὶ στὸν Μύτικα.

— τὸ Μαθητικὸ Οἰκοτροφεῖο Ζακύνθου.

— τὸ Ναυτικὸ Γυμνάσιο Ἰθάκης.

— τὸ Μαθητικὸ Οἰκοτροφεῖο Ἰθάκης.

Αὐτὰ τὰ μεγάλα καὶ σημαντικὰ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ λαοῦ τῶν νησιῶν μας Ἰδρύματα ἔγιναν με δωρεές τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν Ἀμερικής, Σουηδίας, Ἑλβετίας καὶ Δανίας, ποὺ τὶς προκάλεσαν οἱ ἐκκλησίες τοῦ Διεθνoῦς Ε.Σ. καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, με Πρόεδρό του τότε τὸν ἀείμνηστο Κωνσταντῖνο Γεωργακόπουλο.

(Συνεχίζεται)

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Τὰ Χριστούγεννα είναι ή μεγαλύτερη γιορτή τής Χριστιανοσύνης ή άρχή τής σωτηρίας τών ανθρώπων. Τά περιμένουν με λαχτάρα κάθε χρόνο οί πιστοί. Μάλιστα στο χωριό, όπου τὰ χριστουγεννιάτικα λατρευτικά έθιμα τὰ διακρίνει μιὰ άμύλευτη θρησκευτικότητα, οί κάτοικοι έτοιμάζονται από καιρό. Ούσιαστικά όμως ή μεγάλη γιορτή άρχίζει την παραμονή, στις 24 του Δεκέμβρη. Καί προάγγελοί της είναι τὰ κάλαντα τών μικρών παιδιών. Γύρω άπ' αυτά ό λόγος στο άκόλουθο ήθογραφικό μας σημείωμα.

Τά κάλαντα είναι τραγούδια θρησκευτικά, γιορταστικά δημοτικά τραγούδια. Ψάλλονται τις παραμονές τών μεγάλων έορτών όπως τὰ Χριστούγεννα, την Πρωτοχρονιά, τὰ Φώτα, του Άγίου Λαζάρου, τή Μεγάλη Παρασκευή. Λέγονται και καλήμερα, γιατί πάντοτε προαναγγέλλουν καλή, χαρμόσυνη μέρα. Είναι γνωστά όμως και ως κόλιντα, κόλεντα, κόλιαντα, κόλιαντρα, κάλαντρα και κάνταλα. Τά όνόματα αυτά είναι φωνητικές παρετυμολογίες τής ίδιας και περισσότερο διαδεδομένης όνομασίας κάλαντα.

Η παράδοση τών τραγουδιών αυτών είναι καθαρά έλληνική. Η άρχή τους ανάγεται στην άρχαία Ελλάδα. Ύπηρχε τότε στόν έλληνικό λαό τὸ έθιμο τών άσμάτων άγερμού, όπως τὸ χελιδόνισμα, τὸ κορώνισμα και ή εἰρεσιώνη. Στις μεγάλες γιορτές (Θαργήλια, Πυανόζια) γύριζαν οί νεαροί έορταστές από σπίτι σὲ σπίτι και, κρατώντας ένα κλαδί με φύλλα —την εἰρεσιώνη—, έψαλλαν έπαινους και εύχές, παίρνοντας, στο τέλος φαγώσιμα για άμοιβή τους. Η λέξη άγερμός παράγεται από τὸ ρήμα άγείρω, πὸ σημαίνει συναθροίζω άπ' αυτό και τὸ πανηγύρι. Και τὰ τραγούδια αυτά όνομάστηκαν άγερμικά ή άγυρτικά. Κάλαντα χαρακτηρίστηκαν κατά τή Ρωμαϊκή εποχή. Οί Ρωμαίοι γιόρταζαν τότε τις καλένδες, δηλαδή τις πρωτομηνίες — και περισσότερο του Ίανουαρίου, πὸ ήταν ὁ πρώτος μήνας τής χρονιάς— και πρόσφεραν γλυκίσματα και δώρα.

Τὸ έθιμο συνεχίστηκε και κατά τους βυζαντινούς χρόνους, καθώς μας πληροφορεῖ ὁ πολὺς Μιχαήλ Ψελλός στο περί «καλανδῶν νόμων και ειδῶν» πόνημά του. Αλλά και ὁ Τζέτζης αναφέρει ότι :

«...και ὅσοι κατ' Ἀρχίμνηον, τήν Ίανουαρίου και τή Χριστοῦ Γεννήσει δε και Φώτων τή ήμέρα ὁπόσα περιτρεχούσι τὰ θύρα προσαιτούντες μετά ὠδῶν και έπωδῶν ή λόγους έγκωμίων...»

Στά χρόνια τής Τουρκοκρατίας τὰ τραγούδια και έθιμα του άγερμού εξακολούθησαν νά υπάρχουν. Τότε μάλιστα έκαναν τήν παρουσία τους πὸ έντονη, αφού έτσι δινόταν ή ευκαιρία στους Έλληνες νά συγκεντρωθούν και νά επισκεφθούν δικούς τους. Έτσι φτάνομε στη σημερινή εποχή, όπου τὰ κάλαντα αποτελούν τὸ χαρμόσυνο μήνυμα τών μεγάλων έορτών. Και περισσότερο γνωστά είναι σήμερα τὰ κάλαντα τών Χρι-

στουγέννων. Σε πολλά μέρη μάλιστα σ' όλόκληρο τὸ χρόνο μόνον αυτά τραγουδιούνται.

Η ώρα πὸ ψάλλονται από τὰ παιδιά, τὸς νέους και καμιά φορά και άπ' τὸς άντρες ποικίλλει από τόπο σὲ τόπο. Αρχίζουν από τὰ χαράματα τής παραμονής. Οί καλαντιστές χωρίζονται σὲ ομάδες, σὲ παρέες, τὰ καλαντάρια καθώς τις λένε, και περιφέρονται σ' όλα τὰ σπίτια του χωριού. Κρατούν φαναράκια πολύχρωμα, όμοιώματα καραβιδῶν, σπιτιῶν, έκκλησιῶν — ανάλογα με τήν περιοχή. Χτυποῦν τις θύρες με τις «τσιμπανιές» τους, πὸ είναι ραβδιά μακριά και έξογκωμένα στο κάτω μέρος και όνομάζονται έτσι γιατί τις έκοψε ὁ τσομπάνος και τις μοίρασε στα παιδιά. Απαραίτητα για τὰ δώρα και τήν άμοιβή τους είναι τὰ καλάθια ή τροβάδια.

Οί νοικοκυρές καλοδέχονται τὰ παιδιά και εκείνα πρόσχαρα τραγουδοῦν :

«Καλήν ήμέραν, άρχοντες, αν είναι όρισμός σας Χριστοῦ τήν θείαν Γέννησιν νά πῶ στ' άρχοντικό σας...»

Τὸ τραγούδι αυτό είναι άπόλυτα έπηρεασμένο από τὸς θεόπνευστους ύμνους τής γιορτῆς τών Χριστου-

γέννων. Η γλώσσα του είναι καθαρά εκκλησιαστική. Οί λέξεις του θυμίζουν φράσεις τροπαρίων. Δὲ θά πέφταμε έξω αν θά λέγαμε ὅτι είναι μιὰ παράφραση τών στίχων του ύπεροχου κοντακίου : «Η Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκει...» Ρωμανοῦ του Μελωδού. Τὸ λόγιο όμως, μυριάκουστο αυτό στιχούργημα είναι γνωστὸ περισσότερο στις πόλεις. Εκεί συνοδεύεται συχνά με τήν ύπόκρουση μουσικῶν ὀργάνων. Στην ύπαιθρο ή δημοτική ποίηση άφιέρωσε άλλα επίκαιρα τραγούδια, πὸ πρόσφορα και πὸ εύκολονόητα. Αναφέρουμε μερικά :

«Η Παναγιά κοιλοπονᾷ για τὸ Χριστὸ νά κάμει και οί άρχαγγέλοι τρέξαν χρυσή μαμή νά φέρουν. Κι ὅσο νά πᾶν κι ὅσο νά ρθοῦν γεννήθηκε ὁ Χριστός μας»,

ή και άλλο πὸ τὸ τραγουδοῦν όταν περνοῦν από τήν εκκλησιὰ του χωριού κοιτάζοντας τὸν οὐρανό :

«Τὰ σχαρίκια, οὐρανέ, φάσιωσεν ή Παναγιά κ' έκαμε χρυσὸ παιδί. Οί άγγέλοι χαίρονται, τὰ δαιμόνια σκάζουν, σκάζουν και πλαντάζουν».

Κι ένα τρίτο, πὸ σύντομο, περιορίζεται στη Γέννηση του Θεανθρώπου με ὠραίες παρομοιώσεις :

«Χριστὸς γεννιέται,
σάν ήλιος φέγγει,
σάν νιὸ φεγγάρι,
σάν παλικάρι».

Όπως μας εξηγεί ὁ άείμνηστος άκαδημαϊκὸς λαογράφος Γ. Μέγας, από τὸν 4ον αἰώνα «ή 25η Δεκεμβρίου είχε ὀρισθῇ ὡς γενέθλιος ήμέρα του Χριστοῦ και συνάμα ὡς άρχή του έτους». Τοῦτο καλαντίζουν και οί μικροί καλαντιστές στο παρακάτω δι-
στιχο :

«Χριστούγεννα, πρωτούγεννα
πρώτη γιορτή του χρόνου».

Ο τρόπος πὸ άρχίζουν τὰ κάλαντα ποικίλλει. Προτιμούνται οί εξής φράσεις :

- 1) «Νά τὰ πούμε;»
- 2) «Αν με τὸ θέλημα, τὰ κάλαντα νά πούμε».
- 3) «Κάλαντα καλὸς καιρός, πάντα και του χρόνου».
- 4) «Χριστὸς γεννιέται σήμερα, Χριστὸς πρωτογεννιέται».

Υστερα άπ' τήν περιγραφή του θαύματος τής ενσαρκώσεως του Θείου Λόγου τὰ παιδιά άρχίζουν τὰ παινέματα στο νοικοκυρή, πλέκουν έγκώμια στην οικοδέσποινα, εύχονται τήν εύτυχία και τήν προκοπή του σπιτιού :

«Σ' αυτό τὸ σπίτι πὸ ρθαμε πέτρα νά μη ραγίσει και ὁ νοικοκύρης του σπιτιοῦ χίλια χρόνια νά ζήσει».

Βρίσκουν τήν ευκαιρία νά μιλήσουν για τις άσχι-
λίες και τις σοειδές του άφέντη, για τὰ χτήματα και τὰ κοπάδια :

«Έδῶ σὲ τοῦτες τις αὐλές τις μαρμαροστρωμένες,
εδῶ χουν χίλια πρόβατα και τρεῖς χιλιάδες γίδες.
Σάν κάνουν τὸν άνήφορο, γιομίζ' ὁ λόγγος ὅλος.
Σάν κάνουν τὸν κατήφορο, γιομίζ' ὁ κάμπος ὅλος!»

Στὸν πρόδρο, τὸν παπᾶ, τὸ δάσκαλο, τὸ γραμματικό θά πὸν κάτι σχετικὸ με τήν ιδιότητα του καθενός. Ακόμα θά ικανοποιήσουν με εύχές τήν κόρη τής παντρεῆς, τὸν έμπορευμένο πρματευτή, τὸ θαλασ-
σόλυκο καραβοκυρή :

«Σένα σου πρέπει, άφέντη μου, καράβι ν' άρματώ-
νεις»

στην πρύμη νά βάνεις μάλαμα, στην πλώρη τὸ άσήμι
και στα σχοινιά του καραβιοῦ ὅλο μαργαριτάρι...»

Στὸ τέλος ζητοῦνε τήν άμοιβή τους σὲ διάφορα είδη :

«Για δώστε μας τὸν πετεινὸ, για δώστε μας τήν
κότα,

δώστε κι εἰς τὸν κόπο μας νά πᾶμε σ' άλλη πόρτα»
ή :

«Κόλιαντα, μπάμπω μ', κόλιαντα κ' έμένα τήν
κουλούρα»,

ή :
«Για βάλτε τὸ χεράκι σας στην άργυρή σας τσέπη
και αν έχ(ε)τε γρόσια δώστε μας, φλουριά μη λυ-
πηθῆτε».

Στὸ τέλος βροχή πέφτουν οί εύχές : εἰς ἔτη πολλά
ή και του χρόνου.

Κάποτε όμως συμβαίνει νά μὴν τοὺς δώσουν τί-
ποτε από τσιγκουνιά. Τότε τοὺς φεύγει ή ὀρεξη για
έπαινο και τή θέση της παίρνει ή στωικτική διάθεση
πὸν εκφράζεται με χαριτωμένα και έξυπνα τραγούδια.

Σπάνια όμως συμβαίνει αυτό, αφού οί νοικοκυραίοι
του χωριού με μεγάλη άνυπομονησία περιμένουν τις
παρέες τών παιδιῶν πὸ θά τοὺς πὸν τὰ κάλαντα
για νά καταλάβουν έτσι πὸς έρχονται Χριστούγεννα.

1976

(Συνέχεια από τή σελ. 10)

Κάθισε πάνω σ' ένα γαλαξία και άνοιξε τή βαλί-
τσα του. Πήρε στα χέρια του τὸ χοντρὸ βιβλίο τών
365 ήμερῶν. Ηθελε νά ξαναδιαβάσει, ήρεμος πιά,
τί είχε επιτελέσει σ' αυτό τὸ διάστημα. Στην πρώτη
σελίδα πὸν έγραφε «πρωτοχρονιά» ὅλα σχετικά πη-
γαιναν καλά. Από τήν δεύτερη όμως κίχλας άρχισαν
οί λύπες, οί θλίψεις άνάμικτες με χαρές, γέλια άνα-
κατωμένα με δάκρυα, σεισμοί και πλημμύρες, παν-
τρολογήματα και χωρισμοί, επιτυχίες και άποτυχίες,
γεννήσεις και θάνατοι.

Μιὰ άστροβolidά έπεσε μπροστά στα πόδια του
και του έδειξε τὸ δρόμο μέσα στο χάος. Τὸ 1976 εκλει-
σε τή βαλίτσα του αφού έβαλε μέσα τὸ βιβλίο του,
τὸν άπολογισμό του. Άρχισε νά περπατᾷ γοργά για
νά μπει στην Ίστορία.

Είμαι ένας κρῖας σὲ μιὰν άλυσίδα πὸν μακραί-
νει και μακραίνει χιλιάδες τώρα χρόνια, ὅσο υπάρ-
χουν ή γῆ και οί άνθρωποι, έλεγε μέσα του... Είμαι
ένα μικρὸ τίποτα, πὸν άποτελεῖται από 365 μέρες,
μέσα στην αιώνιότητα. Η αιώνιότητα όμως έχει δισε-
κατομμύρια 365 μέρες και πάλι δὲν έχει τελειωμό.
Ένα σημάδι είμαι, μιὰ κουκιάδα, για νά μποροῦν οί
άνθρωποι νά ξέρουν πὸν βρίσκονται και πὸν πᾶνε.
Εγὼ μόνος μου, τίποτα δὲν έκανα. Όλα τὰ χρόνια
μαζί, ὅλοι οί αἰῶνες, κάνουν τήν ανθρωπότητα και
συνεχίζουν τὸ παράξενο παιχνίδι της. Ας πᾶν λοι-
πὸν νά δεθῶ κ' εἰς σ' αυτή τήν άλυσίδα και ας με κρί-
νουν οί άνθρωποι όταν έρθει ή ώρα.

Ο Γαλαξίας άνοιξε σαν τριαντάφυλλο του οὐρα-
νοῦ και τὸν εκλεισε μέσα σαν μιὰ άστραπή.

A. ΒΑΡΕΛΛΑ

**ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΕΤΡΑΜΕΛΟΥΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΓΙΟΥΓΟΣΛΑΒΙΚΟΥ Ε.Σ.**

Την 20 Νοεμβρίου 1976 ήλθε στην Αθήνα, προσκληθείσα από τον Σύλλογό μας, τετραμελής Αντιπροσωπεία του Γιουγκοσλαβικού Έρυθρου Σταυρού.

Τα μέλη της Αντιπροσωπείας ήταν:

Ο κ. Maksimilijan Klansek, Πρόεδρος του Έρυθρου Σταυρού της Δημοκρατίας της Σλοβενίας. Η Κα Vera Stefanovic-Milenic, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Γιουγκοσλαβικού Έρυθρου Σταυρού.

Η Κα Roza Nolceva, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Έρυθρου Σταυρού της Μακεδονικής Δημοκρατίας.

Η Κα Milanka Cvetkovic, Μέλος της Κεντρικής Υπηρεσίας του Γιουγκοσλαβικού Ε.Σ. και Γραμματέας της Αντιπροσωπείας.

Την Αντιπροσωπεία υπεδέχθησαν στον Αερολιμένα ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Π. Γεωργούντζος, ο Γενικός Γραμματέας κ. Ε. Σπηλιωτόπουλος και η Δις Στ. Παπαμικρούλη, Διευθύντρια του Τμήματος Νοσοκόμων του Ε.Ε.Σ.

Κατά την παραμονή της στην πρωτεύουσα η Γιουγκοσλαβική Αντιπροσωπεία εξεναγήθη σε διάφορους αρχαιολογικούς χώρους και Μουσεία καθώς και σε διάφορα Ιδρύματα του Ε.Ε.Σ., όπως ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών, το Κέντρον Αίμοδοσίας, το Ασκληπιείον του Ε.Ε.Σ. στην Βούλα και η Σχολή Νοσοκόμων, όπου και τους παρέτεθη γεύμα.

Την 24 Νοεμβρίου, τελευταία ημέρα παραμονής της, η Αντιπροσωπεία επισκέφθη την Διοίκηση του Ε.Ε.Σ. Κατά την αποχαιρετιστήριο αυτή επίσκεψη της Γιουγκοσλαβικής Αντιπροσωπείας στο Γραφείο της Διοικήσεως του Ε.Ε.Σ. έγινε συζήτηση, σχετική με τις δραστηριότητες των δύο Συλλόγων.

Ο κ. Πρόεδρος απένευσε στον Πρόεδρο και στα μέλη της Αντιπροσωπείας τιμητικές διακρίσεις.

Την όλη επίσκεψη έχαρακτήρισε πνεύμα φιλίας και εγκάρδιότητας.

**ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΙΤΛΩΝ ΕΙΣ
ΕΘΕΛΟΝΤΑΣ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

Είς την αίθουσαν τελετών του Δρακοπουλείου Κέντρου Αίμοδοσίας του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού εγένετο την 8 Δεκεμβρίου 1976 η τελετή της απονομής «τίτλων» εις Έθελοντάς Κοινωνικής Προνοίας του Ε.Ε.Σ. σειράς 1975. Κατ' αυτήν εν αρχή όμιλησεν εκ μέρους της Έφορείας Κοιν. Προνοίας η Κα Δημητριάδου ακολουθώσας δέ ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Π. Γεωργούντζος, όστις εις την όμιλίαν του ανέπτυξε την σημασίαν της υπηρεσίας Κοινωνικής Προνοίας εις την Κοινωνίαν και ηύχθη επιτυχίαν εις τó έργον των.

Επηκολούθησεν η απονομή των τίτλων υπό του κ. Γεωργούντζου και σύντομος όμιλία εκπροσώπου των Έθελοντών. Η τελετή έληξε με τόν Έθνικόν Ύμνον.

Η ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

Στά πλαίσια της σταυροφορίας του Ε.Ε.Σ. για την διάδοση της ιδέας της έθελοντικής αίμοδοσίας πραγματοποιήθηκε στο κεντρικό κατάστημα της Έθνικής Τραπεζής συγκέντρωση των υπαλλήλων του Ιδρύματος. Κατ' αυτή, μετά από εισήγηση του προέδρου του Συλλόγου Υπαλλήλων Έθνικής Τραπεζής κ. Κ. Ιατρίδη, ο πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ.

Παν. Γεωργούντζος ανέπτυξε τόν σκοπό της έθελοντικής αίμοδοσίας. Με τó αυτό θέμα μίλησε και η ύφηγέτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών διδα Ιωάννα Οικονομίδου, επισημονική διευθύντρια του Δρακοπουλείου Κέντρου Αίμοδοσίας.

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ

Τά πληρώματα των αμερικανικών πολεμικών «Τζόζεφ Ντάνιελς» και «Μίτσερ», ανταποκρινόμενα σε έκκληση του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού, κατά την πρόσφατη επίσκεψή τους σε έλληνικούς λιμένες, προσέφεραν έθελοντικά αίμα για τις ανάγκες του Κέντρου Αίμοδοσίας που νοσηλεύει 300 περίπου παιδιά πάσχοντα από μεσογειακή αναιμία.

Στη φωτογραφία, ο Αμερικανός Πρεσβευτής κ. Τζάκ Κούμπις παραλαμβάνει τó εύχαριστήριο έγγραφο από εκπρόσωπον του Ε.Ε.Σ., παρόντων του Ναυτικού Ακολουθού κ. Τ.Α. Ρότζερς και του Βοηθού Ακολουθού κ. Ρ. Στρίμ. Ο κ. Κούμπις υπενθύμισε ότι αμεγάλη αναλογία έλληνικού αίματος κυκλοφορεί σε αμερικανικές φλέβες, από τά εκατομμύρια των έλληνικής καταγωγής Αμερικανών και έτόνισε ότι «η Αμερική όφειλε πολλά στην Ελλάδα και έχει μεγάλο αίσημα εϋθύνης απέναντί της».

ΑΣΙΕΠΑΙΝΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ο Ε.Ε.Σ.Ν. έπαινει και συγχαίρει τούς κατωτέρω μαθητάς οι όποιοι, ως μάς γράφουν οι κ.κ. Διευθυνταί των, εύρον απολεσθέντα χρήματα και αντικείμενα και τά παρέδωσαν εις τούς δικαιούχους:

- 1) Ιωάννης Σελλής, 5ον Δημ. Σχ. Άργους.
- 2) Αλεξάνδρα Λιαμπότη, 3ον Δημ. Σχ. Μάνδρας.
- 3) Εύτυχια Κηρομύτη, 3ον Δημ. Σχ. Μάνδρας.
- 4) Κωστής Μάινας, 1ον Δημ. Σχ. Κομοτηνής.
- 5) Σπύρος Μαυρίδης, 4ον Δημ. Σχ. Ξάνθης.

**ΕΙΣΦΟΡΑΙ
ΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΩΝ
(άπ' εύθειας)**

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ

Δ η μ. Σ χ ο λ ε ι α :

Τό Δημ. Σχολ. Άγ. Αθανασίου Λεβαδείας δώρα εις άσθενείς μαθητάς.

Τό Δημ. Σχολ. Σίμου Ναυπακτίας χρήματα υπέρ των Ένόπλων Δυνάμεων και της Έξωτ. Ίεραποστολής.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Δ η μ. Σ χ ο λ ε ι α :

Τό Δημ. Σχολ. Γαρδικίου Σουλίου Παραμυθίας ίματισμόν, τρόφιμα και σχολ. είδη εις άπόρους μαθητάς, δέματα βοήθειας εις άσθενείς του χωρίου και 400 αύγά εις στρατ. φυλάκια.

Τό Δημ. Σχολ. Κέδρου Ίωαννίνων οίκον. ένίσχυσιν εις άπόρους μαθητάς.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Δ η μ. Σ χ ο λ ε ι α :

Τό Δημ. Σχολ. Βαλανίδας Έλασ-

σόνο, τρόφιμα εις άπόρους οίκογενείας.

Τό 1ον Δημ. Σχολ. Καλαμπάκας γραφ. ύλην εις άπόρους μαθητάς, δώρα εις άσθενείς Νοσοκομείου κλπ. συνολικής αξίας δρχ. 1.600.

Τό Δημ. Σχολ. Άγιοφύλλου Καλαμπάκας είδη βοήθειας εις άπόρους μαθητάς και οίκογενείας.

Τό Δημ. Σχολ. Άγλαδέας Καλαμπάκας χρημ. ποσόν εις τόν Άντικαρκινικόν άγώνα.

Τό Δημ. Σχολ. Βλαχάβας Καλαμπάκας τρόφιμα εις άπόρους οίκογενείας του χωρίου.

Τό Δημ. Σχολ. Διάβας Καλαμπάκας δώρα και χρήσιμα είδη εις Γηροκομείον Μ. Καλυβίων και Γεν. Νοσοκομείον Τρικάλων.

Τό Δημ. Σχολ. Κακοπλευρίου Καλαμπάκας είδη βοήθειας και χρήματα εις άπόρους μαθητάς, ένδεείς και άσθενείς κατοίκους της Κοινότητος.

Τό Δημ. Σχολ. Καλογριανής Καλαμπάκας φάρμακα και χρήσιμα είδη εις άσθενείς μαθητάς.

Τό Δημ. Σχολ. Καλομοίρας Καλαμπάκας γραφ. ύλην εις άπόρους μαθητάς και φάρμακα εις άπόρους άσθενείς της Κοινότητος.

Τό Δημ. Σχολ. Μηλέας Καλαμπάκας χρήσιμα είδη εις άπόρους άσθενείς μαθητάς.

Τό 2ον Πρότ. Δημ. Σχολ. Παιδ. Άκαδ. Λαρίσης 250 κιλά τροφίμων αξίας δρχ. 7.000 εις άπόρους Ένορίας Άγ. Δημητρίου Ν. Σμύρνης Λαρίσης και δρχ. 1.950 εις έρανον της αγάπης.

**ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΦΥΤΩΝ**

Τά κάτωθι Σχολεία μάς απέστειλαν ποσότητα φαρμακευτικών φυτών (χαμαίμηλον, φασιόμηλον, τήλιο, τέιον βουνού κλπ.) διά νο-

**Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΗ
ΦΩΤΕΙΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΣΤΡΩΝ**

(Συνέχεια από τη σελίδα 6)

ας υπολογίσουμε πόσες φορές πιο λαμπρό είναι ένα άστρο βον μεγέθους από ένα άστρο 10ου μεγέθους. Η διαφορά των μεγεθών των δύο άστρων είναι 10-6=4. Όποτε λαπλασιάζομε τó 2,5 τέσσερες φορές, δηλαδή, 2,5 x 2,5 x 2,5 x 2,5 = 39. Άρα τó άστρο του βον μεγέθους είναι 39 φορές περίπου πιο λαμπρό από τó άστρο του 10ου μεγέθους.

Με τó παράδειγμα αυτό, καθώς και με όλα δσα αναφέραμε πιο επάνω, είναι έμφανές ότι όσο μικρότερος είναι ó αριθμός που έκφοράζει τó μέγεθος ενός άστρου τόσο πιο λαμπρό είναι τó άστρο αυτό.

Σε όρισμένα μάλιστα ούράνια σώματα πού είναι πολύ λαμπρά αναγκαστήκαμε, για να κρατήσουμε τó σύστημα του Ίπάρχου, να τούς δώσουμε μεγέθη με άρηγτικό αριθμό. Ο Ήλιος, για παράδειγμα, έχει μέγεθος -26,5 και η Πανσέληνος -12,5. Μ' αυτά πού σάς περιγράψαμε μέχρι τώρα μπορείτε να βρείτε πόσες φορές πιο λαμπρός είναι ó ήλιος από την πανσέληνο;

Είτε τα καταφέρετε όμως στην προσπάθειά σας αυτή είτε όχι, θα μπορούσατε πολύ εύκολα να διακρίνετε απόψε τó πιο λαμπρό άστρο στον ούρανό, τόν Σείριο, πού βρίσκεται στον άστερισμό του Μεγάλου Σκύλου. Ο Σείριος έχει μέγεθος -1,4 παρ' όλα αυτά όμως δεν είναι τó πιο λαμπρό ούράνιο σώμα στον άποφινó νυχτερινό ούρανό. Εάν δεν υπολογίσουμε την Σέληνη, υπάρχουν τέσσερα άλλα ούράνια σώματα πιο λαμπρά από τόν Σείριο. Τα ούράνια αυτά σώματα πού μιμίζον με πολύ λαμπρά άστρα είναι στην πραγματικότητα οι πλανήτες Άφροδίτη, Άρης, Δίας και Κρόνος.

Την πρωτοχρονιά ο Δίας βρίσκεται πολύ κοντά στην Σέληνη, ενώ στις 28 Ιανουαρίου θά τόν βοήθε και πάλι μία μοίρα στα βόρεια της. Στις 8 Ιανουαρίου ο Κρόνος φαίνεται 6° νότιά της. Τέλος η Άφροδίτη στις 23 Ιανουαρίου φαίνεται 3° νότια της Σέληνης.

Η Πανσέληνος θά είναι στις 5 Ιανουαρίου, τó τελευταίο τέταρτο, στις 12· η νέα σέληνη θά φανεί στις 19, και τó πρώτο τέταρτο στις 27 Ιανουαρίου.

Α. Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Είς τó τεύχος Μαΐου 1976 δημοσιεύεται ολόκληρον τó βιβλίον «Πρακτικός Οδηγός Παροχής Πρώτων Βοηθειών». Τουτό είναι άπαραίτητον για κάθε οίκογένεια. Πωλείται στα γραφεία του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού Νεότητος. Τιμή τεύχους δρχ. πέντε (5).

σηλευόμενους εις νοσηλευτικά ιδρύματα Ἀθηνῶν ἀσθενεῖς.

ΑΘΗΝΑΙ

Δημ. Σχολεῖα :

1ον Ἡλιουπόλεως, 3ον Ν. Λιοσίων.

ΣΤΕΡ. ΕΛΛΑΣ

Δημ. Σχολεῖα :

Στειρίου Βοιωτίας, Παραλίας Σεργούλας, Πανόρμου Φωκίδος, Ξηροπηγάδου Ναυπακτίας.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Δημ. Σχολεῖα :

Καλυβίων Ἀναλήψεως, Βαλανίδας Ἐλασσόνας.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Δημ. Σχολεῖα :

Σωσάνδρας Ἀλμωπίας, Δασοχωρίου Γρεβενῶν, Παντελεήμονος Πιερίας, Ἀγ. Πνεύματος Σερρών.

ΘΡΑΚΗ

Δημ. Σχολεῖο : Διαλαμπῆς Κομοτηνῆς.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Δημ. Σχολεῖα :

Μάνεση, Πλατανίου Ἀργολίδος, Χελιδονίου Ἡλείας, Βλαχιώτη, Νεαπόλεως, Φοινικίου Λακωνίας, Ἀλεποχωρίου, Καλλιθέας, Κοκκινόρραχης, Λογκανίκου Λακεδαιμόμονος, Ἀρφαρῶν Μεσσηνίας, Διαβολιτσίου, Σταθμοῦ Καλονέρου Τριφυλίας.

ΕΥΒΟΙΑ

Δημ. Σχολ. Δροσιᾶς Χαλκίδος.

ΝΗΣΟΙ ΑΙΓΑΙΟΥ

Γυμνάσια :

Γυμνάσιον Ἀμοργοῦ.

Δημ. Σχολεῖα :

Μπατσίου Ἀνδρου, Παλαιοχωρίου Λέσβου, Πλάκας Μήλου, Ἀπόλλωνος Νάξου, Κώστου Πάρου, Βολισσοῦ, 7ου Χίου.

ΝΗΣΟΙ ΙΟΝΙΟΥ

Δημ. Σχολεῖα :

Χουρχουλιδίου Ζακύνθου, Βλιχάτων, 2ον Ἀηξουρίου, Μαντζαβινάτων Κεφαλληνίας.

ΚΡΗΤΗ

Δημ. Σχολεῖα :

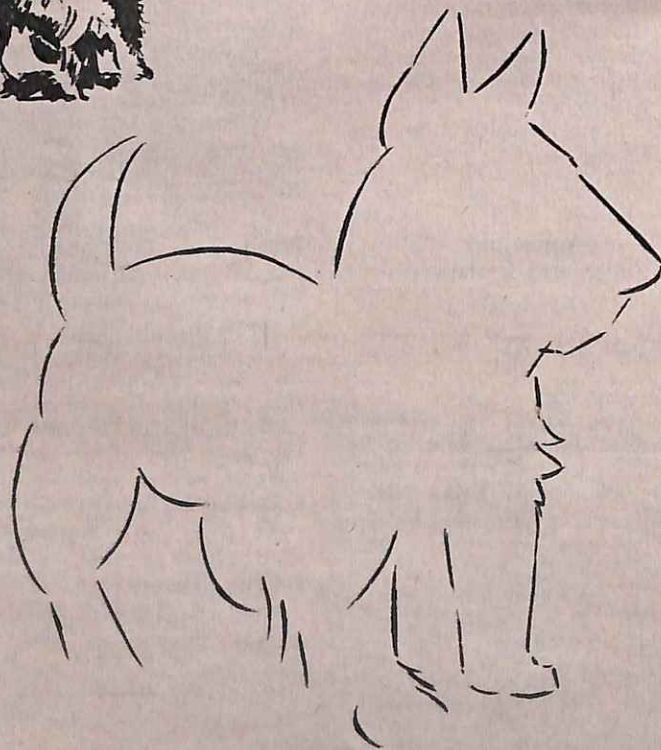
Αὐλῆς, Καμηλαρίου Μοιρῶν, Κεραμουτσίου, 1ον Τυμπακίου Ἡρακλείου, Ρουστίκων Ρεθύμνης, Μαρωνίας Σητείας, Γλώσσης Κισσάμου Χανίων.

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ

Γυμνάσια :

Οἶκον. Γυμνάσιον Ρόδου.

Ἐπίσης ἀπέστειλαν φαρμακευτικά φυτά, τὸ Δημ. Σχολ. Ἑλληνικοῦ Πατρῶν εἰς νοσηλ. ιδρύματα τῆς πόλεως, τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Ἡλιουπόλεως Ἀθηνῶν εἰς νοσηλ. ιδρύματα Ἀθηνῶν, τὸ Δημ. Σχολ. Ἰσθμίας Κορινθίας εἰς Γεν. Νοσοκομεῖον Κορίνθου καὶ τὸ Δημ. Σχολ. Γλυφάδας Δωρίδος εἰς Κύπρον.

Σχεδιάστε αὐτὸ τὸ σκυλάκι...

**...καὶ στείλτε τὸ μας
γιὰ νὰ σᾶς ποῦμε τίς ἐντυπώσεις μας**

Σᾶς ἀρέσει νὰ σχεδιάζετε :

Τότε, πάρτε στὸ χεῖρ σας ἓνα μολύβι, εἴτε ἓνα μαρκαδόρο ἢ χρωματιστὰ κραινίονα - δὲν ἔχει σημασία - καὶ σχεδιάστε τὸ σκυλάκι τῆς εἰκόνας μας, προσπαθώντας νὰ μοιάξῃ ὅσο μπορεῖτε περισσότερο, μὲ τὴν μικρογραφία τοῦ ποῦ βρίσκεται ἐπάνω ἀριστερά. Φτιάξτε τὸ ἀσπρόφαιρο ἢ μὲ χρώματα - ὅπως προτιμᾶτε.

Ἐστὼ καὶ ἂν δὲν κάνετε κανένα ἀριστοῦρημα, ἔστω καὶ ἂν τὸ σχέδιό σας εἶναι ἀόξεο, θὰ σᾶς ποῦμε τίς κρίσεις καὶ συμβουλές μας.

Μαζί, θὰ σᾶς στείλωμε καὶ ἓνα πολυτέλές εἰκονογραφημένο τεῖχος γιὰ τὴ Μέθοδο ABC, Σχεδίου - Ζωγραφικῆς (ὅλα αὐτὰ δωρεὰν καὶ χωρὶς καμὴν ὑποχρέωσιν σας).

Ἀρκεῖ νὰ τὸ θελήσετε, καὶ αὐτὴ ἡ Μέθοδος θὰ σᾶς κάνῃ νὰ περάσετε μέσα σὲ λίγες ἐβδομάδες ἀπὸ τὸ

ἀπλὸ ἑρασιτεχνικὰ σκιστόκκιον, στὸ γερὸ καὶ καλοχτισμένο σχέδιον μὲ ἀξιόσεις. Ἐπειτα θὰ γνωρίσετε διάφορα τεχνικὰ μέσα, ἐκφραστικὰ καὶ πλούσια σὲ ἀπόδοσι, ὅπως τὸ κάρβουνο, τὸ παστέλ, ἡ σανγκίνα, ἡ πένα, ἡ μονόχρωμη καὶ ἡ πολύχρωμη ὑδατογραφία, ἡ γκουᾶς, ἡ ἐλαιογραφία κλπ. Καὶ γρήγορα τὸ σχέδιόν θὰ γίνῃ ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς σας!

Ἐμπρὸς λοιπὸν! Σχεδιάστε τὸ σκυλάκι τῆς εἰκόνας καὶ στείλτε μας αὐτὸ τὸ φύλλον. Θὰ εἶναι ἴσως τὸ ξεκίνημα γιὰ μιὰ συνεργασία μας, γεμάτη ἐνδιαφέρον καὶ ἀνέλπιδες πραγματοποιήσεις.

Ἐσωκλείστε ὄρχ. 4 σὲ γραμματόσημα γιὰ ἔξοδα.

ΟΝΟΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΑΣΧΟΛΙΑ

ΣΧΟΛΗ **ΔΕΟ** Σχεδίου - Ζωγραφικῆς

Ἀθῆναι: Πανεπιστημίου 10 - τηλ. 617.811

Θεσσαλονίκη: Τσιμισκή 68 - τηλ. 232.370

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Βοήθεια εἰς σεισμοπλήκτους καὶ ἐνδεεῖς
Help to the needy

Βοήθεια εἰς Κοινότητες καὶ σχολεῖα
Health in the Home

Ε.Ε.Σ.Ν. Γυμν. Θηλέων Ἀρτης
Juniors of High School for girls Arta

Ε.Ε.Σ.Ν. Μ. Γυμν. Δεσκάτης
Juniors of High School Deskate

Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ἀμμοχωρίου Φλωρίνης
Juniors of Elem. School Amochori Florina

Ε.Ε.Σ.Ν. 2ον Δημ. Σχολ. Φιλιππιάδος Πρεβέζης
Juniors of Elem. School Philipias

Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Καστελλίου Πεδιάδος Ἡρακλείου Κρήτης
Juniors of Elem. School Kasteli Crete

Ε.Ε.Σ.Ν. 1ον Δημ. Σχολ. Ἐδέσσης
Juniors of 1st Elem. School Edessa

Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κάτω Ζευγαράκίου Μεσολογγίου
Juniors of Elem. School K. Zeygaraki Missolonghi

Ε.Ε.Σ.Ν. Β' Γυμν. Θηλέων Θεσσαλονίκης
Juniors of 2nd High School for girls Thessaloniki

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΜΑΘΗΜΑ

“Ηπια ένα κονιάκι ακόμα ο λοχαγός Βαγγέλης Καρράς κ’ έσκυψε πάλι στο χαρτιά του. «Πρέπει, όπως σήμειοτε σήμερα, συλλογίστηκε, να τελειώσω την αναφορά και να την στείλω στο στρατηγείο».

“Όταν πλέον όλοι είχαμε απο- κάνει, σηκώθηκε. “Εγραψε κάτι κ’ ύστερα σταμάτησε. Σκέφτηκε για λίγο, και τσαλάκωσε το χαρτί στην τραχιά του χούφτα. “Όχι, όχι, είπε φωναχτά. Δέν ταιριάζουν αυτά στην περίπτωση». “Ήταν ή τρίτη φορά που τσαλάκωσε το χαρτί προσπα- θώντας να συντάξει την αναφορά του για το χθεσινό επεισόδιο και να ένημερώσει το στρατηγείο.

Τό χιόνι έπεφτε αδιάκοπα. Τά πατήματα των σκοπών μονάχα ετά- ραζαν την ήσυχια της νύχτας. “Ο ήχος των βημάτων έρχόταν αργός, ρυθμικός καθώς τὰ πόδια έβάραιναν στην παγωμένη κρούστα. Οί άλλοι στρατιώτες ήσυχάζαν στις σκηνές τους.

— Πρέπει όμως να συνταχθεί ή αναφορά, συλλογίστηκε ο λοχαγός. “Ο λοχίας Δημήτρης Στεργίου, είχε διασώσει το λόγο με την παράτολμη ενέργειά του. Την μοιραία εκείνη στιγμή που είχαμε κυκλωθεί μονάχα αυτός ξεπετάχτηκε όρθιος. Μας έ- σωσε ή αποκοτιά του. “Υστερα, δια- φύλαξε και την τιμή του λόχου. Πρέ- πει να είναι περήφανοι οί γονείς του. “Αλλ’ άμέσως θυμήθηκε. “Όχι, όχι... συμπλήρωσε. “Ο Δημήτρης δέν είχε γονείς. “Ο πατέρας του έπεσε στο Κιλίκι το 1913. “Η μά- να του ήταν από χρόνια χαμένη.

Γενάρης του 1941, στο “Αλβανικό μέτωπο. “Ο “Ελληνικός Στρατός αγωνίζεται με την ψυχή και τὰ δόντια. Παλεύει καρτερικά με τις χιονοθύελλες που σαρώνουν τη Βό- ρεια “Ηπειρο και άντιμετωπίζει πα- λικαρίσια τη φωτιά και τὸ σίδερο που σκορπίζουν οί δυνάμεις του άντιπάλου.

“Ο λοχαγός ετσαλάκωσε και τὸ τέταρτο σέγδιο της αναφοράς του και σηκώθηκε έννευρισμένος.

— “Αδύνατο να συγκεντρωθώ, συλ- λογίστηκε. Είναι πολύ φυσικό όμως. Πώς να, χωρέσει τὸ μεγαλείο της ψυχής που κλείνουν όρισμένες πρά- ξεις και στιγμές στα σύμβολα των λέξεων και των πραγμάτων;

“Η φωνή του σκοπού ήρθε να διακόψει τούς λογισμούς του, ταρά-

ζοντας την απόλυτη γαλήνη της νύχτας. “Ακολουθήσε και κάποια άλλη φωνή. “Υστερα τίποτα. “Ο λοχαγός έπερίμενε.

“Η λεπτοκαμωμένη μεσόκοπη νο- σοκόμα άκουγε με πολλή προσοχή την εξιστόρηση του λοχαγού Βαν- γέλη Καρρά. Δυό πηχτοί κόμποι δάκρυ χύνονταν άπ’ τὰ γαλάζια μάτια της στα ώχρά μάγουλά της. “Ακουσε την αφήγηση του λοχα- γού κ’ ύστερα είπε :

— “Ήταν τὸ καλύτερο παιδί στην τάξη του ο Δημήτρης.

Κοιτούσε ή νοσοκόμα άνέκφρα- στα τὸ λοχαγὸ καθώς άναστηνό- ταν μέσα της τὸ παρελθόν. Θυμή- θηκε τὸ απόμερο χωριουδάκι της Λο- κρίδας και τὰ πρώτα χρόνια της σταδιοδρομίας της. “Ήταν ένα χω- ριὸ ριζωμένο στὸ φρούδι της Κνημί- δας. Πέτρινα μικρά σπιτάκια, ή ολόλευκη εκκλησιά με τὸ ψηλὸ της καμπαναριό, σκόρπια γύρω του πλα- τάνια, πεύκα και μερικά άνεμοδαρ- μένα κυπαρίσσια. Στὸ βάθος ή θά- λασσα και πέρα ζωγραφισμένες με γκριζες πινελιές οί κορυφογραμμές της Εύβοιας. Τὸ Σχολειό, πέτρινο κι εκείνο. “Εξω άρχαίες κολόνες, σκόρπια μαρμαρα και την άνοιξη κόκκινα τριαντάφυλλα και λευκές μαργαρίτες. “Εντός του χτυπούσε αδιάκοπα ή ελληνική καρδιά και σμιλευόταν με σύνεργα ψυχικά τὸ αιώνιο “Ελληνικό θαύμα.

— “Ο Δημήτρης... ψιθύρισε ή νοσοκόμα χαμηλώνοντας τὰ μεγα- λα, έκφραστικά της μάτια.

“Ο λοχαγός συνέχιζε την συναρ- παστική του αφήγηση. “Η γυναίκα άκουγε και συλλογίζεταν. Τὰ πρώ- τα χρόνια της έπαγγελματικής της ζωής, τὸ μικρὸ σχολειό της, τη μα- γεία της τάξης της. “Αναστήθηκε έντός της δλοζώντανη ή παιδική μορφή του Δημήτρη. “Ήταν τὸ με- λαχρινὸ άγόρι με τὰ κατάμαυρα μαλλιά, τὰ πυκνά φρύδια, την ούλη στὸ μέτωπο. Με τὸ πουλόβερ τὸ γαλάζιο, τὸ μπαλωμένο πανταλόνι. Καθότανε στὸ πρώτο θρανίο άρι- στερά της, δίπλα στη σύμπα. Θυ- μήθηκε ακόμα τὸ περιστατικό της διήγησης της “Εξόδου του Μεσο- λογίου. “Ακουγε ήσυχα στην άρχή τὸ παιδί, ύστερα όμως, καθώς προ- χωρούσε ή διήγηση έννοιους τὰ χέρια, έδάγκωνε τὰ χείλη και στὸ τέλος ξέσπασε σὲ κλάμα γοερό.

“Ο λοχαγός Καρράς είχε από ώρα τελειώσει την διήγησή του. “Η νοσοκόμα στεκόταν όρθια μπροστά του σιωπηλή και άκίνητη. “Ήταν βυθισμένη στους δικούς της λογι- σμούς.

— Λοιπόν, άδελφή... Παρατή- ρησε ο λοχαγός.

— Συγγνώμην, είπε ή γυναίκα τα- ραγμένη. Κι άμέσως συμπλήρωσε : Είναι πολύ σοβάρά;

— Ναί. “Αρκετὰ σοβάρά, απάν- τησε ο άξιωματικός. Τὸν μεταφέρα- με στὸ όρεινὸ χειρουργείο. Δέν έχω νεώτερα για την κατάστασή του. Πρέπει να έγινε ή επέμβαση.

“Η δασκάλα εύχαρίστησε τὸ λο- χαγὸ για τίς πληροφορίες, τὸν απο- χαιρέτησε και προχώρησε μὲς στὸ σκοτάδι, ακολουθώντας τὸ μονο- πάτι που οδηγούσε στὸ όρεινὸ χει- ρουργείο. “Ήταν περασμένα μεσά- νυχτα. “Επερτε πυκνὸ τὸ χιόνι και μονάχα τὰ νυχτοπούλια ταράζανε τη σιγαλιά της νύχτας. Καμιά κίνη- ση, κανένα φῶς. Τίποτα, δέν έπρό- δινε την πολεμική τραγωδία. Τὸ χιόνι και τὸ σκοτάδι σκεπάζανε την τραγική φυσιογνωμία της “Ηπει- ρώτικης γῆς, της ήμέρας τὸ δρᾶμα.

Προχωρούσε άργά ή νοσοκόμα στὸ διάδρομο της μεγάλης σκηνῆς. Δεξιά κι άριστερά της στα κρε- βάτια της έκστρατείας οί πληγω- μένοι στρατιῶτες. “Ενας ροχάλιζε έλαφρά, κάποιος δίπλα του βογγού- σε, ένας άλλος ποιός ξέρει τί όνει- ρεότανε και παραμιλούσε...

Τῆς Πατρίδας τὸ αἷμα χυνόταν ζεστὸ και ψηλά, στὸ βάθος έλαμπε τὸ φῶς της πίστης και της ελπίδας : Η θεία και πονεμένη μορφή του Εσταυρωμένου.

Συναντήθηκαν τὰ μάτια της δα- σκάλας και τὸ πολεμιστῆ μαθητῆ της, κοιταχτήκανε σιωπηλοί για λίγο, κ’ ύστερα :

— Κυρία, έσεις εδώ; ψιθύρισε ο ήρωας και προσπάθησε να σηκω- θεί.

— “Ησύχασε, Δημήτρη, είπε, ή γυναίκα δακρυσμένη... Στὴ χιονι- σμένη πλαγιά άπλωνόταν ο ήχος της σάλπιγγας. Ήμερώνε.

— “Όλα για την πατρίδα, Δημή- τρη, δέν είπαμε; συμπλήρωσε ή δα- σκάλα, καθώς από ξέμακρα έρχον- ταν τὰ κροταλίσματα των πολυβό- λων...

ΧΑΡ. ΨΩΙ-ΝΟΣ

“Επιθ. Δημοτικής “Εκπαιδεύσεως

ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Δίπλα στὸ Δημοτικὸ άνοιξε τὸ καινούργιο μαγαζί με τὰ παιχνί- δια. Μπροστά στη βιτρίνα του ο παιδόκοσμος σηκώνεται στις μύτες των ποδιών του, ξεφωνίζει χαρού- μενα, άνοίγει διάπλατα μάτια και στόμα. “Ενα παραμύθι ξετυλίγεται στὰ μάτια του όμορφο, μοντέρνο μα και παλιὸ κ’ αἰώνιο...

Κοῦκλες με τὰ μαλλιά χυτά, φο- ροῦν τίς μπότες τους. Ζωάκια μαλ- λιάρὰ σὲ ζωηρά χρώματα; κοῦρσες άεροδυναμικές στα πύδ άπίθανα μον- τέλλα. “Ως κι ο πόλεμος γίνεται δῶ... παραμυθένιος : Τάνκς, έλι- κόπτερα και πύραυλοι. Κι άνάμεσά τους ή “Αμεσος δρᾶσις» άνάβει τὸ γνώριμο φωτάκι της, βγάζει κείνη την ήχηρή φωνή και τρέχει να βά- λει τάξη σ’ όλα τούτα τὰ ζωηρά, τ’ άνήσυχα πνεύματα.

Μά και της κούκλας τὸ νοικοκυ- ριὸ πανέτοιμο. Κρεβατοκάμαρα δα- νέζικη, σαλόνια, κουζίνες με όλες τις σύγχρονες άνέσεις μιᾶς νοικο- κυρᾶς. “Η τηλεόραση μπροστά. Τὰ παιδιά κοιτάνε, ξεχνιοῦνται εύτυ- χισμένα. Δέν έχουν παρὰ να κολ- λήσουν τὸ μουτράκι τους στη γυά- λινη βιτρίνα και τὸ αἰώνιο παρα- μύθι της χαρᾶς άρχίζει...

Στὴ γωνιά, μιὰ πολυκατοικία κτί- ζεται. Φωνές, σκόνη, μηχανήματα,

σακκιά, ή άμμο, τὸ χαλίκι. Μά τὰ παιδιά μήτε γυρίζουν τὸ κεφάλι. Τὸν θόρυβο τὸν συνηθισανε. Δέν τὰ ξαφνιάζει πιά. Κ’ έπειτα τὸ θέαμα μιᾶς πολυκατοικίας που στεριώνε- ται είναι τόσο γνωστὸ, συνηθισμένο! “Ενῶ ή βιτρίνα, όχι. Κείνη είναι κάτι άλλο. “Ενας μαγνήτης που σὲ τραβάει για ὥρες μακριά...

Οί μεγάλοι περνοῦν τὸ δρόμο βια- στικοί. Τὸ καινούργιο μαγαζί μήτε και τὸ είδαν. Μά και να τῶσαν, πὺ να σταθοῦν; Θάταν τόσο άστείο να χαζεύουν πιά στην ήλικία τους σὲ μιὰ βιτρίνα παιχνιδιών... Κι όμως κάποτε πῶς είχαν λαχταρήσει, πόσο είχαν κλάψει για μιὰ κουκλίτσα, για ένα φασουλῆ! Τότε που οί σημερι- νές ὥριμες κυρίες, κοριτσάκια μικρά σφίγγανε πάνω τους με πόση θερ- μὴ μιὰ κουκλίτσα από κουρέλια. Τὴν πύδ λατρεμένη κούκλα του κό- σμου. Τότε που οί σημερινοί ὥρι- μοί κύριοι, μικρά άγοράκια, σκύβαν ὀλημερίς σ’ ένα σπιρτόκουτο και πάλευαν για να τὸ δώσουνε τὸ σχῆ- μα κάποιας κούρσας...

Και τὸ αἰώνιο παραμύθι συνε- χίζεται σήμερα - τόσο αλλοιώτικο τόσο μοντέρνο, μαγικό, μπροστά σὲ μιὰ βιτρίνα...

ΡΟΥΛΑ ΛΙΑΣΚΟΥ
Γυμνασιάρχης

ΔΟΞΑΣΜΕΝΟΣ ΝΑ’ ΣΑΙ, ΚΥΡΙΕ !

“Ήταν παραμονή Χριστογέννων. Βαθιά μεσάνυχτα! “Ο όρφανὸς όχτά- χρονος Χριστάκης, μαζεμένος στην άκρη του παραγωνιού, συνταυλί- ζει ένα άναμμένο κούτσουρο ενώ ή μαύρη γατούλα, σάν να νοιώθει τὸν πόνο που σφίγγει την καρδού- λα του, μένει ξάγρυπνη μαζί του. Προσπαθεί να συγκρατήσει τὰ δά- κρυα, που τὸν ῥχονται στα μάτια, “Όχι, όχι! Δέν πρέπει να κλαίω. Ντροπή!» λέει μέσα του ο Χριστά- κης κι άνασχηκώνει τὸ μέτωπο. Βάζει ένα πουνάρι για να δυνα- μώσει ή φωτιά και να ρίχνει λίγο φῶς στη σκοτεινή καλύβα. Μετά, πάει στην άλλη άκρη του παρα- γωνιού. Κάνει να κάτσει, όταν μιὰ φωνή άδύνατη από δίπλα τὸν λέει :

“Χριστάκη μου, ακόμα δε κοιμή- θηκες; Κοντεύει να χαράξει. “Ελα να ξαπλώσεις και σὺ καμμιάν ὥ- ραν».

Είναι ή μάνα του από μέρες έχει πέσει άρρωστη στὸ κρεβάτι και δὲ λέει να πάει στὸ καλύτερο. “Ο Χριστάκης ξενοχτάει φτιάχνον- τας της χαμῆμλο και βάζοντας της ζεστὰ κεραμῦδια στα πόδια. Τὸ παιδί πάει κοντά, χαϊδεύει τὸ πρόσωπό της και λέει :

— Μὴ στενοχωριέσαι για μένα, μανούλα! Εσὺ να γίνεις καλά. “Ο Χριστούλης που γεννιέται απόψε θα σὲ γιαιτρέψει. Θα τὸν ιδέει. Θα λυ- πηθεί τὸ μικρὸ αδερφάκι μου κ’ έμένα και θα σὲ γάνει...

Είναι μεσάνυχτα. Τὸ χιόνι τὸ ῥχει στρώσει για καλά. Παντοῦ ήσυχία. “Ως κ’ ή Λιάρα, ή σκύλα τὸν παράμπα θυμιοῦ, που ποτὲ δέν είχε σταματήσει να πηγαινοέρ- χεται γαβγίζοντας από τὸ μαντρί και για να πέρναγες από κεί έπρε- πε να σιουρξέεις για να βγεί τ’ άφεντικό να την κρατήσει, τώρα σὰ

νά ναι φοβισμένη. Με τὴ μουσούδα χαμένη στὰ σκέλια, κοιμάται κά- του από την πέτρινη σκάλα της έμπατῆς.

“Ο Χριστάκης, καθώς είχε άκουμ- πήσει τὸ κεφάλι πάνω στὸ μπεσίκι του μικροῦ — ένα σαμάρι άνάποδα βαλμένο —, που χρησίμευε για κούνια —, με μιὰ κραυγή κάποιας κουκουβάγιας έπιασε τὸν εαυτό του να ῥχει αποκοιμηθεί. Σηκώνεται σιγά-σιγά, παίρνει ένα δαυλὶ από τη φωτιά και πάει στην κάτω μεριά της καλύβας. Μέσα στη στε- νοχώρια του είχε ξεγάσει πῶς έπρε- πε να ρίξει μιὰ ματιά εκεί που είναι τὰ πρόβατα. “Από νωρίς είχε κατα- λάβει πῶς κάνα δυὸ προβατίνες φαινότουσαν βαρετές, γιατί είχε έλθει ή ὥρα τους για γέννα.

Φτάνει στὸ καλυβάκι. Με τὸν άγκώνα του παγωμένου χεριού του σπρώχνει την πόρτα, μπαίνει, και ψάχνει άνάμεσα στα πρόβατα να τις βρεί.

Στὴν άκρη σὲ μιὰ γωνιά, οί προ- βατίνες έχουν γεννήσει! είναι χαρι- τωμένα τὰ δυὸ νεογέννητα άρνάκια που τρεκλίζουντας, προσπαθοῦν να βυζάξουν τίς μανάδες τους. “Η χα- ρὰ του Χριστάκη δέν περιγράφεται. Ξεχνάει τὴ θλίψη του κοντά τους. “Όμως αὐτὸ δέν κρατάει πολύ. Βλέ- πει τ’ άρνάκια που πίνουν τὸ γάλα τους και τὸ μυαλό του γυρίζει πίσω στὸ μικρὸ αδελφάκι του, που κοι- μάται ήσυχα από τὸ βράδυ. Τώρα που θα ξυπνήσει τί να τὸ δώσει να φάει; Πάλι τὸν κρού τραχανά;

Για μιὰ στιγμή την πικραμένη καρδούλα του τη γεμίζει ή ήλεια για την καλοπέραςή των άρνιῶν. Δὲ φτάνει τὸ παιδί. Πεινάει, πει- νάει πολύ και στην ξενοιασιά των άρνιῶν θυμάται τη δική του άγω- νία, στὴν χαρὰ των μανάδων τους, την πίκρα και την άρρώστια της δικῆς του μανούλας. “Όμως δὲ πα- ρασύρεται! Δέν αφήνει να χαθεί ή χαρὰ που τὸν ῥερε ο Χριστούλης, χαρίζοντας του δυὸ πεντάμορφα άρ- νάκια. Χαϊδεύει τίς προβατίνες, φι- λεί τ’ άρνάκια και ψεύγει γρήγορα για την καλύβα. Τὸ δαυλὶ έχει μισο- σβήσει. Σιγά-σιγά ψάχνοντας στὸ σκοτάδι βρίσκει την πόρτα την κλείνει και μὲς τὸ χιόνι τρέχει να φτάσει ὅσο πύδ νωρίς μπορεί.

Ξαφνικά μέσα στη σιγαλιά άκούει μιὰ φωνή να ῥχεται από τη μεριά του δρόμου που τραβάει κατά τὸ κοντινὸ ποταμάκι. Δέν καταλαβαί- νει τί λέει. Κοντοστέκεται, άφουγ-

κράζεται, και τότε ακούει καθαρά: Κάποια ανθρώπινη φωνή ζητάει βοήθεια! Τι πρέπει να κάνει; να πάει, να μη πάει; Η μάνα του είναι βαριά αρρωστή; ο μικρός ώρα την ώρα θα ξυπνήσει και θ' αρχίσει να κλαίει ζητώντας φαγητό. Κεϊθε πέρα κάποιος ζητάει βοήθεια. Πού να πάει; Τέλος αποφασίζει: Τραβάει κατά 'κει που ακούγεται η φωνή. Έδω πέφτει, εκεί σηκώνεται. Όσο προχωράει τόσο πιο καθαρά ακούγεται η φωνή: «Βοήθειααα, βοήθεια!». Φτάνει κοντά. Σκύβει και βλέπει, μαντεύει μάλλον έναν που είν' ένας άνθρωπος σκεπασμένος σχεδόν από χιόνι. Φαίνεται πως έχει ξεπαγιάσει. Τον πιάνει, τινάζει από πάνω του τα χιόνια και τον βοηθάει να σταθεί στα πόδια του. Πού να τον πάει τώρα; πώς να τον πάει; Το σκοτάδι είναι βαθύ, το χιόνι πυκνό, το κρύο ανυπόφορο! Πρέπει όμως να τον σώσει τον άγνωστο. «Κάνετε λιγάκι ύπομνη και θα γυρίσω άμέσως» λέει, και τρέχει κατά την καλύβα.

Πέρασε λίγη ώρα και νάσου τον πάλι. Τώρα όχι μόνος, αλλά μαζί με τον μπάρμπα Θύμιο. Πήγε και τον ξύπνησε και του 'πε τί συμβαίνει. Τραβώντας το γαϊδουράκι, που το πήρε μαζί του να βάλει άπάνω τον ξεπαγιασμένο ξένο ο μπάρμπα-Θύμιος, φτάνει με το Χριστάκη εκεί που ήταν ο άγνωστος. «Όμως κάτι άπιστευτο έχει γίνει: Ο μισοπεθαμένος άπό το κρύο ξένος λείπει. Έχει φύγει! Πάνω στο χιόνι, που φωτίζεται άπό ένα διαδί, λαμποκοπούσαν λές κι είναι γραμμένες με άστέ-ρια δυο λέξεις: «Σ' Εύχαριστώ». Ο μικρός Χριστάκης κοιτάζει

σαστισμένος τον μπάρμπα Θύμιο και δε ξέρει τί να πει. «Όμως ο γέ-ρος μαντεύει: 'Ο ξένος, που γι' αυτόν ο μικρός άγωνίστηκε μέσα στην άγρια νύχτα για να του δώσει λίγη ζεστασιά κι αγάπη, δεν ήταν άλλος άπό το Χριστούλη, που μό-λις είχε γεννηθεί. 'Ο μπάρμπα-Θύμιος, σταυροκοπιέται τρεις φο-ρές. Έπειτα βάζει στο γαϊδούρι το Χριστάκη και γυρίζουνε στα καλύ-βια.

Η Λιάρα, που μέχρι τη στιγμή εκείνη είχε μουγκαθεί, τώρα δίνει και παίρνει πέρα-δωθε γαβγίζοντας χαρούμενα. Έχει χαράξει πιά! 'Ο Χριστάκης κατεβαίνει άπό το γαϊ-δούρι ξυλιασμένος άπό το κρύο, και μαζί με τον μπάρμπα Θύμιο μπαίνουνε στην καλύβα. Ένώ προ-σέχει να μην ξυπνήσει τον μικρούλη άδελφό και την κατάνοιτη μανούλα, τί να ιδεί: Είναι σηκωμένη γερή σαν πρώτα και κρατάει στην άγκα-λιά της το παιδί, ενώ στη φωτιά ή κατσαρόλα βράζει τη Χριστουγε-νιάτικη γαλοπούλα!

Ο Χριστάκης τά 'χει χαμένα. Τώρα καταλαβαίνει κι αυτός ποιός ήταν ο ξένος που, ζεσταμένος άπό την αγάπη και τη περιποίησή του, χάρισε την ευτυχία στη φτωχή τους καλύβα.

Μανούλα! φωνάζει τρελός άπό χαρά, και τους σφιχταγκαλιάζει. Ο μπάρμπα-Θύμιος σταυροκο-πιέται ξανά, κ' ενώ δάκρυα χα-ράς τρέχουνε στο πρόσωπό του, ψιθυρίζει: «Δ ο ξ α σ μ έ ν ο ς ν ά 'σαι, Κύριε!».

ΟΔΥΣ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
Δάσκαλος Δημ. Σχολ. Σκορτσινού
Μεγαλοπόλεως.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΦΟΡΑ ΠΟΥ ΗΡΘΕ Ο Α'Ι ΒΑΣΙΛΗΣ

Όταν ο άδελφός μου κ' εγώ ήμαστε μικρά παιδιά, κάθε παραμονή της Πρωτοχρονιάς μās επισκέπτονταν ο 'Αι Βασίλης. Έρχόταν ο ίδιος, με την κόκ-κινη στολή του, τις γυαλιστερές μπότες και τ' άσπρα γένια του. Είχε και μία μεγάλη σακούλα κρεμασμένη στον ώμο, και άφου έσκυβε στα κρεβάτια μας και μās χάιδνε, άφηνε τα δώρα του δίπλα στο προσκέφαλό μας. Έστερα μās απο-χαιρετούσε κ' έφευγε άθόρυβα.

Όλα τα παιδιά της γειτονιάς μās έβλεπαν με ζήλεια, γιατί εκείνα δεν τον είχαν δει ποτέ, τουλάχιστον στον ύπνιο τους. Έβρισκαν, βέβαια, δίπλα στο προσκέ-φαλό τους τα δώρα, αλλά άλλο είναι να βλέπεις τον ίδιο.

Ήτανε μία μεγάλη αυτή τιμή ή επί-σκεψη, δίχως άλλο. Μία ύπεροχη έννοια,

που μās γινότανε χωρίς να ύπηρεζε ξεχω-ριστός λόγος στο κάτω κάτω. Γιατί —δ-φέιλω να ήμολογήσω— ήμαστε δυο συνη-θισμένα παιδιά, ούτε καλύτερα, ούτε χει-ρότερα άπό τους φίλους μας. Τί μ' αυτό, όμως; Για να μās τιμά κάθε χρόνο με την επίσκεψή του, κάτι θα 'βρισκε σε μās που δεν το είχαν οι άλλοι.

Βέβαια, καιμιά φορά τα δώρα των φίλων μας ήταν πιο φανταχτερά και πιο άκριβά άπό τα δικά μας. Όμως έμās ούτε που μās έννοιαζε. Άρκει πού έρχό-ταν ο ίδιος...

Το σπίτι μας ήταν ένα άπό τα παλιά άρχοντικά της Βέροιας. Είχε δυο πατώ-ματα με ευρύχωρα δωμάτια και πολλά ντουλάπια. Το κάτω πάτωμα, άπό τότε που είχαν πεθάνει ο παππούς και ή για-γιά, έμενε άκατοίκητο έξδν άπό ένα δω-

μάτιο που το είχαμε για άποθήκη. Σ' αυτό βάζαμε καρπούς και τροφές για τα ζώα.

Ο πατέρας άσολιόταν με τα χτή-ματα, στο Σταθμό, λίγο έξω άπό την πόλη. Είχαμε εκεί ένα μεγάλο άγρόκτη-μα, όπου πηγαίναμε το καλοκαίρι συν-δυάζοντας έτσι την έξοχ ή τις δουλειές. Στην πόλη γυρίζαμε τον 'Οκτώβριο, λίγες μέρες πριν άπ' τη γιορτή του πατέ-ρα. Τότε ή μητέρα έτοιμάζε το σπίτι, τώκανε να λάμψει.

Εκείνο ήμως το χρόνο ή φωτιά δεν άφηνε θέση για τίποτ' άλλο. Μιά κακιά στιγμή πήρα κρυφά τα σπέρτα άπό την κουζίνα και μαζί με τον άδελφό μου πή-γαμε να παίζουμε στην άποθήκη που εί-χαμε φυλαγμένα σανό για τα ζώα. Το κακό δεν άργησε να γίνει. Όπως ήμαστε στη γωνιά, με την έννοια να μη μās δει κανείς, ένα σπέρτο έπεσε πάνω στο σανό και άμέσως τα άχυρα πήρανε φωτιά και άρχισαν να καίγονται σαν πυροτεχνή-ματα. Μās έπιασε πανικός! Τρέξαμε στην πόρτα, αλλά σκουντοφλώσαμε πάνω στα σκαμιά και τους κουβάδες που είχαμε βάλει πίσω της. Τίποτ' άλλο δε θυμά-μαι. Όταν άνοιξα τα μάτια μου ήμαστε στο νοσοκομείο με επικίνδυνα έγκαύματα. Το ίδιο και ο πατέρας, που μās είχε σώσει άπό τη φωτιά. Είχε πάθει μεγάλη ζημιά στο πόδι.

Η άποθήκη και το χτήμα μας είχαν γίνει στάχτη, γιατί ή φωτιά μεταδόθηκε γρήγορα και στο διπλανό χώροισμα, όπου είχαμε φυλαγμένο το βαμπάκι. Τόσοι κόποι των γονιών μας πήγανε στα χα-μένα. Ήμαστε, πιά, κατεστραμμένοι.

Μείναμε καιρό κ' οι τρεις στο νοσοκο-μείο. Όταν γυρίσαμε στο σπίτι, ο πατέ-ρας μās μάλωσε, όχι ήμως τόσο άγρια όσο φοβόμαστε. Καταλάβαμε άκόμη μία φο-ρά πόσο καλόν πατέρα είχαμε και πόσο έπρεπε να τον λατρεύουμε.

Η μητέρα σας κ' εγώ, έίπε στο τέλος, δοξάζουμε το Θεό που δεν πάθαμε κανένα αδιόρθωτο κακό. Η φωτιά σās έδειξε μόνη της πόσο επικίνδυνο παιγι-δι είναι στα χέρια των άπρόσεχτων και των παιδιών...

Εκείνες οι γιορτές που πλησίαζαν έμοιαζαν ότι θα είναι οι πιο θλιμμένες άπό όσες είχαμε περάσει. Ο πατέρας κούτσαινε και πονούσε άκόμη, μα προσπα-θούσε να μην παραδοθεί στην άπελπισία. Προσπαθούσε...

Λίγες μέρες πριν τα Χριστούγεννα είχα κλείσει τα έξι μου χρόνια. Ο άδε-λφός μου ήτανε γύρω στα τέσσερα. Τα δώρα στα γενέθλιά μου ήταν πολύ φτω-χικά: Ένα ζευγάρι παπούτσια άπό τον πατέρα και μία σοκολάτα άπό τη μητέ-ρα. Για παιχνίδια, ούτε λόγος να γίνεται. Άλλά κ' εγώ δεν έδειξα ότι μού έλειψαν. Είχα μία μικρή-μικρή έλπίδα στον 'Αι-Βασίλη. Άν δεν ήταν πολύ θυμωμένος μαζί μου, ίσως να έρχόταν και να μού έφερνε εκείνο το κουρδιστό αυτοκίνητο που είχα δει στη βιτρίνα ενός μαγαζιού και το είχα δείξει στην μητέρα. Μού είχε πει πως ίσως να τό 'φερνε ο 'Αι Βασίλης, αλλά ήτανε πριν άπό την φωτιά...

Τό βράδυ της παραμονής, άφου φάγα-με στο γιορταστικό τραπέζι με τους γο-νείς μας, πέσαμε να κοιμηθούμε. Οι έλ-πίδες μου να δω την 'Αι Βασίλη ήταν μηδαμινές. Σίγουρα θα με είχε σβήσει άπό τον κατάλογο του. Και με το δικιο του. Τον άδελφό μου δεν πιστεύω να τον

άπασχολούσε και πολύ το ζήτημα. Ήξε-ρα πως θυμόταν τον περασμένο του έργο-μό, αλλά αυτό ήταν όλο. Άλλωστε δεν ένιωθε ένοχος. Έγώ τον είχα παρασύρει στο παιχνίδι με τη φωτιά. Έτσι σίγου-ρα θα χαιρότανε τον ύπνο του διακαί...

Η ώρα περνούσε κι ο ύπνος δεν έλεγε να ρθει. Έξω ο άέρας φουστос δυνατό και έκανε να κτυπούν οι λαμαρίνες που ήταν σκεπασμένο το κοτέτσι. Το κρύο ήτανε τόσο, πού είχα χάσει και το κεφά-λι μου κάτω άπό το πάπλωμα.

Δε θά 'ρθει, έλεγα και ξανάλεγα μέσα μου, και ή λύπη μου ήταν άπέραν-τη. Όσοπου έόσπασα σ' ένα κλάμα με άναφυλλητά που συντάραζαν το κορμάκι μου. Έτσι άνακουφίστηκα λίγο. Κι άφου σκούπισα τα μάτια μου, αισθάνθηκα μία μεγάλη κούραση να με κυριεύει. Τη στιγμή εκείνη έγινε το θαύμα: 'Η πόρτα άνοιξε σιγά-σιγά και, —ιδέ Θεέ μου—, τί άπερίγραπτη εύτυχία!... Ο άγαπη-μένος μου 'Αι-Βασίλης, έρχότανε κον-τά μου! Τον κοιτάξα άφωνος και μού φαινόταν πως άνοιγαν για μένα οι ούρα-νοι. Δε χόρταινα να τον βλέπω να με πλησιάζει. Μα αυτό που παρατήρησα δεν το είχα προσέξει άλλη φορά: Φέτος ο 'Αι Βασίλης μου κούτσαινε λίγο.

Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΤΟΥΣ

(Συνέχεια άπό τη σελίδα 16)

τίζει να είναι αυτή εύκολοπλησία-στη, να άνηκει σε είδος που χρησι-μοποιεί περίπου την ίδια τροφή, τα αυγά της ζένης φωλιάς να έχουν περίπου το μέγεθος και το χρωμα-τισμό του δικού της, τα ξένα αυγά να έκκολάπτονται λίγο άργότερα άπό το δικό της. Για τις φροντίδες πιά που θα χρειαζόταν ο νεοσσός μετά την έκκολαψή του θα φροντίζουν οι θετοί γονείς.

Οι φροντίδες ήμως για τα νεο-γέννητα είναι περισσότερες, διαρ-κέστερες και πιο πολύπλοκες στα θηλαστικά, που είναι και τα τελειό-τερα ζώα. Πρώτα - πρώτα κανένα νεογνό θηλαστικού δεν μπορεί να ζή-σει άν δεν τραφεί στην άρχή με το γάλα της μητέρας του. Μολοντί δε όλα τα θηλαστικά σχηματίζουν οικογένειες, ήμως ή μητέρα είναι εκείνη που φροντίζει κυρίως γι' αυτό. Κι όχι μόνο το τρέφει με το γάλα της, αλλά και το γλείφει και το θερμαίνει, το προσπατεύει και το φροντίζει για ό,τι το κάνει ανάγκη. Μητέρα και παιδιά φρον-τίζουν ν' άποκτήσουν άμέσως άπο-την άρχή την ικανότητα να άνανρω-ρίζονται μεταξύ τους. Και αυτό το κατορθώνουν με την όσμ ή.

Κάθε ζώο έχει τη δική του μυρωδιά κι όταν ή μητέρα γλείφει το μικρό ζώο έχει τη δική του μυρωδιά και όταν ή μητέρα γλείφει το μικρό

—Θά 'ναι άπό την κούραση, σκέφθη-κα. Έχει κάνει τόσους δρόμους άπόψε... Για μία στιγμή ένιωσα έκπληξη, άνι-πομονησία... Άλλά μόνο για μία στι-γμή. Γιατί δεν μ' ένδιέφερε το δώρο του ό,τι και νά 'ταν. Τον είχα ξαναϊδεί κ' ή παρουσία του με είχε λυτρώσει άπό τη στενοχώρια μου.

Όμως, νά... Δεν άργησε να φτάσει στο κρεβάτι μου. Όπως πάντα, άφη-σε κάτω τη σακούλα του, έβγαλε άπό μέσα ένα κουτί και το άφηνε στο προσκέ-φαλό μου. Έστερα με χάιδνε τρυφερά, πιο τρυφερά θαρρώ άπό τις άλλες φορές, και μετά πήγε στον άδελφό μου που κοι-μότανε βαθιά. Χάιδνε και κείνον κι άφηνε το δώρο του. Μα καθώς έφευγε προς την πόρτα, το φως του φεγγαριού φώτισε μία άλήθεια που δεν την είχα προσέξει άλλη φορά: ο 'Αι Βασίλης φο-ρούσε μόνο μία μπότα! Το άλλο του πόδι ήτανε τυλιγμένο με επίδεσμους, όπως το πατέρα μου...

Άπό τότε έπαφα πιά να πιστεύω στον έρχομό του. Μα άμέσως μία άλλη πίστη και μία άλλη λατρεία γεννήθηκαν μέσα μου που δε θα σβήσουνε ποτέ: ή πίστη και ή λατρεία στον πατέρα μου.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΝΕΖΙΝΗ-ΛΕΡΑΚΗ

της, το κάνει για να γνωρίσει καλά την όσμ ή του σώματός του και να το άναγνωρίζει εύκολα. Το ίδιο και το νεογνό. Άν μόλις γεννηθεί ένα μικρό, π.χ. ένα άρνάκι, το άπομα-κρύνουμε άπό τη μητέρα του και της το ξαναδώσουμε ύστερα άπό μερικές ήμέρες, ή μάνα δεν το άνα-γνωρίζει και άρνείται να το θηλάσει.

Ο χρόνος που οι γονείς φροντί-ζουν για τα παιδιά τους δεν είναι για όλα τα θηλαστικά ο ίδιος. Τα είδη που γεννούν πολλές φορές το χρόνο και πολλά παιδιά κάθε φορά, όπως π.χ. οι ποντικοί ή τα κου-νέλια, παύουν σύντομα να νοιάζον-ται για τα παιδιά τους. Και αυτό γιατί εκείνα σε μικρό χρονικό διά-στημα γίνονται ικανά να ζούν μόνα τους, οι δε γονείς θα πρέπει να φροντίζουν γι' αυτά που πρόκειται να γεννήσουν.

Ο χρόνος των φροντίδων για τα παιδιά είναι μεγάλος στα μεγαλό-σωμα θηλαστικά και στα πρωτεύον-τα, δηλαδή τα πιο τέλεια άπό αυτά, όπως είναι οι πιθηκοί και ο άνθρω-πος. Τα μεγάλα θηλαστικά, π.χ. το άλογο, ο έλεφαντας, το λιοντάρι, συνήθως γεννούν ένα μικρό. Και ή φροντίδα της μητέρας γι' αυτό διαρκεί πολλές φορές ένα και δύο χρόνια. Στο διάστημα αυτό τα μι-κρά ζούν με την οικογένειά τους και με άλλες οικογένειες μαζί και μαθαίνουν σιγά-σιγά τους τρόπους, που θα μπορέσουν άργότερα να ζούν πιά μόνα τους. Παιίζοντας με

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

(Συνέχεια άπό τη σελίδα 14)

στο γιατρό, μην πάθει περιπνευμο-νία». «Ο γίός σας, δεν έχει ανάγκη πια άπό γιατρό», έίπε έπίσημα ο παπά - Δημήτρης, χαιδεύοντας το ξανθό κεφάλι του Γιαννάκη. «Γιατί τον προσπατεύει το 'Αγιο Πνεύμα!» Και τότε, άκούστηκε μία άλλη φωνή. «Και ποιός θα γυρίσει τον Σταυρό στα σπία;» — «Αυτό να το άποφα-σίσει ο Γιαννάκης», έίπε ο παπάς.

Ο Γιαννάκης κοίταζε καλά - κα-λά ολόγυρά του. Πολλοί ήταν που περίμεναν ν' ακούσουν «σ' έόένα τον δίνω»! Μα ο Γιαννάκης είχε προσέξει άποτραβηγμένον σε μία γωνιά τον πιο φτωχό της πολίχνης, τον γέρο - Κουτσογιάννη. Είχε ένα πόδι και περπατούσε βαριά κι άργά με δεκανίκια, γυρεύοντας έλεημοσύ-νη άπό πόρτα σε πόρτα.

—Ο γέρο Κουτσογιάννης να πά-ρει το Σταυρό, έίπε ο Γιαννάκης. Και του έγνεψε να πλησιάζει.

—Μπράβο παιδί μου, άκούστη-κε να λείει δυνατά ο δάσκαλός του, ο κύριος Θωμάς, ενώ όλοι ολόγυρα με λόγια και γέλια και χειρονομίες δείχναν την εύχαρίστησή τους. Μπράβο Γιαννάκη! Άναγνώστου! Η προτίμησή σου είναι και τίμα και χριστιανική και σοφή! Γιατί άπό όλους έμās έδω, ο μόνος που δε θα μπορούσε να πέσει στη θάλασσα για να πιάσει το Σταυρό, είναι τούτος ο καημενούλης ο γεράκος, με το ένα πόδι...

Α. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ

τους γονείς και τα άδέρφια τους τα νεογνά, μαθαίνουν να κυνηγούν, ν' άναγνωρίζουν και ν' άποφεύγουν τους έχθρούς, να συμπεριφέρον-ται όπως πρέπει με τα ζώα του ίδιου είδους. Και ο χρόνος που ά-παιτείται γι' αυτά είναι μακρύς. Το μικρό λιοντάρι, π.χ., άν δεν πε-ράσουν δύο χρόνια, δεν είναι ικανό να κυνηγήσει μόνο του.

Άκόμη μακρότερος είναι ο χρό-νος των φροντίδων για τα παιδιά στους πιθήκους. Όσο για τον άν-θρωπο, οι γονείς φροντίζουν για τα παιδιά τους, όχι μόνον ώσπου να μεγαλώσουν, αλλά σε όλη τους σχε-δόν τη ζωή. Γιατί μεταξύ γονέων και παιδιών ύπάρχει — πρέπει να ύπάρχει — και ή αγάπη και ή σοργή που, ιδίως άπό την καρδιά και την ψυχή της μάνας δεν σβήνει ποτέ.

Ν. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
Γραφεία Συντάξεως: Λυκαβηττού 1 - Τηλ. 3613.571

Α' Περίοδος 1924-1941 — Β' Περίοδος Έτος 32ον — ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1977 - ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 4

Διευθύνουσα Έπιτροπή του Περιοδικού

Π. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ, ΙΩΑΝ. ΚΙΤΣΑΡΑΣ, Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΤΣΑΚΡΗΣ, ΧΡΙΣΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Σύμβουλος διά την εποπτείαν της ύλης: ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθύνσεις συμφώνως Ν.Δ. 346/69 άρθρον 9: Διεύθυνσις Περιοδικού: ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Δώρα 8' Ίστρια 22
Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΡΙΦΩΝ ΤΣΟΥΚΑΣ Παισιανίου 10

Τιμή Φύλλου Δρχ. 5 — Έτησια συνδρομή: Έσυν. Δρχ. 50 (διά τὰ Σχολεία Δρχ. 40) — Έξωτ. £ 1 ή \$ 3

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Παρακαλούμεν θερμώς: α) Τὸς καθυστεροῦντας τὴν ἐξόφλησιν τῆς πρὸς τὸ περιοδικὸν ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβόματα ἀποστέλλονται ἀποσώπως Ε.Ε.Σ.Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας.

ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Γ. ΑΘΑΝΑΣ: 'Ακαδημαϊκός
Γ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Καθηγητὴς τῆς
Παντείου Ἀν. Σχ. Ἐπιστημῶν
Ι. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: 'Ακαδη-
μαϊκός
Β. ΚΟΥΡΙΑΣ: Καθηγητὴς Πανεπιστη-
μίου Ἀθηνῶν
Γ. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ: Γεν. Διευθυντὴς
Ἰ. Τσιγγ. Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν

ΟΡ. ΛΟΥΤΡΙΑΝ: 'Ομότ. Καθηγητὴς
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Θ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ - ΔΙΟΜΗΔΗΣ: 'Εθνι-
κὸν Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν
Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: 'Ακαδημαϊ-
κός
Ι. ΧΑΡΑΜΗΣ: 'Ακαδημαϊκός
ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ: 'Ακαδημαϊκός

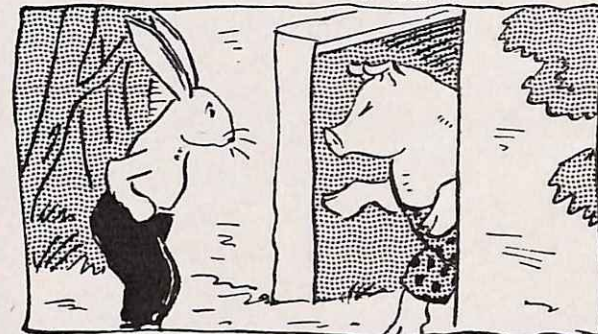
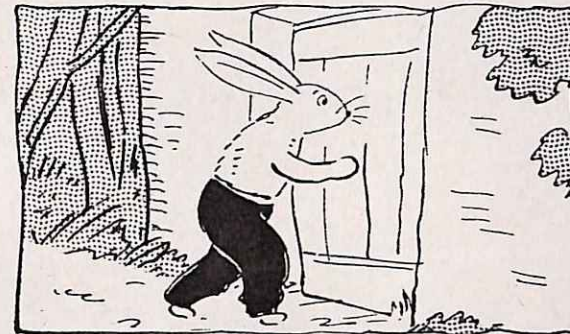
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

	Σελίς	Page
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ: Μή- νυμα	1	
ΠΡΟΕΔΡΟΥ Ε.Ε.Σ.: Πρὸς τοὺς Ἑλλήνας Μαθητάς..	2	
Π.Γ.: 'Ο δάσκαλος αὐτὸς ὁ ἀφανὴς ὁδηγός..	3	
ΑΓΙΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΑΣΣΙΖΗΣ: Προσευχή..	3	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ: Ἐγκύκλιος	4	
Α. ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΥ: Ἡ Νίκη τῆς Σαμοθράκης στὸ Μουσεῖο τοῦ Λούβρου	5	
Δ. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ φαινομενικὴ φωτεινότης τῶν ἀστέρων	6	
Μ. ΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ἐπιστολαὶ βασιλέων καὶ φιλο- σόφων	7	
Α.Β.: Γράμματα στοὺς μικροὺς Ἐρυθροσταυρίτες	8	
ΠΑΝ: 'Ο σταυραϊκός	8	
Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ - Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ - Α. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗ: Ποιήματα	9	
Γ. ΤΑΡΣΟΥΛΗ: Ἡ κοίμη τῆς Ντίνας	9	
Α. ΒΑΡΕΛΛΑ: 1976	10	
Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ: Πρωτοχρονιάτικο παραμῦθι..	11	
Θ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Ποίημα	11	
Π. ΓΛΕΖΟΥ: Τὰ πρωτοβρόχια	12	
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Τὸ δῶρο τῆς μικρῆς	13	
Α. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ: 'Ο σταυρὸς στὴ θάλασσα..	14	
Α. ΔΕΛΗΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: 'Ο Φραγκίσκος τῆς Ἀσ- σίζης	15	
Ν. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ: Ἡ φροντίδα τῶν ζώων γιὰ τὰ μικρὰ τους	16	
Μ. ΠΡΟΤΟΓΕΡΙΔΗ: Ἡ ἱστορία τοῦ Ε.Ε.Σ. εἰκονο- γραφημένη	18	
Γ. ΣΤΑΜΑΤΟΓΛΟΥ: Τὰ κάλαντα	20	
ΚΙΝΗΣΙΣ - ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.	22	
ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.	25	
Χ. ΨΩΙΝΟΥ: Τὸ τελευταῖο μάθημα	26	
Ρ. ΛΙΑΣΚΟΥ: Ἐνα παραμῦθι	27	
Ο. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ: Δοξασμένον νὰ σὺν, Κύ- ριε!	27	
Γ. ΑΝΕΖΙΝΗ - ΛΕΡΑΚΗ: Ἡ τελευταία φορὰ ποὺ ἦρθε ὁ Ἅγιος Βασίλης	28	
Ι. ΒΕΡΝ: Στὴ Σφίγγα τῶν πάγων	28	
ΣΤΙΧΟΙ - ΜΟΥΣΙΚΗ: σὰ ἐσώφυλλα	30	
MINISTER OF PRESIDENCY AND EDUCATION: Message	1	
H.R.C. PRESIDENT: To the Greek Students	2	
P.G.: Teachers the non Apparent Guide	3	
SAINT FRANCIS OF ASSISI: Prayer	3	
MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION: Cir- cular	4	
A. VARVARRIGOS: The Victory of Samothraki in the Louvre Museum..	5	
D. SIMOPOULOS: The Apparent Brightness of the Stars	6	
M. NIKITOPOULOU: Kings' and Philosophers' Let- ters	7	
A.B.: Letters to H.R.C. Juniors	8	
PAN: The Golden Eagle	8	
M. STASSINOPOULOS - Z. PAPANTONIOU - A. VALAORITIS: Poems	9	
G. TARSOULI: Dina'n Doll	9	
A. VARELLA: 1976	10	
A. PAPADIAMANTIS: New Year's Tale	11	
TH. CONSTANTINOU: Poem	11	
P. GLEZOS: The First Rains	12	
S. PANAGIOTOPOULOU: The Little Girl's Gift..	13	
A. KARANTONIS: The Diving of the Cross into the Sea	14	
A. DELICOSTOPOULOS: Francis of Assisi	15	
N. DIMITROKALLIS: The Animal's Care for their Babies	16	
M. PROTOGERIDIS: The Illustrated History of the H.R.C.	18	
G. STAMATOGLLOU: The Carols	20	
H.R.C. and H.J.R.C.: Movement - Activities	22	
FROM H.R.C. JUNIORS' ACTIVITIES	25	
CH. PSOINOS: The Last Lesson	26	
R. LIASKOU: A Tale	27	
O. CONSTANTOPOULOS: Glory be to God	27	
G. ANEZINIS - LERAKIS: Saint - Claus' Last Co- ming	28	
J. VERN: At the Sphinx of the Land of Ice	30	
VERSES - MUSIC Inner Covers		

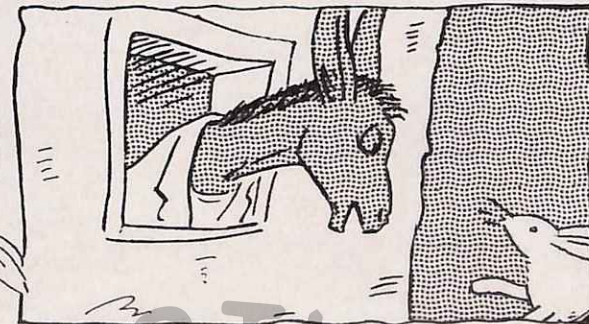
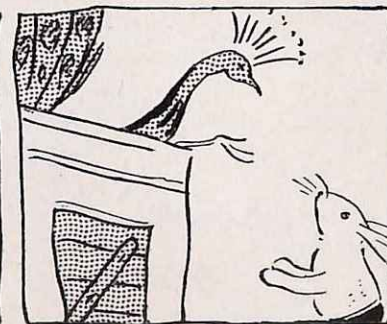
Ο ΛΑΓΟΣ ΚΙ Ο ΓΑΪΔΑΡΟΣ

Τοῦ ἐκλιπόντος συνεργάτου μας
Α. ΒΩΤΤΗ

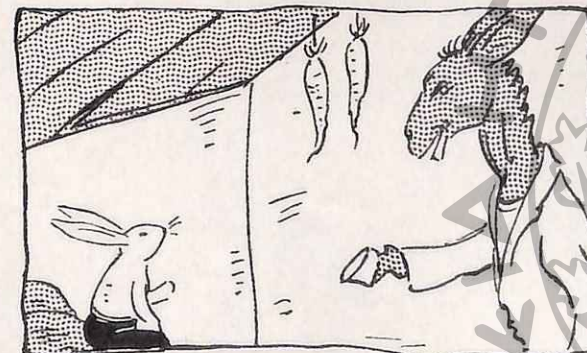
Ὁ λαγουδάκος τουφεκιὲς ἄκουσε κάποια μέρα
καὶ κυνηγοὶ κατάλαβε πὼς κυνηγοῦν πρὸς πέρα.
Ἦταν μακριὰ τὸ σπῆτι τοῦ. Γι' αὐτὸ τρεχάλα πάει
στοῦ γουρουνάκου τὴ φωλιά καὶ διαστικός χτυπάει.

—“Ε, γουρουνάκο, ξεφωνᾶ, κρύψε μ' ἐδῶ γιὰ λίγο.
Στὸ δάσος εἶναι κυνηγοὶ καὶ πὼς νὰ τοὺς ξεφύγω;
— Θὰ σ' ἐκρυβα, τοῦ εἶπε αὐτός, ἀλλ' ὅμως τόση θέση
δὲν ἔχει τὸ σπιτάκι μου καὶ πὼς νὰ σὲ χωρέσει;

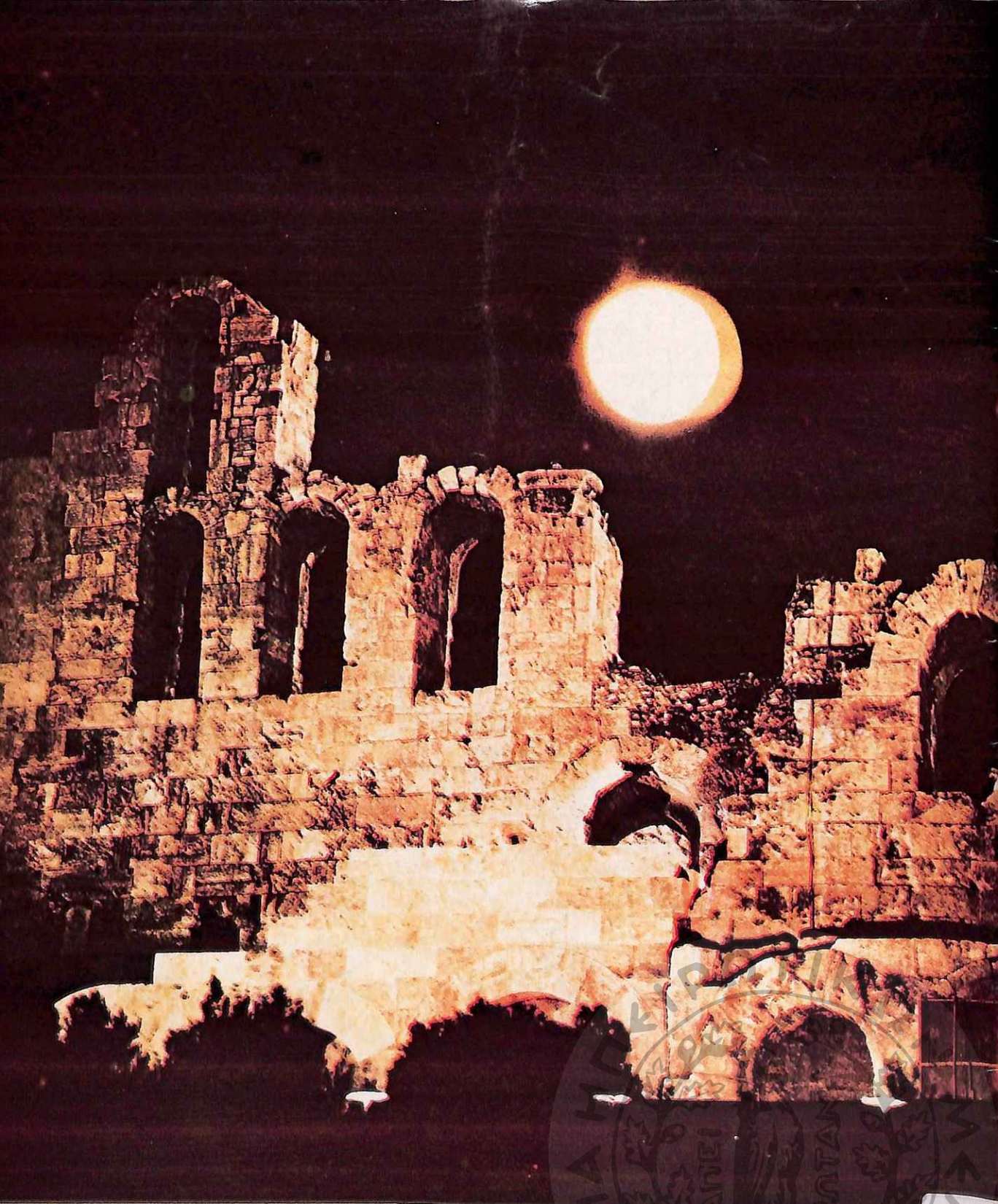
—“Ὅμως ἐγὼ πέντε φορές σ' ἔχω γλυτώσει ὥς τώρα,
εἰπ' ὁ λαγός. Μ' ἀφοῦ δὲ θές, φεύγω. Καὶ παίρνει φορὰ.
Χτυπάει καὶ στοῦ παγωνιοῦ.—Κυρὰ Παγώνα γειά σου
Στὸ δάσος ἦρθαν κυνηγοί. Κρύψε με στὴ φωλιά σου.

Ἄλλὰ κι αὐτὴ «τὸ σπῆτι μου θέση, τοῦ λέει, δὲν ἔχει».
Καὶ φεύγει πάλι ὁ λαγός καὶ πρὸς τὴν τύχη τρέχει.
Σὲ σπῆτι ἀγνωστο χτυπᾶ. Κι ὁ γαϊδαρέλος γέρνει,
τὸν βλέπει ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ μέσα εὐθὺς τὸν παίρνει.

—Κάτσε, τοῦ λέει, ὅσο θές, ἀγαπητὲ λαγέ μου.
Καὶ ὁ λαγός: —Νᾶσαι καλά. Μ' ἀλλοίμονο, ποτὲ μου
δὲν πίστευα δυὸ φίλοι μου τὴν πόρτα νὰ μοῦ κλείσουν,
καὶ σὺ εὐθὺς νὰ μὲ δεχτεῖς, ποῦ ἀγνωστος μοῦ ἦσουν.

Κι ὁ μπάμπας—γαϊδαρέλος μας, τ' αὐτάκια τοῦ κουνώντας
τοῦ λέει πικρογελώντας:
— Πολλοὶ γιὰ φίλοι φαίνονται, μ' ἀληθινοὶ εἶναι λίγοι.
Κι ἄλλοι σ' αὐτόν, ποῦ ἀλόγιστα μὲ ψευτοφίλους σμίγει.

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ